

---

1. fejezet

---

# Isten és az Ő Igéje



## 1.1. A kijelentés

Isten egyik legcsodálatosabb munkája a nekünk adott kijelentése. Már maga az a tény nagyszerű és csodálatos, hogy ő kijelenti magát. Ő elégséges önmagának, önmagán kívül nincs szüksége senki és semmi másra, és mégis úgy dönt, hogy kezeinek minden munkájában kijelenti magát.

Még ennél is csodálatosabb, hogy Isten *önmagát* jelenti ki nekünk. Mi csupán teremtmények vagyunk, az ő kezének munkái, előtte még a pornál is kevesebbek. Ő a Mindenható, a végtelen és örökkévaló Isten, aki felfoghatatlan. És ő mégis megismerteti velünk önmagát és dicsőségét.

Különösen akkor érthetjük meg, hogy a kijelentés egy csoda, ha meggondoljuk, hogy ő az, akiről az 1Timótheus 6:16 azt írja, hogy „*az emberek közül senki nem látott, sem nem láthat*”, aki tiszta Lélek, és szemeink számára örökre láthatatlan. Szinte hihetetlen, hogy aki olyan hatalmas, emberi nyelven szólaljon meg, mégpedig úgy, hogy közlünk még a legegyszerűbb is megértse. Kálvin arról beszélt, hogy Isten „gügyögve” szól hozzánk úgy, ahogyan egy szülő gügyög kisgyermekének. Ez a kijelentés csodája.

E csodához tartozik természetesen az is, hogy Isten a *bűnösökkel* ismerteti meg magát, akik elméjüket és szívüket bezárták előtte. Ebben a kijelentés csodájának és a kegyelem csodájának az összefüggését látjuk, és megértjük, hogy a kijelentés végső célja Isten népének üdvössége.

Ez elvezet minket ahhoz a tényhez, hogy Isten többféle módon jelenti ki magát. A *Belga Hitvallás* a 19. zsoltár alapján két módról: a teremtés és a Szentírás általi kijelentésről beszél,<sup>1</sup> de vannak más módok is. Isten kijelenti magát a történelemben, amely valójában az ő történelme; minden ember lelkiismeretében; az Ószövetségben pedig közvetlen módon álmok, látomások, angyalok és egyéb eszközök által is.

A *Belga Hitvallás* Istennek a természetben adott kijelentését a *legkiválóbb könyvnek*<sup>2</sup> nevezi. Amint egy festőművész vagy egy szobrász alkotása a művésztől mutat meg valamit, ugyanúgy Isten munkái róla jelentenek ki valamit. Azonban ez a kijelentés, valamint Istennek a történelemben és az ember lelkiismeretében adott kijelentése félelmetes könyv az elveszett bűnös számára. Az elveszett bűnös ugyanis semmiről sem olvashat ebben a kijelentésben, csak haragról és ítéletről, éppen ezért megrontja és elveti magától azt (Rm 1:25).

Isten csak a Szentírásban, Jézus Krisztus által jelenti ki magát az ő népe Megváltójaként. Ezért amikor a kijelentésre gondolunk, akkor különösképpen a Szentírás áll előttünk. Ha megismertük Istent a Szentíráson keresztül, akkor az a kijelentés is

<sup>1</sup>Belga Hitvallás 2. cikkely

<sup>2</sup>Belga Hitvallás 2. cikkely

hasznossá válik számunkra, amelyet ő a természet és a történelem által adott. Kálvin a Szentírást olyan szemüveghez hasonlította, amelyen keresztül a teremtésben megláthatunk valamit Isten szeretetéből és kegyelméből. A Szentírás arra tanít minket, hogy a napkeltékben és a liliomokban, a magvakban és a hegyekben lássuk meg megváltásunk hatalmas Istenét és az ő kegyelmét. Tanuljunk meg olvasni a teremtés *legkiválóbb könyvében*, de ne feledjük el a még ennél is nagyszerűbb könyvet: a Szentírást, Isten Igéjét! Ott ismerhetjük meg őt, aki olyan kegyelmesen kijelentette magát az ő Fiában.

## 1.2. Az általános kijelentés

Gyakran *általános kijelentés*nek nevezzük, amikor Isten megismerteti önmagát a teremtésben, az ember lelkiismeretében és a történelemben. Ezt megkülönböztetjük a *speciális kijelentéstől*, amely Isten üdvözítő kijelentése Jézus Krisztus által a Szentírásban.

Számos szakasz hivatkozik az általános kijelentésre, de legvilágosabban a Róma 1:18–32. Ez a szakasz arról beszél, hogy Isten megmutatja magát a teremtett dolgokban (20. és 25. v.) és az ember lelkiismeretében (19. v., figyeljük meg a szóhasználatot: *bennük*).

Ennek az általános kijelentésnek azonban nincs üdvözítő ereje. Még csak nem is egyfajta kegyelem, bár sokan úgy beszélnek róla, mint az úgynevezett *általános kegyelem* egyik példájáról. Ehelyett, ahogyan azt a Róma 1 világosan bemutatja, az általános kijelentés Isten *haragjának* kijelentése, és csak arra szolgál, hogy az istenteleneket mentség nélkül hagyja (18. és 20. v.).

Az általános kijelentés tehát semmiképpen sem egy másik, üdvösségre vezető út. Minden bibliai alapot nélkülöz az elképzelés, miszerint az istentelenek üdvösségre juthatnak az általános kijelentésre adott erkölcsi válaszukkal. Ez a gondolat csupán a cselekedetek által való üdvösség és a vallásos humanizmus egyik változata.

Maga a Róma 1 is határozottan ellentmond annak a tanításnak, hogy az általános kijelentés üdvözítő erejű lenne. Az istentelenek látják, ami „*Istenben láthatatlan*”, kiváltképpen az ő örökkévaló hatalmát és istenségét (20. v.). Ennek az isteni megnyilvánulásnak még egy *belső* vonatkozása is van. A 19. vers szerint ami Isten felől tudható, *bennük* nyilvánul meg.

Ennek fontos következményei vannak. Istennek a teremtett dolgokban való megnyilvánulása az oka annak, hogy soha senki sem mentegőzhet az ítélet során azzal, hogy nem ismerte Istent. A Róma 1 alapján valójában nincsenek is ateisták.

Az istentelen ember, aki soha nem hallotta az evangéliumot, az ítélet napján ennek a megnyilvánulásnak a következményeként lesz kárhoztatható, és ez alapján fog majd elkárhozni.

Mindazonáltal ennek az isteni megnyilvánulásnak az egyetlenegy eredménye a gonoszokra nézve, hogy elutasítják Isten dicsőítését, folytatják hálátlanságukat, és Isten számukra, illetve bennük megnyilvánuló dicsőségét romlott dolgok képmásával cserélik fel (Rm 1:21–25). Ez egyszerűen szólva azt jelenti, hogy az istentelenek bálványimádása nem az általuk nem ismert Isten keresése vagy bármilyen gyenge kísérlet arra, hogy megtalálják őt, inkább az igaz Istentől való elfordulás, *akit valójában ismernek*.

A Róma 1 alapján nem keresik, hanem elnyomják az igazságot (25. v.). Filozófiájuk és vallásuk nem az igazság vagy az igazság szeretetének apró kezdete, hanem annak elutasítása és hazugsággal való felcserélése. Mindezt megerősítve a Szentírás azt is világossá teszi, hogy az üdvösség egyedül az evangélium hirdetése által létezhet (Rm 1:16; 10:14, 17; 1Kor 1:18, 21). Krisztust ez, és csakis ez jelenti ki Isten erejeként és bölcsességeként az üdvösségre, így az evangélium nélkül általánosan semmi remény sincs az üdvösségre.

Az általános kijelentés tehát egyedül arra szolgál, hogy növelje azok vétkét, akik nem hallják az evangéliumot, vagy nem hisznek abban. Ha valaki másként tanít, az megtagadja Jézus Krisztus vérért és az ő tökéletes engedelmességét mint a megváltás egyetlen útját, és meggyalázza őt magát és keresztjét is.

### 1.3. Isten Igéje

Isten olyan hatalmas, hogy nem ismerhetjük őt, hacsak ő ki nem jelenti magát nekünk. Olyan nagy, hogy nem láthatjuk és nem érinthetjük meg őt (1Tim 6:16), így az ő Igéje által jelenti ki nekünk magát Atyánkként és Megváltónkként. Ezen nem kell meglepődnünk, hiszen közöttünk is – akiket az ő képmására teremtett – a beszéd a legfőbb kommunikációs eszköz.

Azonban csoda, hogy Isten szól az emberhez. Először is csoda, hogy a végtelen és örökkévaló Isten a mi korlátozott és tökéletlen nyelvünkön beszél önmagáról és az ő dicsőségéről, így valósággal tudtul ad nekünk valamit önmagáról. *Isten* az, akit ismerünk, és akivel Igéje által közösségünk van.

Másodszor csoda, hogy Isten beszél az emberhez, mivel az emberi nyelvhez hasonlóan Isten beszéde is több egy egyszerű kommunikációs eszköznél. Ezáltal lehet közösségünk Istennel, ezáltal ismerhetjük és szerethetjük őt. Amint egy férfi minden

másnál jobban ismeri és szereti drága felesége hangját, ugyanúgy mi is azáltal ismerjük és szeretjük Istent, hogy halljuk az ő hangját (Én 2:14).

Harmadszor csoda, hogy Isten Igéjén keresztül kijelenti önmagát, mert az Ige nem pusztán hang a levegőben vagy néhány jel egy lapon, hanem élő és maradandó (1Pt 1:23). Az Ige olyan dolog, amelyet nem csak hallunk és olvasunk, hanem látható formát is öltött, és az élő és láthatatlan Isten megfogható kijelentésévé vált (1Jn 1:1). Így jóllehet Isten örökre láthatatlan, Fia, a testté lett Ige személyében látjuk őt.

Végül csoda az Ige is, mert a lehető legnagyobb irgalomról és hozzánk való lehajlásról tanúskodik, hogy Isten megszólít minket. Mivel bűnbe estünk, nem az lenne-e jogosabb, ha megvonná tőlünk önmagát, és elrejtőzne előlünk? De ő szól, és békességet szól.

Isten Atyánkként és Megváltónkként csak azért szólhat irgalmasan, mert a testté lett Ige és az írott, olvasott és hirdetett Ige között elválaszthatatlan kapcsolat áll fenn. Egyik sem létezhet a másik nélkül. Csak az írott Ige által ismerhetjük meg az élő Igét. Nincs más lehetőség, bármit is állítanak, akik közvetlen kijelentésekkel állnak elő. Az írott Ige pedig nem érthető meg és be sem fogadható, kivéve a testté lett, élő Igén keresztül.

Mindkét oldalon vannak olyan tévelygések, amelyektől óvakodnunk kell. Egyrészt kerülnünk kell, hogy Krisztus ismeretéről és a belé vetett hitről az Írásoktól függetlenül beszéljünk, mintha most, amikor a Biblia már teljes, közösségünk lehetne vele, hallhatnánk és láthatnánk őt a Szentírástól elválasztva. Másrészt soha sem szabad elfelejtenünk, hogy a Szentírás olvasása *anélkül*, hogy Krisztust megtalálnánk benne (Jn 5:39–40), értelmetlen és hiábavaló.

Hogy a Szentírásban soha ne kételkedjünk, és ne felejtjük el azt, Isten az ő Igéjét már a legkorábbi időktől fogva írott formában adta elénk, és őrizte meg számunkra. Egyedül ebben az Írásban tetszett Istennek megismertetnie magát a mi Urunk Jézus Krisztusban és Krisztus által. „*Ezek azok – szól Jézus –, amelyek bizonyosságot tesznek rólam*” (Jn 5:39). Figyeljünk tehát rájuk a legnagyobb buzgósággal (Zsid 2:1)!

## 1.4. A Szentírás

Miért van szükségünk Isten Igéjére írott formában? Isten máskor és más helyen vajon nem más módokon jelentette ki magát, és nem másként ismertette meg magát az ő népével? Nem adta-e már nekünk az ő Igéjét sokkal azelőtt, hogy leírták volna? Nem a bálványimádás egy fajtája-e azt állítani, hogy Isten írott Igéje az egyetlen szó, amelyre figyelniünk kell, és hogy az hitünk és életünk egyetlen mércéje?

Hogy Isten Igéjét soha nem kapjuk meg, és azt nem is akarjuk megkapni más formában, mint ahogyan ő adta, annak az alapvető oka, hogy „*minden emberi lény természeténél fogva hazug, és hiábavalóbb magánál a hiábavalóságnál is*”.<sup>3</sup> Isten írott Igéje bizonyosság marad minden olyan próbálkozással szemben, amellyel az ember megtagadná, elferdítené és megrontaná, amit Isten mondott el neki.

Ez nem jelenti azt, hogy az ember a Szentírásban tévedhetetlenül leírt Igét ne akarná figyelmen kívül hagyni, elferdíteni, vagy ne akarna azzal szemben engedetlen lenni, és ne akarná elutasítani annak meghallását. Az írott szó azonban mentség nélkül hagyja az embert.

Például nem igazán tagadható, hogy az 1Mózes 1-ben leírt és a Szentírásban mindenütt megerősített teremtés az isteni, hatnapos teremtés története. Azt sem tagadhatják, hogy a Biblia tanítása szerint hogy a nőknek hallgatnia kell az egyházban. Lehet ezt a tanítást korszak- és kultúrafüggőnek tartani, de amit az Ige mond, az világos. Azt megtagadva pedig nemcsak Isten Igéjét, hanem az örök életet is elvesztik (Jel 22:18–19).

Amellett, hogy minden ember hazug, és saját céljai szerint ferdíti el Isten Igéjét, természetünktől fogva olyan romlottak és elfajultak vagyunk, hogy ha Isten csak szóban adná nekünk Igéjét, akkor nem tudnánk közvetlenül befogadni az üzenetét, akár angyalok, akár próféták által, akár nyíltan szólna. Biztosan félreértenénk és megrontanánk a kimondott Igét.

Nem is emlékeznénk arra, hogy mit mondott Isten, ha szavait nem öntötte volna írott formába. Ki emlékszik közülünk tökéletesen a múlt vasárnap hallott igehirdetésre? Vagy ki lehet teljesen bizonyos abban, hogy jól hallotta, és jól is emlékszik rá? Kérdezzünk meg két tanút, hogy mit mondott egy harmadik ember! Majdnem mindig két különböző változatot hallunk arról, hogy mi is hangzott el.

Isten szavai között olyanokat is találhatunk, amelyek nincsenek ínyünkre, amelyeket nem szeretnénk meggondolni vagy hallani. Mindig ott van a lehetőség, hogy ezeket gondolataink közül kivessük és elfelejtsük, ahogyan ezt gyakran meg is tesszük, vagy az is lehet, hogy amikor halljuk őket, gyarlóságunk és bűneink fényében értelmezzük és kiszínezzük azokat. Mivel az ember az írott Igével is ezt teszi, minden bizonnyal a kimondott Igével is így cselekednénk.

Isten az ő bölcsességében és kegyelmében adta tehát nekünk az írott Igét, hogy ne mondhassuk, hogy sosem vagy rosszul hallottuk. Ezért a lehető legnagyobb becsben kell tartanunk az írott Igét, és nem szabad máshol keresnünk Istennek és az ő akaratának ismeretét.

<sup>3</sup>Belga Hitvallás 7. cikkely

## 1.5. A Szentírás elégséges volta

Gondoltál-e már arra, hogy a hited mennyivel erősebb és az életed mennyivel szentebb lenne, ha az apostolokhoz hasonlóan Jézussal együtt járhattál volna, ha láthattad volna a csodáit, hallgathattad volna a tanítását, és követhetted volna őt Galilea és Júdea földjén? Amikor Péter a Szentírást „biztos[abb] (...) prófétai beszéd[nek]” nevezi (2Pt 1:19<sup>4</sup>), akkor arra tanít, hogy ne gondolkozzunk így. Valami jobb és biztosabb van a kezünkben, mint az apostoloknak, akik szemlélői voltak az ő nagyságának (2Pt 1:16). Gondoljunk bele! El tudnánk-e képzelni ennél erősebb kijelentést a Szentírás becses és elégséges voltáról?

Nézzük most meg, mit mond Péter! A 2Péter 1:16–18-ban Krisztus elváltozásáról beszél. Jézus a halála előtt nem sokkal elváltozott egy galileai hegyen. A történetet megtaláljuk a Máté 17:1–8-ban, a Márk 9:2–8-ban és a Lukács 9:28–36-ban. A három ott lévő tanítvány: Péter, Jakab és János nemcsak látták Jézust, Mózeset és Illést, hanem Isten hangját is hallották, aki maga tett bizonyosságot Jézusról. Sőt mi több, mennyei dicsőségében látták Jézust, ahogyan mi is látni fogjuk őt, amikor újra eljön. Ezért beszél Péter a 2Péter 1:16-ban az ő hatalmáról és eljövételéről. Mi lehetne ennél jobb?

Péter tudta, hogy így fogunk gondolkodni. Tudta, hogy ezt fogjuk kérdezni: „De mi a helyzet velünk? Hogyan ismerhetjük meg őt, és hogyan lehetünk biztosak benne? Mi nem láttuk őt! Mi nem voltunk »szemlélői (...) az ő nagyságának!»” Mielőtt feltennénk e kérdéseket, Péter már meg is adja a választ azzal, amikor azt mondja, hogy a Szentírás *biztosabb* prófétai beszéd. Biztosabb, mint szemtanúnak lenni. Ez ahhoz tartozik, amit a Szentírás *elégségességének* nevezünk. A Szentírásban minden megvan, ami a hithez és az élethez szükséges.

De tudod-e, hogy miért biztosabb beszéd az Írás? Péter ezt is megmagyarázza, mikor a Szentírás ihletettségéről beszél: „Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei” (2Pt 1:21). Másként fogalmazva a Szentírás nem azért íródott meg, mert a különböző könyvek szerzői le akarták azokat írni. Végző soron nem ők döntötték el, hogy mit és hogyan írnak le. Minden visszaemlékezésükben, forrásfeldolgozásukban, tervezésükben, írásukban és szerkesztésükben a Szentlélek *hordozta* őket. Valójában ezt jelenti az *indítatva* szó. Hordoztattak. A Szentírás valódi szerzője a Szentlélek.

Ebből következik, hogy a Szentírás sötét helyen világító fény. Ez a világ a halál árnyékának földje, az Úr haragjától beárnyékolt föld (Ézs 9:2, 19). A Szentírás tanítása szerint az új égen és az új földön nem lesz éjszaka – de ezen a földön nincs nappal.

<sup>4</sup>A Károli szerint „igen biztos nálunk a prófétai beszéd”, a KJV szerint pedig „biztosabb nálunk a prófétai beszéd”. (A ford. megj.)

Lelki szempontból a világ teljesen sötét. Mindig csak éjszaka van. Ezekben az utolsó napokban pedig egyre sötétebb lesz körülöttünk. A Szentírás ebben a sötétségben fénylik, és amíg Krisztus, a Hajnalcsillag fel nem kel, addig ez az egyetlen világosságunk.

Figyeljünk tehát a Bibliára! Az Írás fénye nem ragyog, ha zárva marad. Olvasd naponta, tanulmányozd azzal az imádsággal, hogy Isten ragyogtassa fel fényét a szívedben, elmélkedjél drága igazságain, és fényként kövesd életed ösvényén!

## 1.6. A Szentírás ihletettsége

Bizonyos tekintetben a Szentírás isteni ihletettségének tana a legfontosabb minden tanítás közül. Minden más tan, minden kegyességre és istenfélelemre való útmutatás a Bibliából fakad. A Szentírás nélkül nem ismerhetnénk Istent és Jézus Krisztust sem, akit elküldött, és akit megismerni az örök élet. Amit Isten Krisztusban kijelent önmagáról, mind a Bibliában található. A Szentírás nélkül nem tudjuk, hogyan lehetünk kedvesek Isten előtt. Ez az egyetlen útmutatónk a szentségben. Ha a Szentírás nem Isten ihletett Igéje, akkor mindent elveszítünk.

Ezt az ihletettségtant a 2Timótheus 3:15–17 tanítja. Itt Isten azt mondja az Ő Igéről, hogy *Isten-lehelte* (ezt jelenti az *Istentől ihletett* kifejezéssel fordított görög szó). Ez meglepő módon fejezi ki, hogy a Szentírás Isten Lelkének munkája (a görög ugyanazt a szót használja a *leheletre* és a *Lélekre*), és így a Szentírás Isten saját szájából való szó.

Mivel a Szentírást Isten lehelte, ezért szükségszerűen tökéletes és hibátlan. Ha valaki a Biblia ellen szól, akkor Isten ellen szól! Amikor a Bibliát olvassuk, akkor halljuk annak édes hangját, és érezzük annak édes leheletét, akinek „*ajkai liliomok, melyekről csepegő mirha foly*” (Én 5:13). Ki merne tehát kritikus lenni?

A 2Timótheus 3-ban a Szentírás nemcsak *ihletettséget*, hanem *plenáris* ihletettséget tanít. A *plenáris* azt jelenti, hogy *teljes*: mindenre kiterjedő, és arra vonatkozik, hogy a Szentírás minden részében ihletett, minden benne található műfajban, és minden témában, amiről csak beszél. A Biblia nemcsak tanításában ihletett Istentől, hanem földrajzi, történelmi, tudományos, kulturális kérdésekben és az élet dolgaiban is, így pedig tökéletes és csalhatatlan. Még nyelvtana is Istentől ihletett, amiből fakadóan ragaszkodnunk kell a Szentírás gondos fordításához, és nem érhetjük be kevesebbel.

Mivel a Szentírás teljesen ihletett, négyféleképpen is hasznos: a tanításra, a fedésre, a megjobbításra és az igazságban való nevelésre (2Tim 3:15–17). Anélkül, hogy mindezekről részletesen beszéljünk, jegyezzük meg, hogy itt egy gyönyörű egység jelenik meg. A Szentírás *mindenre* hasznos, ami az üdvösségünkhöz szükséges. Megmutatja nekünk az üdvösség útját (ez a *tanítás* szó alapjelentése), és odavisz

úgy, hogy meggyőz minket bűneinkről (*feddés*), ami nélkül sosem értenénk meg, hogy Krisztusra és az ő keresztyére van szükségünk. Az úton tart a *megjobbítás* által helyreállítva minket, amikor gyengék és tévelygők vagyunk. Emellett táplál is minket az úton (az Ef 6:4-ben is megjelenő *nevelés szó táplálást* is jelent). Elvezet minket a lelki érettségre, a tökéletességre és a Krisztusban való dicsőségre. Semmi másra nincs szükségünk a keresztyén életben. A Szentírás képes minket „bölcsé” tenni „*az idvességre a Krisztus Jézusban való hit által*” (2Tim 3:15).

Mit kérhetnénk még? Vegyük tehát az Írásokat úgy, mint amelyeket Isten ihletett, és használjuk azokat ennek megfelelően!

## 1.7. A Szentírás plenáris ihletettsége

Amint azt korábban megjegyeztük, a *plenáris* szó jelentése: *teljes*. Azért beszélünk a plenáris ihletettségéről, hogy hangsúlyozzuk a Szentírás teljesen ihletett voltát. Ez egy olyan igazság, amelyre ma nagy hangsúlyt kell fektetni, mert sokan állítják, hogy hisznek a Szentírás ihletettségében, de tagadják, hogy a *teljes* Írás ihletett. Lehet, hogy nem fogadják el az 1Mózes 1–3 teremtéstörténetét vagy Pál tanítását a nők helyéről az egyházban vagy a Róma 9 bizonyágtételét a szuverén, kettős predestinációról. Lehet, hogy azt állítják, a Szentírás tan- és üdvkérdésekben pontos, de földrajzi, természetrajzi, tudományos vagy történelmi kérdésekben nem. Nem hiszik, hogy a *teljes* Írás ihletés által adatott.

Az efféle állításokkal szemben mi a *plenáris* ihletettségben hiszünk, amely a következőket jelenti:

- Először is a plenáris ihletettség szerint a Szentírás minden egyes könyvét Isten ihlette (más könyveket pedig nem). Ezek közül egyiknek sem kisebb a tekintélye, és egyik sem haszontalanabb a többinél.
- Másodszor a Szentírás minden előforduló műfajában ihletett. A történelmi, költészeti részek, a levelek, a próféciaik: mind „*Istentől ihletett és hasznos*” (2Tim 3:16).
- Harmadszor az Írás a tudomány, a természetrajz, a történelem és a földrajz minden kérdésében is ihletett. Van erre néhány említésre méltó példa. A Szentírás például mindig is azt tanította, hogy a föld kerek, még amikor az emberek ezt nem is hitték (Ézs 40:22). Tanította a víz körforgását, mielőtt a tudomány megértette volna (Zsolt 104:5–13). A hit, miszerint Isten a Szentírás ihletője és a hatalmas Teremtő, teljességgel kizárja annak a lehetőségét, hogy a Szentírás akár a legkisebb, legjelentéktelenebb kérdésben is hibás legyen.

- Negyedszer a Szentírás teljesen ihletett minden kérdésben, amely saját életünkhöz tartozik. Nincs olyan parancs vagy követelmény a Szentírásban, amely időhöz vagy kultúrához lenne kötve. Bár emberek által adatott, minden, amit az Írás mond, az örök Istentől származik, és nem lehet félredobni és úgy tenni, mintha nem vonatkozna ránk.
- Ötödször a Szentírásnak még a nyelvtana, szókészlete és mondat szerkezete is ihletett. Nem mindegy, hogy az 1Mózes 17:7-ben Isten a *magod*, nem pedig a *magvaid* szót használta (vö. Gal 3:16). Nagyon sokat számít, hogy hit *által* vagy *hitből* igazulunk meg, nem pedig a hitünk *miatt*. Minden betű, minden szó, minden mondat fontos, ezért gondosan kell lefordítani. A plenáris ihletettség miatt nem fogadjuk el a Szentírás parafrázisait vagy azokat a bibliafordításokat, amelyek valahol a pontos fordítás és a parafrázis között állnak, mint a *New International Version* (NIV).

A plenáris ihletettségben való hitünk próbája, hogy csak szánkkal hirdetjük-e ezt a tanítást, vagy úgy fogadjuk-e a Szentírást, mint Isten mindenben ihletett, tévedhetetlen Igéjét, amelyben nem kételkedünk, és amelyből nem dobunk félre egyetlen részt sem, hanem meghajlunk, és engedelmessé válunk elhíve mindazt, amit Isten mondott, és aszerint cselekszünk, még ha az egész világ ellenünk is fordul.

## 1.8. A Szentírás verbális ihletettsége

A verbális (szó szerinti) ihletettség tana szorosan kapcsolódik a plenáris ihletettség tanához. Azt hangsúlyozza, hogy maguk a Szentírás *szavai* Istentől ihletettek. A Szentírás nemcsak Isten Szava, hanem Isten *szavai*.

Ezt tanítjuk, és hangsúlyozzuk azokkal szemben, akik kegyesen azt fecsegik, hogy a Szentírás tanításában és tanaiban ihletett, de szavaiban és részleteiben nem. Az efféle tanítás természetesen egyszerűen képtelenség, mert lehetetlen, hogy a Szentírás Isten ihletett Igéje legyen annak tanításaiban és gondolataiban, miközben maguk a tanítást megfogalmazó szavak nem ihletettek és nem tévedhetetlenek.

A verbális ihletettségben való hit az angol nyelvű keresztyéneket erősen a *King James (Authorized) Version* (KJV) bibliafordítás támogatóivá teszi. Ennek a fordításnak egyik fontos tulajdonsága, amely a modern fordításokban alig megtalálható, hogy dőlt betűvel szedi azokat a szavakat, amelyek *nincsenek* benne az eredeti héber vagy görög szövegben, és így a héberül és görögül nem tudók számára a lehető legjobb mutatja a Szentírásban megtalálható szavakat. Lehet, hogy az angol vagy más nyelvű fordítást ki kell egészíteni néhány szóval ahhoz, hogy értelmes legyen, de fontos,

hogy akik olvassák, tudják, hogy a dőlt betűs szavakat emberek adták hozzá, és azok nem Isten szavai.<sup>5</sup>

A verbális ihletettség tanát a Szentírás olyan helyeken tanítja, mint a Zsoltárok 12:7; Példabeszédek 30:5; Jelenések 22:18–19, valamint az a sok bibliai hely, ahol azokról a *szavakról* van szó, amelyeket Isten szólt és leíratott (Zsolt 50:17; 119:130).

A Szentírásban sok figyelemre méltó példa mutatja e tanítás jelentőségét, annak fontosságát, hogy Isten pontosan milyen szavakat használt. Bizonyos esetekben a szóhasználat rendkívüli jelentőséggel bír. Ha az 1Mózes 17:7 a *magod* szó helyett a *magvaidd* szót használta volna – egyes szám helyett többes számot –, akkor ez a hely nem lenne Krisztusra mutató prófécia (vö. Gal 3:16). A modern fordításokban teljesen elvész a Krisztusra való utalás, mivel az 1Mózes 17:7-ben szereplő szót így fordítják: *utódaidd*.<sup>6</sup>

Néha az eredeti nyelv szavai nehezzé teszik egy szakasz megértését. Ilyen a Zsidók 11:11, ahol a Szentírás azt mondja, hogy Sára erőt nyert, hogy méhében *foganjon*. Az itt használt görög szó általában a férfiakra vonatkozik, és máshol úgy fordítják, hogy *nemz*. Mivel a Szentírás ezt a szót használja, egyetlen feladatunk, hogy kitaláljuk, miért tesz így, és nem szabad a NIV-hez hasonlóan megváltoztatni a szakaszt, hogy összhangba hozzuk saját gondolkodásunkkal. A NIV fordítása szerint Ábrahám erőt kapott arra, hogy apa lehessen, pedig Ábrahámot egyáltalán nem is említi a vers.<sup>7</sup> Az efféle változtatások, amelyekből a NIV-ben nagyon sok található, tagadják a verbális ihletettséget.

Számtalan más példát is adhatnánk ugyanerre, de a lényeg, hogy gondosan figyeljünk arra, amit Isten mond. Nem elég megelégednünk azzal, hogy Isten szavából megértettük a lényegét, a főbb dolgokat. Bizonyosnak kell lennünk afelől, hogy pontosan és részletesen hallottuk-e őt, hittünk-e és engedelmeskedtünk-e neki. Ha ilyen gondosan kijelentette magát, és szólt hozzánk az írott Ige által, akkor kik vagyunk mi, hogy ennél kevesebb figyelmet fordítsunk arra, hogy meghalljuk, engedelmeskedjünk, és higgyük, hogy Isten minden egyes szava tiszta (Zsolt 12:7)?

## 1.9. A Szentírás organikus ihletettsége

Sokan megbotránkoznak azon, hogy a Szentírás emberek által adatott. Mivel ez a helyzet, úgy gondolják, hogy a Szentírásban van emberi elem, és nem igazán hiszik,

<sup>5</sup>A magyar bibliafordítások közül az 1908-as Károli hasonlítható az angol KJV-hez. (A ford. megj.)

<sup>6</sup>Pl. RÚF (A ford. megj.)

<sup>7</sup>Vö. a RÚF-ban: „*Hit által kapott erőt arra is, hogy a meddő Sárával nemzetséget alapítson*”, ezzel szemben a Károli: „*Hit által nyert erőt Sára is az ő méhében való fogására.*” (A ford. megj.)

hogy teljesen és mindenestül Isten tévedés nélküli Igéje – nincsenek benne ellentmondások, tökéletlenségek, hibák és egyáltalán semmi, ami emberi hiányosságnak lenne tulajdonítható.

Nem tagadjuk, hogy a Szentírás emberek által adatott. De ez olyan kevésbé fontos, hogy a 66 könyvből 12-nél nem is tudjuk, hogy ki volt az emberi szerző. Azonban ott is fennáll az organikus (szerves) ihletettség igazsága, ahol tudjuk, ki volt a szerző.

Az organikus ihletettség azt jelenti, hogy a Biblia egyes könyveinek ihletettsége sokkal hamarabb elkezdődött, mint hogy bármelyik könyvet leírták volna. Tekintsük például a Prédikátor könyvét! E könyv ihletésének munkáját az organikus ihletettség szerint Isten nem úgy kezdte el, hogy Salamont annak megírására indította (2Pt 1:21), hanem a körülmények előkészítésével, amelyek között Salamon írt, sőt Salamon, az író előkészítésével.

Isten akkor kezdte el a Prédikátor könyvének ihletését, amikor évszázadokkal, sőt évezredekkel korábban úgy rendezte a történelem körülményeit, hogy Izráelben és a környező népekben minden pontosan úgy legyen, ahogyan Salamon később látta a könyv írásakor. Isten akkor kezdte el a Prédikátor könyvének ihletését, amikor évszázadokkal korábban létrehozta a zsidó népet és a 12 törzset, amelyek közül az egyik Júda törzse volt, amely később Isai családját is magában foglalta. Isten készítette elő a Prédikátor könyvét, amikor Dávid király lett, és dinasztiait alapított, hogy utána Salamon legyen a király. Isten készítette elő ezt a könyvet még akkor is, amikor Dávid látta a fürdőző Bethsabét, paráználkodott vele, és férjét csellemel megölette, hogy elvehesse feleségül. Isten rendezte Salamon életének minden körülményét úgy, hogy Krisztuson kívül ő volt a legbölcsebb élő ember, miközben még súlyos bűnökbe is esett. Így amikor Salamon megírta a Prédikátor könyvét, azzal saját bűnbánatáról készített feljegyzést, illetve az Isten nélküli élet hiábavalóságáról tett bizonyosságot.

Természetesen az organikus ihletettség tanítása végső soron az örökkévalóság tanácsvégzéséhez vezet minket vissza, és rámutat arra, hogy soha semmi nem történik ebben a széles világban, amit nem Isten rendelt el előre szuverén módon, és amit nem az ő szuverén és ellenállhatatlan hatalma vitt véghez. Így tehát üdvösségünket Isten örökkévaló végzésére vezetjük vissza, és nem állíthatjuk, hogy mi vagyunk üdvösségünk szerzői még akkor sem, ha mi bánjuk meg bűneinket, mi hiszünk, és mi engedelmeskedünk. Ugyanígy Salamon sem mondhatja, hogy ő a Prédikátor könyvének igazi szerzője, bár ő írta le a szavakat, mégpedig saját tapasztalatából. Az öröktől fogva rendelkezőm, szuverén Isten és az ő Lelke az üdvösségünk szerzője

az élő Ige által ugyanúgy, mint azoké a könyveké, amelyek az üdvösséget velünk megismertetik. Milyen hatalmas Isten! Milyen csodálatos könyv!

## 1.10. A Szentírás tévedhetetlensége

Mivel a Szentírás Isten Igéje, ezért tökéletes. Ha a Szentírásban hibát találunk, akkor magában Istenben találunk hibát. Aki a Szentírást nem tekinti tévedhetetlennek, tagadja Isten változhatatlanságát és szuverenitását.

A János 10:35 világosan tanít a Szentírás tévedhetetlenségéről. Ebben a versben Jézus így szól: „*az írás fel nem bontható.*” Egyes számban használja az *Írás* szót, ami azt mutatja, hogy a Biblia Isten *egyetlen* Szava, bár különböző emberek által különböző időkben adta. Mivel a Szentírás *egy*, ezért minden kísérlet, amely annak elferdítésére irányul, valójában az elpusztítását célozza. Nem lehet egyes részeit kivenni vagy örökérvényűségüket megtagadni anélkül, hogy csak romok maradnának utána.

Érdekes, hogy Jézus nemcsak azt mondja, hogy ne bontsuk fel az Írást, hanem azt is, hogy *az nem bontható* fel. Ezzel azt tanítja, hogy hiábavaló minden olyan emberi igyekezet, amely a Szentírásban hibát akar találni, vagy parancsait el akarja vetni. Amikor a Szentírást kritizálva az Úr ellen és az ő Felkentje ellen tanácskoznak, akkor az egekben lakozó nevet rajtuk (Zsolt 2:2–4). Nem a Szentírás, hanem ők törnek meg Isten törhetetlen Igéjén, amikor állítólag hibát találnak a Szentírás szavaiban vagy tanításaiban. Az efféle próbálkozások által ugyanis Isten ítélete alá jutnak.

A János 10:35 szövegösszefüggése is fontos, ahol Jézus az Ószövetséget idézi annak bizonyítékául, hogy ő Isten. A Zsoltárok 82:6-ra hivatkozik, amely a földi uralkodókat *isteneknek* nevezi. Azt mondja, hogy ha őket lehet isteneknek nevezni, akkor bizonyos, hogy ő, akit az Atya megszentelt és elküldött a világba, nem vádolható istenkáromlással, amikor így szól: „*Az Isten Fia vagyok.*”<sup>8</sup> Anélkül, hogy belemennénk abba a kérdésbe, hogy miként nevezhetők a földi uralkodók isteneknek, meg kell jegyoznünk, hogy ez egy figyelemre méltó kijelentés. Nem is mernénk ilyet mondani, ha nem szerepelne a Szentírásban, és valószínűleg még így is nehéznek találjuk megérteni. Jézus azt feltételezi, hogy az állítás biztosan igaz és tévedhetetlen útmutatás, egyszerűen azért, mert benne van az Írásban. Maga a mód, ahogyan ő idézi és használja a Szentírást, nagy tanulság számunkra abban a témában, hogy „*az Írás fel nem bontható*”.

Az is fontos, hogy Jézus a *törvény* szóval hivatkozik a 82. zsoltár szavaira. Ezzel arra utal, hogy Isten tévedhetetlen Igéjeként a teljes Szentírás egész életünk isteni mércéje. Semmi sincs a Szentírásban, ami nem Isten akarata számunkra, és nincs

<sup>8</sup>Jn 10:36 (A ford. megj.)

olyan szükséges tanács, amelyet ne találunk meg a Szentírásban. A történeti részek, a költemények, a próféciák, a levelek – ezek mind Isten nekünk adott *törvénye*. Talán ez a legfontosabb mind között. Nem elég egyszerűen annyit mondanunk, hogy a Szentírás tévedhetetlen és csalhatatlan. Meg is kell előtte hajolnunk, minden ponton alá kell vetnünk magunkat tanításának, és ezt a tanítást Isten készséges és engedelmes szolgálóként kell fogadnunk. Máskülönben az ihletettségről és tévedhetetlenségről való hitvallásunk csupán képmutatás.

Hiszed-e, hogy a Szentírás tévedhetetlen? Akkor tedd fel magadnak ezt a kérdést: Vajon a Szentírás Isten *törvénye*-e számomra mindenben, amit hiszek és cselekszem?

## 1.11. A Szentírás tekintélye

A Szentírás Isten ihletett és tévedhetetlen Igéje, ezért ez a legfőbb tekintély. Nincs ennél nagyobb emberi tekintély, semmilyen ember alkotta szabály nem bírálhatja felül ennek szabályait, és semmilyen tanítás nem állhat szembe ennek tanításával.

Tekintélye van minden tankérdésben. Ez következik a 2Timótheus 3:16-ból, amely először a tanítást említi. Ez a szakasz nem a Szentírás tekintélyét, hanem annak hasznosságát hangsúlyozza. Meg kell értenünk azonban, hogy a Szentírás azért hasznos, mert tekintélye van: mindig annak a tanítása az *utolsó szó* minden kérdésben, főként tankérdésekben.

Ugyanezzel a tekintéllyel bír minden gyakorlati kérdésben és a keresztyén élet minden területén is. Ezen semmit nem változtat, hogy évezredekkel ezelőtt, más kultúrákban, más embereknek íródott. Mivel ez annak az Istennek az Igéje, aki kezdettől fogva ismeri a véget, és aki nem változik, a világ változó életkörülményei semminek sem rontják le a tekintélyét, ami a Szentírásban szerepel. Pál a miénktől különböző kultúrában írt a nők szerepéről otthon és az egyházban, de ez nem teszi szavát érvénytelenné. Nem Pál mondja, hanem maga Isten.

Valóban csodálatra ad okot a Szentírás ihletettségében hívőknek, amikor látják, hogy az Írás, az örök Isten Igéje milyen gyakran előre látja a mai tévtanításokat és hamis gyakorlatokat. Ennek jó példája található meg a 2Péter 3:1–7-ben, ahol a Szentírás aláassa és lerombolja az evolúcióelméletet az uniformizmus elvének cáfolatával, amelynek feltételezése szerint az idők kezdetétől fogva minden ugyanaz maradt.

A Szentírás tekintélye még a történelmi, földrajzi, természettudományos vagy egyéb tudományos kérdésekben is meghatározó, amennyiben mond valamit ezekről a dolgokról. Nemcsak a teológia és a keresztyén élet területén van tekintélye. Sőt

olyan nagy a tekintélye, hogy a hívőnek még a tudomány ellenkezésével szemben is el kell fogadnia a tanítását.

Meg kell értenünk, hogy a Szentírás tekintélye magának Istennek a tekintélye. Hogy a Biblia Isten Igéje, azzal azt mondjuk, hogy *minden* tekintély az Írásé. Ha megtagadjuk, Istent tagadjuk meg; ha ellene mondunk, Istennek mondunk ellen.

Senki sem mondhatja, hogy az egyik ponton elfogadja, a másikon pedig elutasítja a Szentírás tekintélyét. Nem mondhatja, hogy a Jézusról szóló tanítását elfogadja, de a teremtésről szóló tanítását már nem. Az egész Írás Isten Igéje, és az egész Isten tekintélyével van megkoronázva. Istent és az ő beszédét nem fogadhatjuk vagy utasíthatjuk el kényünk-kedvünk szerint. Az ő Igéje nem bontható fel (Jn 10:35).

Egy dolog megvallani a Szentírás tekintélyét, és egy másik dolog megadni magunkat annak. Keresztyén életünk minden pontján próbára vagyunk téve, hogy alávetjük-e magunkat a Szentírásnak. Nem könnyű engedelmeskedni a Szentírás parancsolatainak, amikor azok keresztezik akaratunkat, vagy a Biblia tanításának, amikor az minden testi elképzeléssel szembemegy, ahogyan ez általában történik.

Egyedül kegyelem által engedelmeskedünk. Isten, aki a Szentírást adta, megadja a szükséges kegyelmet is. Augustinusszal együtt mondjuk: „*Add meg, amit parancsolsz, s követelj tőlem, amit csak akarsz!*”<sup>9</sup>

## 1.12. A Szentírás értelmezése

Mivel a Szentírás Isten Igéje, és annak szerzője a Szentlélek, senkinek sincs joga a Biblia értelmezéséhez. Az emberek gyakran mégis úgy beszélnek, mintha lenne ilyen joguk. Olyan kifejezéseket használnak, mint „az én értelmezésem” vagy valaki másé. Ez helytelen (2Pt 1:20). A Szentírásnak még egy vitában is csak egyetlen elfogadható értelmezése van, mégpedig a Szentírás saját értelmezése önmagáról. Ez az értelmezés Istené, nem pedig az emberé.

A reformáció egyik nagyszerű alapelve az volt, hogy a Szentírás önmagát magyarázza. Ez furcsának tűnhet ugyan számunkra, de így kell lennie, mert egyedül magának a szerzőnek, Isten Szentlelkének van joga és hatalma ahhoz, hogy megmondja, mire gondolt. Az én értelmezésem semmit sem jelent. Egyedül Isten értelmezése számít.

Ezt tanítja a 2Péter 1:20–21, amely egyértelműen kijelenti, hogy „*az írásban egy prófétai szó sem támad saját magyarázatból*”. Először úgy tűnik, mintha ez nem ide illene, mert itt a hangsúly nem a magyarázaton, hanem az ihletettségen van. Ez is

<sup>9</sup>Szent Ágoston *vallomásai*, Szent István Társulat, Budapest, 1995. X. könyv, XXIX. fejezet.

egy alkalmazása az ihletettség tanának, amelyről ezek a versek beszélnek: senkinek nincs joga az Igét magyarázni, csakis Istennek, aki azt ihlette.

A Szentírást a Szentlélek magyarázza, de nem valamiféle misztikus módon, mintha valamilyen magánkijelentés által rejtélyesen és titokzatosan kijelentené nekünk a Szentírás értelmét. Helytelen így szólunk: „Isten megmutatta nekem”, „Isten mondta nekem”, vagy: „Isten ezt jelentette ki nekem.” Ez is a Szentírás tagadása, mégpedig nemcsak az elégséges, hanem az ihletett voltáé is. Aki ilyen módon szól, azt állítja, hogy olyan értelmezése van a Bibliához, amelyet Isten személyesen, az Írástól függetlenül adott neki. A Biblia helyes értelmezését akkor kapjuk meg, amikor a Szentírást önmagával vetjük össze.

Ha például meg akarjuk határozni egy bibliai szó jelentését, mondjuk a *keresztség* szót, akkor meg kell vizsgálnunk azokat a különböző igehelyeket, amelyekben ez a szó megjelenik, mégpedig azok szövegösszefüggésében. Így tudjuk meghatározni, mit jelent ez a szó a Szentírásban, és hogyan használja azt a Biblia. A Szentírás helyes értelmezéséhez tehát alapos vizsgálatra van szükségünk, hogy magából a Szentírásból érthessük meg annak jelentését. Aki azt gondolja, hogy elővehet és tanulmányozás nélkül megérthet egy bibliai szakaszt, igencsak balga és kevély.

Figyelnünk kell tehát arra, hogy ne erőltessük rá a Szentírásra saját elgondolásainkat, hanem alázatosan és imádságos szívvel fogadjuk el annak tanítását. A Szentírás helyes értelmezéséhez kegyelemre, alázatra és imádságra van szükség.

Senki, még az evangélium hirdetője sem mondhatja, hogy Isten Igéje felett áll. Minden értelmezést, minden hitvallást, minden igehirdetést annak fényében lehet és kell szigorúan megvizsgálni, amit Isten Igéje mond, mégpedig pontosan azért, mert senkinek nincs egyéni joga a Szentírás értelmezéséhez. Ezért még az apostolok igehirdetését is gondosan megvizsgálták, és megítélték (Csel 17:10–11). Minden más igehirdetéshez hasonlóan még ennek is illeszkednie kellett abba, ahogyan a Lélek saját Szavát magyarázza.

Isten adja meg a szükséges, sőt bőséges kegyelmet ahhoz, hogy kikutassuk és megtaláljuk ezt az egyetlen értelmezést, és figyeljünk arra (Zsid 2:1)!

### 1.13. A Szentírás egysége

A Szentírás Isten Igéje, és egyetlen szerzője van, ezért *egy*. Isten nem hatvanhat különböző hangon szólal meg. Ezt nem tehetné meg, mert ő maga hatalmában, céljában és lényében *egy*. Mivel *egy*, ezért Igéje és kijelentése is *egy*. A Szentírás egysége kiemelkedően fontos. Ez az oka annak, hogy a Szentírás nem mondhat ellen saját

magának, nem lehetnek benne eltérések. Az egyik könyv nem különbözhet a másiktól, sem az Ószövetség az Újszövetségtől. A Szentírás nem taníthat egy dolgot az Ószövetségben, miközben az Újszövetségben az ellenkezőjét írja, és az emberi írók sem írhatnak eltéréseket.

Helytelen tehát *Pál teológiájáról* beszélni, ahogyan némelyek teszik azt sugallva, hogy az eltér Jézus vagy Péter teológiájától. Arra sem utalhat senki, hogy bizonyos kérdésekben Jézus más nézetet volt, mint Mózes, Pál vagy János, például a válással vagy a nők egyházbeli szerepével kapcsolatban.

A Szentírás egységének tanítása különösen fontos a diszpenzácionalizmussal<sup>10</sup> szemben, amely nem lát egységet az Ó- és az Újszövetség, Izráel és az egyház között. Az a baptista tanítás is tagadja a Szentírás egységét, miszerint az Izráellel kötött szövetség lényegileg eltér Istennek az egyházzal kötött szövetségétől. A Szentírás egyetlen könyv, és nem taníthat két vagy több különböző, egymásnak ellentmondó szövetséget.

Ha a Szentírás egy, akkor nem lehetnek különböző kijelentések, különböző szövetségek, Istennek különböző népei vagy az üdvösségnek különböző útjai. A diszpenzácionalizmus és a hívőkeresztség<sup>11</sup> tanításaival szembeni ellenvetéseinket tehát nemcsak azokra az igehelyekre alapozzuk, amelyek ezen csoportok egyes tanításait cáfolják, hanem azokra a szakaszokra is, amelyek alapján a Szentírás egy, és fel nem bontható (Jn 10:35).

A Szentírás egységét tagadja annak gondolata, hogy az Ószövetség az újszövetségi keresztyének számára csak ott bír tekintéllyel, ahol az Újszövetség megismétli tanításait. Ami az Ószövetségben áll, nekünk, újszövetségi keresztyéneknek is leíratott (1Kor 10:11).

A Szentírás egysége Jézusban rejlik, amire ő maga is emlékeztet minket a János 10:35-ben. A Biblia ugyanis olyan kijelentés, amely az elejétől a végéig mindenestül Krisztusról mint Megváltóról és Isten benne megjelent kegyelméről szól. Ahogyan Spurgeon mondta: „*Bárhol belevágsz a Szentírásba, a Bárány vére folyik belőle.*”<sup>12</sup> Krisztust kell megtalálnunk minden szakaszban, és ha így teszünk, akkor bizonyosan meglátjuk, hogy a Szentírás egyetlen hangon beszél.

A Szentírás egységének tana nemcsak más tanításokkal szembeni védekezésünk szempontjából fontos, hanem *bibliatanulmányozásunkra* nézve is. Ha a Szentírás egy, akkor egyetlen szakaszt sem tanulmányozhatunk, hihetünk vagy éppen idézhetünk az

<sup>10</sup>A diszpenzácionalizmus tanítása szerint Isten a történelem különböző korszakaiban más-más módon üdvözítette az embereket. A tanítással részletesebben foglalkozunk a 6.11., a 6.13. és a 6.14. szakaszokban. (A ford. megj.)

<sup>11</sup>A hívőkeresztség tanítása szerint csak azokat szabad megkeresztelni, akik előtte vallást tettek hitükről. Ez kizárja a gyermekeket a keresztség sákramentumából. (A ford. megj.)

<sup>12</sup>Az idézet helye Charles Haddon Spurgeon műveiből nem ismert.

Ige többi részétől elszakítva. Semmi nem mondhat ellent a többi résznek, amit Isten Igéjéről mondunk, vagy gondolunk. Ez természetesen azt jelenti, hogy tanulmányoznunk kell a Szentírást ahhoz, hogy az elejétől a végéig megismerjük, és tanításában is alaposan járatosak legyünk.

A Szentírás egységének tana tehát azt jelenti, hogy a teljes Írás szükséges és fontos, illetve egyetlen részét sem hanyagolhatjuk el. Ismernünk, olvasnunk és tanulmányoznunk kell, és oda kell figyelniünk rá. Te így teszel?

## 1.14. A Szentírás érthetősége

Talán már hallottál a Szentírás *érthetőségéről*, és elgondolkoztál rajta, hogy mit is jelenthet. Arról van szó, hogy a Szentírás *világos és könnyen érthető*.

Az érthetőség a Szentírás csodájához tartozik, különösen mert a Biblia Istent jelenti ki. Hatalmas csoda, hogy a végtelen és örökkévaló Isten nemcsak hajlandó kijelenteni magát nekünk, hanem ezt világosan és érthetően is teszi.

Természetesen nem tagadjuk, hogy a Szentírásban vannak nehezebb szakaszok, sőt nehezebb könyvek is. Ezt maga a Biblia tanítja nekünk (Zsolt 78:2; 2Pt 3:16). Mindazonáltal hisszük, hogy minden hittételt és minden olyan dolgot, amely Isten dicsőségére és üdvösségünkhöz szükséges, világosan tanít.

A Zsoltárok 119:105 tanítja az érthetőséget: „Az én lábamnak szövétneke a te igéd, és ösvényemnek világossága.” A Szentírást nem nevezné az Ige világosságnak, ha nem lenne érthető. Ez a vers pedig azt mondja, hogy *ösvényünk*, azaz egész életünk világossága. Biztos és megbízható vezető, amely elkísér bennünket egész életünk ösvényén – a dicsőségbe.

A Szentírás világos, ezért még a tanulatlanok és a gyermekek is megérthetik. Nem szabad tehát visszatartani tőlük! Minden nép nyelvére le kell fordítani, ahová csak eljut az evangélium, hogy olvashassák azt, és mindig velük lehessen az Ige világossága.

Meg kell jegyeznünk néhány gondolatot a Szentírás érthetőségéről, ha nem akarunk tévedésbe esni. Először is léteznek nehéz igehelyek, de ezeket a világosabb szakaszok fényében kell értelmeznünk. Egy nehéz szakasz értelmezése nem állhat ellentétben egyetlen világosan tanított igazsággal sem, legyen az a Szentírás valamely fontos tanítása vagy a háládatos élet egyik szabálya. Másodszor, a Szentírás csak a hívők számára világos. A hitetlenek nem érthetik meg a Szentírást, mert a Bibliában Isten dolgai vannak, és ezek „*lelkiképen ítéltetnek meg*” (1Kor 2:14). Ezt nem szabad elfelejtenünk, ha olyan emberrel beszélünk, aki tagadja a Szentírás egy fontos igazságát, például az Úr Jézus Krisztus Isten voltát. Ha egy ilyen ember nem látja a Szentírásból,

hogy Jézus Isten, nem szabad kételkednünk afelől, hogy a Biblia valóban világosan tanítja ezt a fontos igazságot. A hiba nem a Szentírásban, hanem az ember szívében és értelmében van. Mielőtt valaki bármit megérthetne a Biblia tanításából, a Szentléleknek meg kell nyitnia az ember szívét, és meg kell világosítania az értelmét. Enélkül a bizonyító igehelyek, a logika és az érvelés mind haszontalan.

A Szentírás Isten saját kijelentésének világos fénye, ezért követnünk kell ezt a világosságot. Az 1János 1:6–7 figyelmeztetése és ígérete nekünk szól: *„Ha azt mondjuk, hogy közösségünk van vele, és sötétségben járunk; hazudunk és nem az igazságot cselekeszszük. Ha pedig a világosságban járunk, a mint ő maga a világosságban van: közösségünk van egymással, és Jézus Krisztusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől.”*

## 1.15. A bibliafordítások

Az utóbbi időben úgy elszaporodtak a bibliafordítások, hogy már alig lehet felismerni Isten Igéjét, amikor felolvassák. Az új fordítások állandó megjelenése nem csekély problémát okoz. Ha a Szentírás valóban Isten mindenre elég, ihletett Igéje, akkor nagyon fontos, hogy jó bibliafordítás legyen a kezünkben.

Mielőtt egy bizonyos fordítást ajánlanánk, jegyezzük meg, hogy a modern fordítások bősége az egyik olyan módszer, amelynek segítségével a Bibliát eredményesen kivették Isten népe kezéből. Mivel olyan sok különböző változat van használatban, nem biztos, hogy ismerősen hangzik az a szakasz, amelyet idéznek, vagy amelyről prédikálnak. A gyermekek sem tudják könnyen megtanulni és emlékezetükbe vésni a Szentírást, mert olyan sokféle fordításból tanítják őket. Hallanak egyet otthon, egy másikat az iskolában, ismét másikat az egyházban, megint másikat összejöveteleiken vagy a bibliaórákon, és egyiket sem jegyzi meg.

Az is nagyon árulkodó, hogy ez a sok, változatos fordítás a modernizmus, hitehagyás és kételkedés korában jelent meg, nem pedig olyankor, amikor az egyház erős volt, és hűséges maradt Isten Igéjéhez. Már önmagában ez is jó ok arra, hogy gyanúsak legyenek ezek a fordítások. Sok közülük nem is igazi fordítás, hanem csak parafrázis, mint a *The Living Bible*, vagy valahol a parafrázis és a fordítás között áll, mint a *New International Version* (NIV).

Valószínűleg mostanra már egyértelmű, hogy az egyetlen angol fordítás, amelyet ajánlanánk, a *King James Version* (KJV), amelyet Nagy-Britanniában *Authorized Version* (ún. *hivatalos fordítás*) néven ismernek. Több okból is ajánljuk. Ezek között a legfontosabb, hogy a héber és a görög Szentírás pontos és hűséges fordítása. Ez olyannyira igaz, hogy az 1611-es KJV angolja nem is annyira az 1600-as évek angolja –

amint azzal vádolni szokták –, hanem a *biblikus angol*, amely azon erőfeszítések eredményeként jött létre, hogy a fordítók a lehető leghűségesebbek akartak maradni az eredeti görög és héber szöveghez. A pontos fordítás egyik példája, hogy a KJV-ben dőlt betűvel vannak szedve az eredeti görögben és héberben nem található szavak.<sup>13</sup>

A KJV védelmében elmondhatjuk, hogy nem igaz, hogy a modern fordítások a KJV fordítói által nem ismert, jobb kéziratokon alapulnak. Tudtak más kéziratokról is, jóllehet nem volt kezükben mindaz, amit azóta felfedeztek. Ezek a kéziratok – amelyek között vannak nagyon régiek is – igencsak romlottak, illetve egyedi változtatások és kihagyások ezrei találhatóak meg bennük. A kéziratok többsége (80–90%-a) azonban a *Textus Receptus*, a KJV alapszövegét támogatja.<sup>14</sup>

A KJV-hoz hasonló jó, hűséges és pontos fordítás szükségességét fejezi ki a fordítók előszava: „A fordítás nyitja meg az ablakot, hogy bejöjjön a fény; az töri fel a héjat, hogy megehessük a magot; az húzza el a kárpitot, hogy betekinthezzünk a szentek szentjébe; az mozdítja el a kút fedelét, hogy a vízhez jussunk.”<sup>15</sup> Legyünk tehát hűségesek Isten Igéjéhez, amelyet gondviselésében és kegyelmében nekünk adott, és ne érjük be Isten Igéjénél kevesebbel!

## 1.16. Isten ismerete

Az egész keresztyén vallás lényege Isten ismerete. A keresztyénség legfőbb célja, szándéka, erőfeszítése és legnagyobb boldogsága Isten megismerése. Amint Jézus mondja a János 17:3-ban, ez az örök élet.

Istennek ez az ismerete az egyetlen igaz ismeret. Még magunkat sem ismerhetjük nélküle vagy rajta kívül. Ez nemcsak azért igaz, mert csalárd és romlott szívű bűnösök vagyunk (Jer 17:9), hanem azért is, mert Isten arra teremtett minket, hogy kapcsolatban éljünk vele (Zsolt 30:6). Rajta kívül nem tudjuk megismerni, hogy *mi* kik és mik vagyunk.

Még cselekedeteink is Istenhez viszonyítva ítéltetnek meg. Nem tudjuk, hogy tetteink és szavaink jók-e vagy gonoszak, amíg azokat nem Isten tökéletes szentségének mércéjéhez viszonyítjuk. Ez megmagyarázza azt is, hogy miért maradt olyan kevés erkölcs a mai társadalomban. A legtöbben nem ismerik Istent, még azok sem, akik

<sup>13</sup>Ugyanez igaz a Károlira is. (A ford. megj.)

<sup>14</sup>A *Textus Receptus* (kapott szöveg) az Újszövetség Erasmus által publikált görög szövege. A legtöbb reformáció-korabeli fordítás ezen alapul, így az eredeti Károli-fordítás és annak 1908-as revideált változata is, amelyet a KJV-hez hasonló elvek mentén fordítottak. (A ford. megj.)

<sup>15</sup>*Translation Necessary, The Translators to the Reader* [Szükséges fordítás: A fordítók az olvasóhoz], London, Trinitarian Bible Society, 1998. 12.

valamilyen szinten vallásosak. Mivel tudatlanok vele kapcsolatban, ezért nincsen erkölcsi mércéjük.

Isten ismerete nem pusztán Istennel kapcsolatos tanok és tények tudása, még akkor sem, ha ezek bibliai tények és igazságok. Ez nem jelenti azt, hogy a Szentírás Istenről szóló tanai és tanításai nem fontosak. Az ismeret a hit része, és anélkül a hit semmi. Senki nem állíthatja, hogy hisz Istenben, ha közben semmit nem tud róla. Isten ismerete azonban ennél több. Olyannyira igaz ez, hogy lehetséges, hogy valaki tudja, mit tanít a Szentírás Istenről, és talán gyermekként megtanulta az Istenről szóló bibliai tanítást, de mégsem ismeri őt.

Isten ismerete másrészt *tapasztalati* is. Isten olyan hatalmas, hogy őt nem lehet csupán gondolkodás vagy intellektuális erőfeszítés által megismerni. Találkozni kell vele, hallani kell őt, járni kell vele, és ugyanúgy meg kell ismerni, mint ahogyan az ember a barátját megismeri. Amikor a Szentírás Isten ismeretéről beszél, akkor az *ismer* szó valójában a *szeret* szinonimájaként szerepel. Amikor a Biblia arról beszél, hogy egy férj ismeri a feleségét, a házasság intimitására utal. Ugyanígy beszél a Szentírás Isten ismeretéről. Ha valaki nem szereti őt, akkor nem is ismeri igazán.

Aki ismeri Istent, az gyönyörködik benne, jól érzi magát vele, és engedelmeskedik neki. Isten olyan csodálatos kegyelemben, irgalomban és fenségben, hogy lehetetlen az, hogy valaki, aki nem érzi magát jól Istennel, és nem szereti őt, azt mondja, hogy ismeri. Egy ilyen ember lehet, hogy nagyon jól tudja, amit a Biblia Istenről mond, mégis elutasítja őt, hátat fordít neki, gyűlöli őt, és megmutatja, hogy valójában egyáltalán nem ismeri Istent. Értelme megvakult, és szíve megkeményedett.

*Ismered-e* Istent a szó valódi értelmében? Minden nap újra megmutatod-e, hogy ő a legnagyobb gyönyörűség és kincsöd? Szereted-e őt és dicsőségét teljes szívedből és teljes erődből? Jól érzed-e magadat vele, és engedelmeskedsz-e neki?

## 1.17. Isten nevei

Isten többek között az ő nevei által jelenti ki magát nekünk. Éppen ezért mutatja meg olyan sok különböző nevét a Szentírásban. Azért van ilyen sok neve, mert Isten nagyon hatalmas, és dicsősége végtelen. Minden neve elárul valamit róla, de együttvéve sem tudják leírni végtelen dicsőségét. E nevek tanulmányozásánál emlékeznünk kell arra, hogy Isten nevei nem olyanok, mint a mi neveink. A mi neveink csak megváltoztatható címkék, és ha megváltozik, nem változik vele együtt az is, hogy kik vagyunk.

Isten nevei megmutatják nekünk, hogy kicsoda ő. Ugyanolyan változhatatlanok, mint maga Isten. Ha e neveket gyalázzuk vagy helytelenül használjuk, ahogyan azt

némelyek beszédükben teszik, akkor magát Istent gyalázzuk. Ez az oka annak, hogy Isten nem tartja büntetlennek azt, aki *hiábavalóan* használja az ő neveit, mintha azoknak nem volna jelentése, vagy nem lennének szentek.

Isten neveinek helytelen használata hatalmas bűn. Ezt a bűnt a 3. parancsolat tiltja, és büntetéssel fenyegeti (2Móz 20:7). Azt is meg kell jegyeznünk, hogy ugyanilyen nagy bűn, ha valaki egyáltalán *nem használja* Isten neveit. Ha valaki Isten nevét hiába veszi fel, méltó a kárhozatra. De akkor is méltó a kárhozatra, ha Isten nevét soha nem ejti ki.

A 3. parancsolat az egész Tízparancsolathoz hasonlóan nemcsak megtilt, hanem meg is követel valamit, mégpedig hogy Isten neveit szent, tiszteletteljes, *őt dicsőítő* módon használjuk. Meg kell tanulnunk Isten neveit helyesen használni: nem összevissza, hanem azzal összefüggésben, amit Istenről tanítanak nekünk.

Imádságainkban gyakran véletlenszerűen használjuk Isten neveit, úgy szólítva meg *őt*, ahogyan éppen imádság közben eszünkbe jut. A Biblia azonban nem így tanít minket imádkozni, hanem gondosan használja Isten neveit. Minden egyes név valamilyen fontos igazságot emel ki Istenről, amelyek az adott személy kérésével, magasztalásával vagy hálaadásával állnak kapcsolatban.

Használhatjuk például a *Jehova* nevet, amikor Istenhez szólunk, és gyermekeinkkel kapcsolatos szövetségi ígéreteire hivatkozunk. Milyen jobb nevet használhatnánk erre? Vagy használhatjuk a *Szent* nevet, amikor megvalljuk bűneinket, és bűnbánatunkban őszintén meg akarjuk magunkat alázni Isten előtt miattuk.

A zsidók tévedtek, amikor nem akarták a *Jehova* nevet használni az ő szentsége és tökéletessége miatti félelemből. Isten azért adta nekünk a neveit, hogy amikor hozzá vagy róla beszélünk, használjuk azokat. Ha nem szólunk hozzá és róla, akkor úgy élünk, mintha nem lenne Isten – megtagadjuk és elutasítjuk *őt*. Ezt nem tehetjük meg!

Az a feladatunk, hogy használjuk Isten neveit, mégpedig tisztelettel és szent félelemmel. Használjuk tehát az ő neveit, amikor dicsőítjük *őt*, imádkozunk hozzá, beszélünk róla, és tiszteljük *őt*! Ekkor, és csakis ekkor élünk neki való engedelmességben, és így használjuk helyesen az ő neveit.

Ismered-e az ő neveit? Használod-e azokat?

## 1.18. A *Jehova* név

A *Jehova* név Isten egyik legfontosabb neve. A *King James Version* ezt Úrnak fordítja.<sup>16</sup> Ez a név a *Jézus* névben is benne van. A Jézus „Jé”-je a *Jehova* név rövidítése. Hasonló rövidítések sokszor jelennek meg az ószövetségi nevekben (Illés: Eli-JAH, Józsué: JEHO-súa, Jósafát: JEHO-safát, JE-didja).

Isten a *Jehova* nevet annak bizonyítékául jelentette ki Mózesnek és Izráelnek, hogy megemlékezett szövetségéről, és meg fogja szabadítani az ő népét az egyiptomi szolgaságból (2Móz 3:11–15). Ugyanekkor *Jehova* nevének jelentését is kijelentette: „*És monda Isten Mózesnek: VAGYOK A KI VAGYOK. És monda: Így szólj az Izráel fiaihoz: A VAGYOK küldött engem ti hozzátok*” (2Móz 3:14).

A *Jehova* név Isten állandóságát, változhatatlanságát fejezi ki. A teremtett dolgok nemcsak *vannak*, hanem *voltak* és *lesznek* is. Változnak, de Isten számára nincs múlt, jelen és jövő. Ő *van*. Ami számunkra múlt vagy jövő, az ő számára nem múlt és nem jövő, bár ezt nehéz megértenünk. Mindenek öröktől fogva az ő színe előtt vannak. Számára az évek és évezredek múlásának nincs jelentősége, azok nem hoznak változást. Ezt még elképzelni is nehéz, hiszen mi folyamatosan változunk, és a változásban élünk: „*Csak változást és romlást lát a szem.*”<sup>17</sup> Ez is azt jelzi számunkra, hogy ő Isten. Ha ugyanis felfoghatnánk vagy teljesen megérthetnénk őt, akkor nem lenne nagyobb a mi apró elménknél.

A 2Mózes 3 alapján a *Jehova* név Istent elsősorban úgy jelenti ki, mint aki népével való kapcsolatában változhatatlan. Nem elvont gondolatként beszél változhatatlanságáról, hanem szeretetének, irgalmának, ígéreteinek, kegyelmének és kívánságának változhatatlanságát állítja elénk, amely arra irányul, hogy üdvözítse és megáldja az övéit.

Ez a név arra emlékeztet minket, hogy Isten népe változhatatlan módon, öröktől fogva hozzá tartozik. Nem *elkezdenek* hozzá tartozni, hanem „*minekelőtte hegyek lettek és föld és világ formáltaték*” (Zsolt 90:2), már hozzá tartoztak. Minden időben és az örökkévalóságban is ő lesz a hajlékuk.

A *Jehova* név minden másik név felett az, amely Istent a szövetség Isteneként jelenti ki. Ez is látható a 2Mózes 3-ban, ahol Isten azért jelentette ki *Jehova* nevét és annak jelentését, mert megemlékezett szövetségéről, és megtartotta azt.

<sup>16</sup>Egyes magyar fordításokban ÚR (ÚF, RÚF, RevKár), máshol pedig Úr (Károli) szerepel. (A ford. megj.)

<sup>17</sup>*Magyar Református Énekeskönyv* 511. ének 2. vers.

Amennyire tehát a *Jehova* név Isten változhatatlanságáról beszél, ugyanannyira azt is megmutatja, hogy ő *hűséges*. Isten hűsége az ő szövetséges népe iránti változhatatlansága: akiket szeret, és akiket kiválasztott. Soha nem hagyja el őket, sosem felejtkezik el róluk, hanem örökkévaló szeretettel szereti őket. Ebben a szeretetben önmagához veszi őket.

Használják a *Jehova* nevet gyakran és örömmel azok, akik ismerik Isten hűségét! Nincs ennél nagyobb név.

## 1.19. Az Isten név

A Bibliában a Mindenható legtöbbször használt neve az *Isten* név. Ez a név az ő szuverenitásáról, a Szentháromságáról és végtelen tökéletes tulajdonságairól beszél.

Ez a név sok ószövetségi névnek is a részét képezi, mint például Illés (EL-ijah), EL-izeus, Dáni-EL, Nátáná-EL, ÉL-i, amelyekben az EL-/ÉL- vagy -el/-él az *Isten* (héber: *Elohím*) név rövidítése. Ez azért szerepel ezekben a nevekben, mert tulajdonosaik közül Isten sokakat arra használt, hogy valamilyen módon megmutassanak valamit isteni dicsőségéből.

Az *Elohím* név héberül többes számban áll (szó szerint *Istenek*). Ez nem azt jelenti, hogy egynél több Isten van. Arra sem utal, hogy Isten népének vallása eredetileg politeizmus, azaz sok isten imádata lett volna. Ehelyett arra vonatkozik, hogy Isten egynél több személy (vö. 1Móz 1:26, ahol Isten úgy beszél magáról, hogy *mi*). Utal az ő számtalan és végtelen tökéletes tulajdonságára, valamint dicsőségeire (ő lényében ugyan egy, de dicsőségében, hatalmában és fenségében sok).

Az *Isten* nevet tehát a teológiában *kiválósági* vagy *királyi többesnek* hívják. Arra tanít, hogy ő Isten, nincsen hozzá hasonló, nincs mellette senki, és egyedül ő méltó az imádatra, hódolatra és engedelmességre. Nem csoda, hogy a Szentírás ezt a nevet használja a legtöbbször.

Ez a név különbözteti meg őt a pogányok bálványaitól is. Ő Isten a pogányokkal és bálványokkal szemben. Ezeket a bálványokat csak azért nevezi isteneknek, hogy nyilvánvalóvá tegye, hogy ők semmik, és egyedül ő az igaz Isten, hiszen nem látnak, nem hallanak, nem tudnak cselekedni vagy üdvözíteni (Zsolt 115:4–8). Akik ilyen isteneket készítenek, hasonlóak az általuk készített istenekhez.

Isten az ő népével való kapcsolatában is Isten. Különösképpen nekik jelenti ki szuverén kegyelmének és irgalmának kiválóságát, illetve hatalmának és szeretetének fenségét. A többes számban álló héber név emlékeztessen minden hívőt arra, hogy végtelen sok okunk van e hatalmas Isten dicsőítésére és magasztalására. Az *Isten* nevet kell

használunk, amikor hozzá vagy róla beszélünk, és ezeket a dolgokat szeretnénk hangsúlyozni. Amikor zaklatnak az istentelenek, vagy elcsüggeszt az üldöztetés vagy valami más szenvedés, akkor emlékeznünk kell arra, hogy ő Isten. Amikor őt imádjuk, akkor ez a legalkalmasabb név. Ha az Isten lényét alkotó három személyre akarunk gondolni, ezt a nevet használjuk. Mindig ennek a névnek kell ajkunkon és gondolatainkban lennie, amikor fenségére, hatalmára és végtelen dicsőségére emlékezünk.

Ne éljünk vissza ezzel a nagyszerű névvel, hanem használjuk rendeltetésének megfelelően!

## 1.20. A seregek Ura név

A *seregek Ura* (1Sám 1:3; Zsolt 24:10; Ézs 1:9; Agg 1:2), a *seregek Istene* (Zsolt 80:8) vagy éppen a *seregek Ura, Istene* (Zsolt 59:6; 80:5; Jer 5:14; 15:16) Isten különböző neveinek összetétele, amely mellett a *seregekre* való utalás szerepel. Ez a név arról beszél, hogy Isten összes teremtményével szemben szuverén, beleértve az embereket és az angyalokat is.

Az említett seregek a teremtett dolgok sokasága beleértve az egész állatvilágot, a napot, a holdat, a csillagokat, valamint a földet és annak teljességét (1Móz 2:1; 5Móz 4:19; Neh 9:6; Zsolt 33:6). A seregek közé tartoznak az angyalok rendjei és sokasága (1Móz 32:2; 1Kir 22:19; Lk 2:13) csakúgy, mint a sötétség és a pokol seregei. Ide tartozik a földön élő sok milliárd ember, minden dolgukkal és hatalmukkal együtt (Dán 8:10–11; Ef 6:12).

Isten a seregek Ura. Ez azt jelenti, hogy minden teremtmény az ő szolgája, és akár akarja, akár nem, az ő akaratát cselekszi a mennyben, a földön és a pokolban. A *seregek Ura* tehát egy olyan név, amely Isten szuverenitásáról és az ő céljáról beszél, amint azt a teremtményei által véghez viszi. Nemcsak mindenképp felett áll, hanem használja is őket akaratára véghezvitelére és örökkévaló célja megvalósítására. Senki nem állhat ellene, senki nem vonhatja őt kérdőre (Dán 4:32).

Hogy minden teremtmény benne van az Úr seregeiben, azt jelenti, hogy egy nagy hadsereghez hasonlóan összhangban menetelnek, és az ő akaratát teljesítik. Minden egyes teremtménynek őt kell szolgálnia, akár akarja, akár nem, és egy nagy hadsereghez hasonlóan mindannyian *együtt munkálkodnak* az ő szándékának és tervének elvégzésében.

A *seregek Ura* név Isten haragját és igazságát is kijelenti, mert a háború és a harc Isteneként mutatja be őt (2Krón 20:15; Zsolt 24:8; Ézs 13:4). Hatalmas hadserege által ítéletet, igazságot és jogosságot gyakorol, elpusztítja ellenségeit, és üdvözíti népét.

Igen figyelemre méltó a *seregek Ura* névvel kapcsolatban, hogy a Sátán, annak seregei és az istentelenek is Isten hatalmas hadseregéhez tartoznak. Nem az Úrtól függetlenül cselekszenek. A legfeltűnőbb, hogy Isten mindenható kezében ők maguk az eszközök, amelyek által véghez viszi ítéletüket és örök romlásukat. Még amikor lázadnak ellene, akkor is csak azt tehetik, amit ő elrendelt (Csel 4:28). Ezért neveti őket, ezért gúnyolódik rajtuk, amikor lázadnak (Zsolt 2:4). Milyen hatalmas Isten!

Ezeket az igazságokat hangsúlyozza a sok bibliai szakasz, amelyben ez a név szerepel, amikor Isten népe olyan körülmények között találta magát, hogy emlékeztetni kellett ezekre a tanításokra. Aggeusnál például Isten azért használta újra meg újra a *Seregek Ura* nevet, hogy emlékeztesse őket arra, hogy ő szuverén még az ellenségekkel szemben is, akik meg akarták akadályozni a templom újjáépítését. Ő szuverén volt a teremtés dolgai, így az arany és az ezüst felett is, amelyek hiányoztak ahhoz, hogy a templom olyan szép legyen, mint Salamoné (Agg 2:1–9). Minket is ugyanerre emlékeztet.

Jegyezzük meg tehát, hogy ez a szuverén Úr, a seregek Ura a mi kegyelmes Urunk, és meneteljünk önként az ő szolgálatában!

## 1.21. Az *Atya* név

Az *Atya* név Isten népe számára az ő nevei közül az egyik legdrágább, hiszen irántuk való örök szeretetéről beszél. Ez a név Istennek az ő népével Jézus Krisztus által fennálló szövetségi kapcsolatát hangsúlyozza. Isten arra tanítja az ő népét, hogy mindennél inkább ezt a nevet használják, amikor közösségben vannak vele (Mt 6:9).

Az *Atya* név nemcsak az ő népével való kapcsolatában jelenik meg, hanem a Szentháromságban is. Nem akkor *válik* Atyává, amikor fiaivá fogad minket. Ez az ő változhatatlanságát tagadná. Ő a Szentháromság első személyeként *öröktől fogva* Atya.

Istennek az irántunk, gyermekei iránt tanúsított örök szeretetében mutatkozik meg, hogy ő a Szentháromságban örök Atya. Az örökkévalóságban kiválasztott minket, és atyai szeretetét ránk árasztotta. Ő öröktől fogva az ő népének Atyja. Nem csodálatos ez?

Az Ószövetségben azonban Isten népe ritkán használta az *Atya* nevet (Zsolt 68:6; 103:13; Ézs 9:6; 63:16). Miért volt ez így? Annak az oka, hogy Isten népe ilyen ritkán beszélt Atyaként róla és hozzá, az Ó- és Újszövetség közti különbség gyökerénél húzódik meg. A két szövetség közti különbség természetesen nem lényegi, hanem az, hogy az Ószövetség az ígéret, míg az Újszövetség a beteljesedés ideje.

Az *Atya* névvel kapcsolatban Krisztus testben való eljövetele változtat meg mindent. Isten Krisztus által közeledik hozzánk, és az ő testének szent templomában lakozik velünk (Jn 2:19–21). Krisztus által kijelenti nekünk a szeretete csodáját, és eljuttat minket az üdvösség teljességére.

Talán akkor érthetjük meg ezeket leginkább, ha meggondoljuk, hogy Isten gyermekeivé fogadott minket. Az ószövetségi hívők is Isten gyermekei voltak, de csak ígéret által. Isten gyermekeivé választotta őket, és el is mondta nekik irántuk való szeretetét. Elkülönítette őket a népektől, és saját családjává formálta őket. Isten azonban lepel mögött élt, és csak előképek, illetve árnyékok által jelentette ki magát nekik.

Csak az Újszövetségben hullt le a lepel, és most már szabadon járulhatunk Isten trónjához és jelenlétéhez (Zsid 10:19–22). Isten csak az Újszövetségben hajolt hozzánk olyan közel, hogy Krisztusban egy csonttá és egy testté lettünk (Ef 5:29–30). Csak az Újszövetségben lettünk olyan gyermekek, akik megszabadultak e világ elemeinek szolgaságából, és Isten többet nem kezel minket szolgaként (Gal 4:1–5). Tehát csak az Újszövetségben kaptuk a bátorságot a feltámadott és megdicsőített Jézus Lelke által, hogy minden nyelven és minden országban szüntelenül ezt kiáltjuk: *Abbá, Atya* (Gal 4:6–7).

Ez nem azt jelenti, hogy az ószövetségi hívőknek semmijük sem volt, csak arról van szó, hogy az újszövetségi időkben jobb dolgunk van. Az ószövetségi szenteknek tett ígérek az Újszövetségben számunkra teljesedtek be. Ezt soha ne felejtjük el!

## 1.22. Isten szuverenitása

Szinte minden keresztyén azt állítja, hogy hisz Isten szuverenitásában. Ez viszont a legtöbb esetben csupán üres szólam. Isten szuverenitása nagyon egyszerűen azt jelenti, hogy ő *Isten*. Arra utal, hogy Isten mint Isten azt teszi, ami neki tetszik, és akkor, amikor akarja, ahogyan arra A. W. Pink *Isten szuverenitása* című csodálatos könyvében rámutat.<sup>18</sup> Ez azt jelenti, hogy teljesen az ő irányítása alatt áll *minden*, ami van, és ami történik.

Isten szuverén a teremtésben. Ő mindenek szuverén Teremtője égen és földön. Rajta kívül nincs létezés, és minden csak érte létezik. Az evolúcióelmélet tagadja Isten szuverenitását, mivel kiveti Istent saját teremtett világából a vakvéletlent, a céltalanságot állítva a helyébe.

Isten gondviselő Istenként is szuverén. Ő intézi a teremtett világ minden eseményét, és saját, szuverén célja felé kormányozza és vezérli azokat. Nemcsak a jó

<sup>18</sup> Arthur W. Pink: *Isten szuverenitása*. Presbiteriánus Kiadó, Miskolc, 1998.

dolgok, hanem a rosszak (betegség, fájdalom, halál, háború, hurrikánok, éhínségek, földrengések és más, úgynevezett természeti katasztrófák) is tőle jönnek, és ő használja azokat. Ezt tagadják, akik mindezeket az „anyatermészetnek” tulajdonítják; akik szerint a rossz dolgok az ördögtől, és nem Istentől származnak; valamint akik azt hiszik, hogy az imádság által *ők* megváltoztathatnak valamit. Isten *Isten*. Egyedül ő kormányoz, és semmi sem történik tőle függetlenül.

Isten az angyalok és ördögök felett is szuverén. A Szentírás világosan beszél erről. A Sátán semmit nem tehetett Jóbbal Isten engedélye nélkül (Jób 1:12; 2:6). Isten köti meg és oldja el a Sátánt (Jel 20:1–2, 7), a Sátán pedig minden gonoszságáért elszámolással tartozik Istennek, és Isten meg fogja őt ítélni (Jel 20:14–15).

Isten az üdvösség és a kárhozat kérdésében is szuverén. Látni fogjuk, hogy némelyeket üdvösségre választ, másokat pedig nem (Rm 9:21; Ef 1:4). Elküldte az ő Fiát, hogy némelyekért meghaljon, másokért pedig nem (Jn 10:15, 26; 17:2). Némelyeknek hitet ad, másoknak pedig nem (Ef 2:8–10). Ő az, aki szíveket nyit meg (Csel 16:14), aki munkálja bennünk mind az akarást, mind a munkálást az ő jó kedvéből (Fil 2:12–13). Még jó cselekedeteinket is előre elrendelte (Ef 2:10).

Isten a bűn felett is szuverén. Nemcsak öröktől fogva elrendelte a bűnt (Csel 2:23; 4:27–28), hanem uralkodik is a bűn felett, kormányozza azt, és saját céljaira használja fel. Isten szuverenitása azt jelenti, hogy „*ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek*” (Rm 11:36). Ennek így kell lennie, különben ő nem lenne Isten. Így kell lennie azért, hogy egyedül az övé legyen minden tisztelet, dicsőség, hatalom és uralom most és örökkön örökké.

Csak a hit fogadhatja be ezt az igazságot. Olykor még a hívők szíve is megriad ettől, mert minden büszkeség, önelégültség, függetlenség vagy más teremtményektől, emberi segítségtől vagy bölcsességtől való függés végét jelenti. A hit azonban vigasztalást talál ebben az igazságban, amelyet elhitt, mert így szól: „*Bizony ez az Isten a mi Istenünk mindörökké, ő vezet minket mindhalálig*” (Zsolt 48:14).

### 1.23. Az emberi felelősség

Sokan azt gondolják, hogy Isten szuverenitása és az emberi felelősség ellentmondásban áll egymással. Ha mindent Isten vezérel és irányít, ha mindent – így a bűnt is – öröktől fogva elrendelt, és minden eseményt ő intéz, akkor az ember nem lehet felelős tetteért, hanem így szólhat: „Isten okozta, ő rendelte el. Nem lehetett másként. Nem az én hibám!”

Hiszünk Isten abszolút szuverenitásában, ugyanakkor azt is hisszük, hogy az ember felelős tetteiért, gondolataiért, indítékaiért. Minden ellenvetés haszontalan, amelyet az emberek Isten szuverenitása ellen felhoznak, mert a Szentírás bizonyágot tesz Isten *szuverenitásáról* és arról, hogy *ő meg fogja ítélni* az embereket istentelenségükért, és nem fogja meghallgatni mentegetőzésüket. Még kifogásaikat is bűnként fogja beszámítani (Rm 9:20).

Emberi kapcsolatainkban igaz lehet, hogyha valaki okoz valamit, akkor azért ő a felelős. Az is lehet, hogy mások által visz végbe valamit, de mégis az övé az elsődleges felelősség. Lehet, hogy nem én húztam meg a ravaszt, de mégis felelős vagyok egy gyilkosságért, mert én terveztem meg, és én forraltam ki.

Istennel nem így van. Lehet, hogy nem tudjuk megmagyarázni a pontos kapcsolatot Isten szuverenitása és az ember felelőssége közt, de mégis az a helyzet, hogy Isten szuverén, az ember pedig felelős. Isten olyan hatalmas, hogy egyedül ő képes mindent elvégezni és irányítani anélkül, hogy felelős lenne az emberek és az ördögök gonosz tetteiért.

Erre az egyik legjobb példa a 2Sámuel 24:1-ben és az 1Krónikák 21:1-ben olvasható. A második szakasz Dávid bűnét, a népszámlálást a Sátánnak tulajdonítja. A Sátán arra indította Dávidot, hogy megszámlálja a népet. Mindazonáltal a 2Sámuel 24:1 alapján Isten is ott volt e bűn mögött, *ő* indította Dávidot arra, hogy elkövesse. Ez arra mutat, hogy Isten nemcsak megengedi, hanem szuverén módon elő is idézi a bűnt. Ebben még a Sátánt is felhasználja, és irányítja. Amikor azonban Dávid szembesül a bűnnel, mégsem szól így: „Isten vett rá erre”, vagy „az ördög vett rá erre”, hanem vállalja a teljes felelősséget, és ezt mondja: „*Én vétkeztem*” (2Sám 24:17; 1Krón 21:17).

A legfőbb példa mégis Krisztus keresztre feszítése. A Cselekedetek 2:23 alapján Krisztus Istennek elvégzett tanácsából és rendeléséből adatott halálra. Isten tanácsa és rendelése vitte Krisztust a keresztre. A Cselekedetek 4:26–28-ban arról olvasunk, hogy akik megfeszítették Krisztust, csak azt tették, aminek megtörténtét Isten előtte az ő tanácsában elvégezte. Nem voltak tehát felelősek, akik megfeszítették Krisztust? Mondhatták-e, hogy nem hibáztak? Nem! A Cselekedetek 2:23 azt írja, hogy kezeik gonoszak voltak, és ők voltak azok, akik megfeszítették és megölték Krisztust. Isten szuverenitása nem vette el felelőségüket.

Te vállalod a felelőséget bűneidért? Akár igen, akár nem, az ítélet napján *vállalni fogod*. Isten szuverenitása nem lesz mentség számodra. Egyedül Krisztus menthet meg Isten haragjától.

## 1.24. Isten tulajdonságai

A mai egyház legnagyobb gyengesége, hogy nem ismeri Istent. Sokan hasonlítanak a samaritánusokhoz, akikről Jézus ezt mondta: „*Ti azt imádjátok, a mit nem ismertek*” (Jn 4:22). A János 17:3 megmutatja Isten ismeretének jelentőségét: „*Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és a kit elküldtél, a Jézus Krisztust.*” Mi lehetne ennél fontosabb?

A prófétai szó ma is igaz: „*Elvész az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való*” (Hós 4:6). E prófécia napjaiban az Úr népében nem volt meg Isten ismerete. A Hóseás 4:1 világossá teszi ezt: „*nincs igazság és nincsen szeretet és nincsen Istennek ismerete a földön.*” Mennyire igaz ez ma is! Hóseás napjaiban az egyház elvetette az ismeretet. Különösen a lelki vezetők, a papok fordultak el attól. Elfelejtkeztek Isten törvényéről. Isten azzal fenyegette őket, hogy elfelejtkezik gyermekeikről, és dicsőségüket gyalázatra fordítja (6–7. v.). Bárcsak ma meghallaná az egyház Istennek ezt az Igéjét, és meglátná, hogy Isten rá is elhozza ezt az ítéletet! Bárcsak visszatérne az Úrhoz, hogy meggyógyuljon!

Ezeket szem előtt tartva kezdek most Isten tulajdonságairól írni. Különösen ezek által ismerjük meg őt, akit megismerni az örök élet. A tulajdonságok személyes jellemzők, mint a szemszín, a személyiségtípus és hasonlók. Isten tulajdonságai az ő egysége, Lélek volta, szuverenitása, kegyelme, jósága és mindazok a jelzők, amelyeket a Szentírás arra használ, hogy megmondja nekünk, kicsoda ő. Amikor tehát Isten tulajdonságairól beszélünk, akkor őt, az ő dicsőségét és az Igéjében róla kijelentett dolgokat írjuk le. E tulajdonságok által ismerjük meg, hogy ő kicsoda.

Soha nem szabad úgy tekintenünk Isten tulajdonságaira, mint csupán valami teológiai vita és értekezés tárgyára. Ezek létfontosságúak számunkra. A Szentírás ezt azokkal a különféle szavakkal mutatja meg, amelyekkel Isten tulajdonságait írja le.

A Zsoltárok 89:6-ban az Írás úgy beszél Isten tulajdonságairól, mint az ő *csodadolgairól*. Másként szólva az ő tulajdonságai kijelentik nekünk, milyen nagy és csodálatos az Isten, és áhítattal, csodálattal töltenek el bennünket az ő színe előtt.

A Zsoltárok 78:4 Isten tulajdonságait az ő *dicséretének* nevezi. Ebből a szóból megtanulhatjuk, hogy miért jelentette ki tulajdonságait: azért, hogy örökké dicsőíthessük és imádhassuk őt. Ha a mai egyház nem tiszteli Istent úgy, ahogyan kellene, annak egyedüli oka, hogy nem ismeri őt úgy, ahogyan kellene.

A Zsoltárok 78 azt is elmondja, hogy a következő nemzedékek Isten tulajdonságainak ismerete által vetik reménységüket Istenbe, és így nem felejtkeznek el tetteiről, hanem megtartják parancsolatait (4–8. v.). Bárcsak adna az egyháznak Isten ilyen

nemzedékeket úgy, hogy helyreállítja az egyházakban az ő megismerését és kiváltképp az ő tulajdonságainak ismeretét!

## 1.25. Isten szentsége

Isten egyik legfontosabb tulajdonsága a szentsége. A Szentírás sokszor a Szentnek nevezi, főként Ézsaiás próféciáiban. Az ő szentsége nagyon fontos számunkra. Anélkül senki nem láthatja meg Istent (Zsid 12:14). Ha látni akarjuk őt, akkor hozzá hasonlóvá kell lennünk, különösen a szentségben kell hasonlítanunk hozzá. Mi Isten szentsége?

A szentség alapvető gondolata a szeparáció, az elkülönülés. Az ószövetségi papok szentek voltak: életük és feladatuk *el volt különítve* a többi izráelitától. Jeruzsálem szent város volt, mert *el volt különítve* a világ összes többi városától. A szentség feladata magában foglalja az istentelenekektől és cselekedeteiktől való *elkülönülést* is (2Kor 6:14–18).

Jézus is szent. A Zsidók 7:26 alapján ez azt jelenti, hogy a „*bűnösöktől elválasztott*”. Benne nincsen bűn, sem a bűnnek a lehetősége. Ha tagadjuk az ő szentségét, akkor megtagadjuk azt, amin az egész üdvösségünk nyugszik.

Isten szentsége azt jelenti, hogy ő „*a magasságos és felséges, a ki örökké lakozik*” (Ézs 57:15). Dicsőségében mindenektől *elkülönül*, „*hozzáférhetetlen világosságban lakozik*” (1Tim 6:16). Ezt sosem szabad elfelejtenünk.

Ezt a szentségét szent nevében jelentette ki (Zsolt 111:9), amely minden más névtől el van választva. Nekünk is el kell különítenünk: nem szabad istenkáromlóan, tisztelet nélkül használnunk. Ezt ma milyen sokszor elfelejtjük, méghozzá nemcsak a hétköznapi beszédben, hanem az imádságban is!

Isten Igéje is szent (Rm 1:2), csupán mert az ő Igéje. El kell különítenünk gondolatainkban és használatban is minden emberi szótól és bölcseségtől.

Az Úr napja is szent nap. Ez azt jelenti, hogy el van különítve minden más naptól. Ezt is szentnek kell tartani Isten dicsőségére és az Úr Jézus Krisztus dicsőségére, akihez a feltámadás jogán tartozik.

Az elkülönítésnek két oldala van: elkülönítés *valamitől* és elkülönítés *valamire*. Isten szentsége azt jelenti, hogy ő minden bűntől elkülönül, és szemei tisztábbak, hogyszem nézhetné a gonoszt (Hab 1:13). Isten nem gyönyörködik a hamisságban, és nem lakhat nála gonosz (Zsolt 5:5). Nemcsak elkülöníti magát minden gonosságtól, hanem ellene is áll annak, le is rontja azt, és mindenütt kijelenti az ő dicsőségét. Szentsége azt is jelenti, hogy *önmagának* és saját dicsőségének szenteli és szánja magát (Ézs 42:8).

Ha szentek akarunk lenni, akkor el kell különítenünk magunkat a *bűntől*, ugyanakkor el kell különítenünk magunkat Isten *részére* is. Ha egy részeges embert elválasztunk részegeskedésétől, akkor még nem lesz belőle szent. El kell különíteni, oda kell szentelni Isten részére. Így kell nekünk is mindenben Istennek szentelnünk magunkat. Csak akkor leszünk szentek, amiképpen ő is szent (1Pt 1:16). Csak akkor fogjuk őt meglátni, és vele együtt lakozni.

## 1.26. Isten egysége

„*Halld Izráel: az Úr, a mi Istenünk, egy Úr!*” Az 5Mózes 6:4 szavai saját szöveggörnyezetükben megmutatják Isten egységének (egyetlen voltának) alapvető jelentőségét. Ez az igevers arról beszél, hogy Isten egysége központi szerepet foglal el mindabban, amit Isten az ő törvényében parancsol, és ezen múlik minden, amit ír a törvény és a próféták (Mt 22:35–40; Lk 10:25–28). Valójában nincs más törvény, csak ez: Isten egy.

Isten népeként egész hivatásunk alapja, hogy Isten egy (5Móz 6:5). Ezt az igazságot házunk ajtófélfáira kell írunk, hogy mindig kéznél és szem előtt legyen (5Móz 6:8–9). Ennek kell állnia a gyermekeinknek átadott tanítás középpontjában. Ez kell legyen a beszédünk lényege, a vezérelvünk, az elmélkedéseink témája és az imádságaink alapja (5Móz 6:7). Ez minden áldás forrása (5Móz 6:10–11) és Isten előtti igaz voltunk szegletköve (5Móz 6:25). Ha elfelejtkezünk Isten egységéről, akkor arról az Úrról felejtkezünk el, aki kihozott minket a szolgaságból, és őt hagyjuk el (5Móz 6:12).

Miért ilyen fontos Isten egysége? Először is ez a Szentháromság igazságának része. Így hozzátartozik ahhoz az igazsághoz, hogy ez az Isten az *igazi* Isten. Ő három személy, de mégis egy. Ha ezen a három-egy Istenen kívül bárki mást imádunk vagy szolgálunk, akkor az igaz Istentől bálványokhoz fordulunk. Minden reménységünk és üdvösségünk ezen múlik. Figyeljünk az 1Korinthus 8:5–6-ra: „*Mert ha vannak is úgynevezett istenek akár az égben, akár a földön, a mint hogy van sok isten és sok úr; Mindazáltal nekünk egy Istenünk van, az Atya, a kitől van a mindenség, mi is ő benne; és egy Urunk, a Jézus Krisztus, a ki által van a mindenség, mi is ő általa.*” Másodszor Isten egysége azt is jelenti, hogy ő az *egyetlen* Isten. Nincs másik. Senki és semmi sem hasonlítható hozzá (Ézs 40:18).

Éppen ezért Isten egysége életünk egészét irányító igazság. Mivel egyedül ő Isten, ezért senki más nincs, akit szeretnünk, imádnunk, vagy szolgálunk kell, és akinek engedelmeskednünk kellene. Egyedül őt ismerhetjük, tisztelhetjük, és félhetjük.

Egyedül neki vetjük alá magunkat. Egyedül benne bízunk. Senki mástól, csak tőle várunk mindent, és csak hozzá imádkozunk.

Ezt jelenti Isten Igéje az 1Korinthus 8:5–6-ban. *Egyedül* benne és általa vagyunk. Ez így van a munkában, a kikapcsolódásban, otthon, az iskolában vagy a templomban, ébren vagy alvás közben, evés, gondolkodás, beszéd, imádság vagy séta közben – mert mindig és mindörökké kizárólag egyetlen Istenünk van. Minden más bálványimádás.

Ennek minden ember számára így *kell* lennie, mert ez az egy Isten teremtette őket, és ő ad nekik életet, lehetet és mindent (Csel 17:25). Ez kegyelemből *van* így a hívők számára, mert ez az összehasonlíthatatlan Isten egyetlenegy Megváltójukká tette önmagát, megszabadította őket a büszkeségtől és a bűntől, és megnyitotta a szemüket, hogy megláthassák: egyedül ő az Isten.

Isten egységére nézve Mózes így szól: „*Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből*” (5Móz 6:5). Te szereted őt?

## 1.27. Isten változhatatlansága

Gyakran gondolunk Isten változhatatlanságára vagy állandóságára, amikor véget ér egy esztendő, és elkezdődik egy új. A világban évről évre sok minden történik, és mindez életünkben is változást hoz. Folyamatosan gazdasági, társadalmi és politikai átalakulások zajlanak. Minden nap egész életünkre kiható, nagy változások híreit halljuk. A világ, amelyben élünk, aligha nevezhető ugyanannak a világnak, mint amelybe nagyszüleink születtek.

A politikai változások és a háborúk átrajzolták a nemzetek határait, elpusztítottak és létrehoztak népeket. A sötét középkorból eljutottunk az úrkorszakba, noha kérdéses, hogy az úrkorszak valóban kevésbé sötét-e, mint a régebbi korok – talán még sötétebb is, mert sokkal közelebb élünk mindenek végéhez.

Még az egyházban is történtek változások. A múltó évek nemcsak az egyház nagy reformációját hozták el, hanem majdnem mindannak az elvesztését is, amit a reformáció kivívott. Sokakban meghidegült a szeretet, és a gonoszság megsokasodott (Mt 24:10–12). A hívő egyház egyre inkább olyan, mint a „*megostromlott város*” (Ézs 1:8). A dolgok állása – legalábbis mostanában – nem sejtet jót Jézus Krisztus egyházának.

Családjainkban is sokan nagy változásokat láthatunk, és nem mindegyik kellemes. Némelyeknek boldogságot és egészséget, házasságot és gyermekeket, sikert és jólétet hoz az új év. Másoknak viszont csak veszteséget és bajt, szenvedést és fájdalmat ad. Némelyikünk még gyászolja az elmúlt években meghalt szeretteit. Vannak, akiknek fájdalmas próbát kellett elhordoznia.

Mit hoz a következő év? A következő évtized? A következő évszázad? Ezt senki sem tudja, bár sokan prófétának gondolják magukat. Csak abban lehetünk biztosak, hogy amíg a világ világ, a változó évek egyre több változást és romlást hoznak, mivel a világ, amelyben élünk, ugyanaz a régi világ: a bűn, a sötétség és a halál világa.

Isten azonban nem változik. Ezt jelenti a változhatatlansága: *nem tud* változni. Ő Jehova, aki nem változik (Mal 3:6), a világosságok Atyja, „*a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka*” (Jak 1:17). Ezt így valljuk meg: „*öröktől fogva mindörökké te vagy Isten*” (Zsolt 90:2).

Isten nem változtatta meg mindent felölelő célját és tervét. Most is változhatatlanul akarja népe üdvösségét. Nem változott meg hatalma, mintha már nem ő lenne a Mindenható, a menny és föld szuverén Istene. Most is ő irányít és vezérel mindent (Zsolt 115:3) beleértve mindazt, ami velünk történik. Mindenekfelett pedig soha nem változott meg szeretetében és kegyelmében. Nem felejtett el és nem hagyott el minket, még ha úgy is tűnik számunkra. Efelől leginkább azért lehetünk biztosak, mert a mi Urunk Jézus, aki által változhatatlan Istenünk kijelenti magát, „*tegnap és ma és örökké ugyanaz*” (Zsid 13:8). Benne Isten változhatatlansága annak a biztosítéka, hogy minden a mi javunkra fog szolgálni (Rm 8:28), és a kegyelem jó munkája megfelelő időben célhoz ér (Fil 1:6).

Nem csodálatosan vigasztaló tudni, hogy a mi Istenünk nem változik? Benne nyugszunk meg a változhatatlan Jézus által.

## 1.28. Isten lélek volta

Amit az Újszövetség Isten tiszteletéről tanít, mind arra az igazságra épül, hogy Isten *Lélek*. A János 4:24-ben Jézus így szól: „*Az Isten lélek: és a kik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.*” Mit jelent ez, és miért olyan fontos? Isten lélek volta miért alapvető fontosságú egyéni és egyházi istentiszteletünkre nézve?

Isten tiszteletében az ő lélek volta különösképpen abban nyilvánul meg, hogy ő *láthatatlan*. Nemcsak nem látjuk, hanem olyan nagy és olyan dicsőséges, hogy *nem is tudnánk* látni. Amint halandó szemünkkel nem nézhetünk a napra, úgy az ember élve nem láthatja meg Isten dicsőségét (1Tim 6:16, figyeljük meg a szavakat: „*sem nem láthat*”).

Amit Istenből valaha is *lát*ni fogunk: az ő dicsősége Jézus Krisztus arcán, akiben az istenség teljes dicsősége lakozott testileg (2Kor 4:6; Kol 2:9). „*Aki engem látott, látta az Atyát*” – szól Jézus a János 14:9-ben. Ez kulcskérdés Isten tiszteletére nézve.

Isten Lélek volta több dolgot von maga után. Először is semmiféle képpel nem lehet őt tisztelni: sem kézzel faragott, sem az ember szívében és elméjében alkotott képpel. Ki készíthetne képet a láthatatlan Istenről? Ha pedig egy ilyen képet készítenek, hogyan lehetne az hazugságon kívül bármi más? Ha ez így van, akkor minden hamis tanítás, minden Istenről szóló illetlen beszéd *faragott kép*, amely nem ér fel az ő dicsőségével. Legyünk tehát óvatosak, hogy mit mondunk és gondolunk Istenről istentiszteletünkben!

Másodszor csak az Igében és az Ige által szabad őt imádni, mert abban jelenti ki önmagát és dicsőségét. Erre gondolt Jézus, amikor így szólt: „Az Isten lélek: és a kik őt imádják, szükség, hogy (...) igazságban imádják” (Jn 4:24). Szükséges, hogy istentiszteletünk tartalma és *mércéje* egyaránt az igazság legyen. A Szentírás igazsága határozza meg, hogy istentiszteletünkben *mi* van, és *hogyan* végezzük azt. Ennek így kell lennie. Miként dönthetne az ember egy olyan Isten tiszteletének tartalmáról és módjáról, akit soha nem látott? Hogyan tudhatná, hogy mi a megfelelő?

Harmadszor pedig szívből, és nem csupán külső szertartásokkal kell őt imádni. A János 4:24-ben szereplő *léleken imádás* nem arra utal, hogy *a Szentlélek által*, hanem arra, hogy *a mi lelkünkel*. Ez mindannak az ellentéte, ami külső, testi és érzéki. Ma mennyire gyakran elfelejtik mindezt! Az istentiszteletben az igazságot mindenféle mással cserélik fel. A lelki imádat helyett csak valami külső formáság, vagy testi és érzéki dolgok émelvítő bemutatója látható, amely alig több világi szórakoztatásnál. Ez nem lehet kedves Isten előtt.

Az Isten számára utálatos imádat egyik példája a képek és szobrok használata. Ezeket Isten gyűlöli. Nem ábrázolják, és nem is tudják ábrázolni azt, akit egy ember sem látott. Ezek használata látáson és tapintáson alapuló imádat eredményez, amely nem egyeztethető össze azzal, hogy Isten lélek, láthatatlan és tapinthatatlan.

Könyörögjünk tehát, hogy az Atya az ő szuverén kegyelmének hatalma által sokaknak megtanítsa, hogy ő Lélek, és sok igaz tisztelőt találjon, akik lélekben és igazságban imádják őt ezekben a bálványimádó és Istentől elfordult napokban!

## 1.29. Isten önmagában elégséges volta

A Biblia által tanított egyik legmegalázóbb igazság, hogy Isten *független és önmagában elégséges*. Neki semmire nincsen szüksége önmagán kívül. Minden az övé – a barmok az ezernyi hegyeken és minden más –, de mindezek semmit sem tesznek hozzá az ő lényéhez. Ha soha nem teremtett volna semmit, akkor is teljes és mindenestül dicsőséges lenne. Ezt jelenti Isten Igéje a Róma 11:34–36-ban: „Mert kicsoda ismerte

*meg az Úr értelmét? Vagy kicsoda volt néki tanácsosa? Avagy kicsoda adott előbb néki, hogy annak visszafizesse azt? Mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek. Övé a dicsőség mindörökké. Ámen.”*

Senki nem ismerheti meg teljesen Isten mindentudó elméjét. Mivel Isten mindentudó, ezért senki nem mondhat neki olyat, amit már ne tudna öröktől fogva tökéletesen. Nincs szüksége arra, hogy tájékoztassuk őt, még imádságban sem.

Nem is adhat Istennek senki semmit. Még akkor sem teszünk hozzá semmit az ő dicsőségéhez, amikor hálát *adunk* neki, vagy magasztaljuk és dicsőítjük őt. Az egész egyház üdvössége semmit sem ad az ő dicsőségéhez, hanem csak annak a dicsőségnek a kijelentése, amellyel önmagában bír. Ő mindennek a forrása, eszköze és célja.

Isten önmagában való elégségességét leginkább nagy neve, *Jehova* jelenti ki. E név szerint ő a VAGYOK, aki minden mindenekben. Ez az igazság különösen fontos üdvösségünk tekintetében. Sokan azt hiszik, hogy Isten nélkülünk nem lehet könyörülő Isten, nem lehet a szeretet és a kegyelem Istene. Szerintük szüksége van ránk ahhoz, hogy a szeretet és az irgalom Istene legyen. Némelyek egyenesen azt mondják, hogy ő nem lehet a szeretet Istene, ha nem szeret minden egyes embert, és nem mutat kegyelmet mindenki felé. Ez Isten önmagában való elégségességének tagadása. Isten akkor is minden kegyelem Istene, a tökéletes szeretet Istene lenne, ha soha nem teremtett volna meg minket. Kegyelmes, szerető, irgalmas Istenként akkor sem lenne kisebb a dicsősége, ha a teremtés után látva bűnbeesésünket senkit nem üdvözítene. Mennyire megalázó ez az igazság, és milyen nagyak mutatja Isten kegyelmét és irgalmát, jóllehet azt csak némelyeknek adja. Milyen hatalmas Isten ő!

Ennél azonban többről is van szó. Isten függetlenségének másik oldala a mi függőségünk – önmagunkban nincsen semmink, nem tehetünk semmit. Nélküle semmik vagyunk. Milyen bolondok vagyunk, amikor nélküle akarunk élni! Milyen bolondok vagyunk, amikor nem tekintünk rá, és nem imádkozunk hozzá minden testi és lelki szükségletünkért!

Ne csak szavainkkal, hanem tetteinkkel is valljuk meg, hogy Isten önmagában elegendő, mi pedig tőle függünk! Vessük bizalmunkat minden tekintetben Istenbe magasztalva kegyelmének és irgalmának csodáját, amelyet olyanoknak mutat meg, mint amilyenek mi vagyunk!

### 1.30. Isten mindenütt jelenvalósága

Isten ismerete az örök élet. Ugyanakkor ez a nagy különbség a szent és a bűnös, a lelki békével teljes és a nyugtalan tenger háborgó hullámaihoz hasonló élet között (Ézs

57:20–21). Isten életadó ismeretének fontos része az ő mindenütt jelenvalóságának ismerete. Isten mindenütt jelenvaló, így nincsenek térbeli korlátai. A távolság és a hely semmit nem jelent Számára. Isten mindenütt jelen van. Ő mindeneket betölt, de őt semmi nem tartalmazza. Erről beszél Isten a Jeremiás 23:23–24-ben: *„Csak a közelben vagyok-e én Isten? azt mondja az Úr, és nem vagyok-e Isten a messzeségben is? Vajjon elrejtőzhetik-e valaki a rejtkehelyeken, hogy én ne lássam őt? azt mondja az Úr, vajjon nem töltöm-e én be a mennyet és a földet? azt mondja az Úr.”* Micsoda igazság ez az életünkre nézve! Mi adhat nagyobb erőt a szentséghez, az alázathoz és az istenfélelemhez, mint annak az ismerete, hogy Isten mindenütt jelen van, akárhová megyünk, és akármit is cselekszünk?

Sokan azt hiszik, hogy elrejtetik istentelen cselekedeteiket. Más emberek elől valóban el is rejtik azokat zárt ajtók mögött, sötétségben, titkolózva. Isten azonban tudja, mit tesznek. Ő akkor is jelen van, amikor istentelenül cselekszenek: *„Minden helyeken vannak az Úrnak szemei, nézvéen a jókat és gonoszokat”* (Péld 15:3). Milyen balga, aki azt hiszi, hogy bűne rejtve maradt, mert nem voltak tanúi. Mennyire bolondok vagyunk, amikor Isten jelenlétében vétkezünk, mint Izráel a Sínai-hegy alatt. Ő mindig jelen van, tanúja minden tettünknek, szavunknak és gondolatunknak. Ő a mindenütt jelenlévő BÍRÓ.

Ugyanakkor vigasztalás is azt tudni, hogy Isten mindenütt jelen van – azok számára, akik megbánják bűneiket és hisznek. Számukra egy nagyon különleges értelemben van jelen: *közel* van a megtört szívűekhez, a megsebzett lelkekhez, mindenkire, aki hűséggel hívja őt (Zsolt 34:19; 145:18). Velük van Atyjukként és Megváltójukként. Hallja kiáltásukat, látja megtört szívüket, meggyógyítja és üdvözteti őket.

Isten közel van az ő népéhez annak próbáiban és kísértéseiben is: *„Minden szenvedésöket ő is szenvedte, és orcájának angyala megszabadítja őket, szerelmében és kegyelmében váltotta ő meg őket, fölvette és hordozá őket a régi idők minden napjaiban”* (Ézs 63:9). Ez ma sincs másként.

Krisztusban Isten közel van az ő népéhez. Krisztus Immánuel, velünk az Isten, aki Isten mindenütt jelenvalóságának üdvözítő kijelentése. Isten Krisztusban és őáltala Istenként, Megváltónkként és Atyánkként örökre velünk van.

Te tudatában vagy Isten mindenütt jelenvalóságának? Elfordít-e az ő jelenlétének ismerete a bűntől? Szíved és életed megszentelődését eredményezi-e? Így szólj-e: *„Mindegy, merre visz az utam, »Ott is a te kezéd vezérelne engem, és a te jobbkezed fogna engem«* (Zsolt 139:10)?

## 1.31. Isten szeretete

Isten szeretete a keresztyének között szomorú módon sok vita tárgyát képezi. Olyan kérdésekre, mint hogy Isten szeret-e mindenkit, vagy üdvözíteni akar-e mindenkit, nagyon eltérő válaszokat adnak. Ezek a kérdések fontosak. Összefüggésben állnak a predestinációval, Isten némelyek felé való örök szeretetével és Krisztus halálával, Isten hatalmának nagyszerű kijelentésével.

Nem célunk, hogy most olyan szakaszokkal foglalkozzunk, mint a János 3:16, és megvizsgáljuk a *világ* szó jelentését ebben a versben. Ha az olvasót érdekli e szakasz magyarázata, javasoljuk Homer C. Hoeksema *Úgy szerette Isten a világot...* című tanulmányát,<sup>19</sup> vagy Pink *Isten szuverenitása* című könyve eredeti kiadásában található függelékben adott magyarázatát.<sup>20</sup> Most azt szeretnénk megmutatni, hogy akkor kaphatunk választ Isten szeretetével kapcsolatban minden kérdésre, ha megértjük, mi is Isten szeretete.

Isten szeretete mindenekelőtt az önmaga, dicsősége és szentsége iránti szeretete. Ezt mutatja az 1János 4:16, amely arról beszél, hogy Isten *szeretet*. Önmagában mint Atya, Fiú és Szentlélek, Isten minden szeretet foglalata. Nincsen szüksége ránk ahhoz, hogy a szeretet Istene legyen. Dicsősége mint a szeretet Isteneének dicsősége nem lenne hiányos nélkülünk. Ő öröktől fogva mindörökké *szeretet*, önmagában és önmagától fogva, a Szentháromságban. A Szentírás ezt a szeretetet úgy határozza meg, mint a *tökéletesség kötelét* (Kol 3:14). Ez több mint pusztán érzés, érzelem vagy indulat. Ez a kötelék, amely a Szentháromság három tökéletes személye között létezik.

Isten szereti saját dicsőségét (Ézs 42:8; Ez 39:25), és a szeretet a *tökéletesség* köteléke, ezért Isten nem szeretheti az embert, csakis Jézus Krisztusban és általa. Ez az oka annak, hogy a kiválasztás, Isten némelyek felé mutatott örök szeretete *Krisztusban* történik. Egyedül benne vagyunk tökéletesek. Ez az oka annak is, hogy a János 3:16 *világ* szava nem vonatkozhat minden személyre (vö. Jn 17:9; 1Jn 4:7–9 – figyeljük meg a többes szám első személyt az utóbbi szakaszban). Isten nem erősítheti meg olyanokkal a tökéletesség kötelékét, akik Krisztuson kívül vannak.

A Zsoltárok 5:5 is azt bizonyítja, hogy Krisztuson kívül Isten nem szerethet minket: „*Mert nem olyan Isten vagy te, a ki hamisságban gyönyörködne; nem lakhatik tenálad gonosz.*” Isten és a gonosz között nem jöhet létre a tökéletesség köteléke. Akiket

<sup>19</sup>Homer C. Hoeksema: *God So Loved the World...* c. tanulmánya angol nyelven elérhető a Crete Protestant Reformed Church (<http://www.prccrete.org>) vagy a Covenant Protestant Reformed Church honlapján (<https://cprc.co.uk/pamphlets/godsolovedtheworld>)

<sup>20</sup>Arthur Pink: *Sovereignty of God*. 3. függelék. *The Meaning of the 'Kosmos' in John 3:16* [„A »koszosz« szó jelentése a János 3:16-ban”]. Baker Book House, Grand Rapids, Michigan, USA. 1970. Ezt a magyar kiadás nem tartalmazza. (A ford. megj.)

szeret, azokat Krisztusban ki kellett választania és meg kellett váltania ahhoz, hogy szeretetének tárgyai lehessenek.

Ennek a másik oldala, hogy Isten gyűlöli a gonoszt és azt, aki bűnt cselekszik (Zsolt 5:6–7). Ez egy kemény kijelentés, de ennek ellentéte istenkáromlás. Ha azt mondjuk, hogy Isten anélkül szereti az embereket, hogy megmentené őket gonoszágukból és vétkükből, akkor azt állítjuk, hogy a szent és igaz Isten szereti a gonoszt. Ki merne ilyet gondolni?

Ne feledjük azt sem, hogy a hívők öröme és gyönyörűsége Isten szeretetének megértésében nyugszik. Ez azt jelenti, hogy Isten az ő népét minden bűnéből megmenti, és tökéletessé teszi őket. Az ő szeretete a tökéletesség köteléke. Ez arra utal, hogy felveszi őket az ő közösségébe, és isteni természet részeseivé teszi őket – szeretete tökéletessé teszi őket. „Az Isten szeretet; és a ki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is ő benne” (1Jn 4:16). Micsoda boldogság és gyönyörűség!

## 1.32. Isten kegyelme

Mi a kegyelem? Gyakran beszélünk a szuverén kegyelemről vagy az üdvözítő kegyelemről, de tényleg tudjuk-e, mi a kegyelem?

Nyilvánvaló, hogy némelyek nem tudják. *Általános kegyelemről* beszélnek azt sugallva, hogy Isten mindenkire kegyelmes. Ha valóban tudnák, mi a kegyelem, akkor nem gondolnák, hogy a kegyelem általános. Mások azt vetik fel, hogy Isten nem lehet valóban kegyelmes, ha nem üdvözít mindenkit, vagy legalább nem ad mindenkinek egy esélyt. Ha tudnák, mi a kegyelem, nem jutna eszükbe ilyesmi.

Lehet, hogy mi sem tudjuk olyan jól, hogy mi a kegyelem, mint ahogyan gondoljuk. Tudjuk-e, hogy a kegyelem Isten egy *tulajdonsága*? Tudjuk-e, hogy Isten önmagában kegyelmes, és akkor is az lenne, ha soha nem teremtett volna meg minket, és ha soha senkit nem üdvözítene? Még akkor is Isten egyik tulajdonsága, egyik szépsége lenne a kegyelem. Még akkor is kegyelmes lenne, ha nem lennének kegyelmének tárgyai és részesei. Ezt értjük az alatt, hogy a kegyelem Isten tulajdonsága. A kegyelem nemcsak Isten velünk való bánásmódját jellemzi: hozzátartozik az ő lényéhez. Isten éppúgy nem létezhetne kegyelem nélkül, mint ahogy nem szűnhet meg mindenhatónak lenni.

Sokszor azt mondjuk, hogy a kegyelem *meg nem érdemelt jóindulat*. Ez ugyan nem helytelen, de mégsem a kegyelem teljes definíciója. Ez a meghatározás csak azt mutatja meg, hogy micsoda Isten *hozzánk való* kegyelme, és azt hangsúlyozza, hogy üdvözítő kegyelme szuverén és ingyenes – azzal senkinek nem tartozik. Azt azonban nem árulja el, hogy mi a kegyelem mint Isten tulajdonsága.

Amint a kegyelem közkeletű meghatározása is sugallja, ez Isten jóindulata. Ezek szerint amikor a kegyelmet Isten tulajdonságának nevezzük, azzal azt mondjuk, hogy Isten jóindulattal van *önmaga* felé. Ez persze egyszerűen szólva azt jelenti, hogy Isten elsősorban önmagát szereti, és mindenekfelett saját dicsőségét kívánja. Ezt a Szentírás világosan tanítja.

A *kegyelem* szó kedvességet és szépséget is jelent,<sup>21</sup> leginkább egyfajta belső kedvességet és szépséget, amely egy ember egész viselkedésében és beszédmódjában látható. Így beszélünk olyan emberekről, akik kegyesek, vagy beszédük és viselkedésük az (Péld 11:16; Kol 4:6). A Szentírás beszél olyan emberekről, akik kegyelmet vagy jóindulatot találtak Isten szemében (mert *kedvesek* voltak – 1Móz 6:8; Lk 1:30).

Isten kegyelmessége alatt azt értjük, hogy ő teljes dicsőségében mindennél gyönyörűbb és kedvesebb, és az ő belső tisztaságának és dicsőségének szépsége minden tettében és szavában felragyog. Ezért jóindulatra talál saját szemében. Három személyként egy Istenben mindenekfelett önmagát és cselekedeteit szereti, és saját munkáit összehasonlíthatatlanul kedvesnek látja. Isten tulajdonságaként ez a kegyelem.

Nem megalázó abba belegondolni, hogy Istennek nincs szüksége ránk ahhoz, hogy kegyelmes legyen? Ő örökké kegyelmes önmagában, és akkor is az lenne, ha senkit nem üdvözítene. Nagyon nagy csoda tehát, hogy üdvözít, amiért soha nem szűnhetünk meg hálát adni neki.

### 1.33. Kegyelem és üdvösség

Láttuk a kegyelmet Isten tulajdonságaként. Most beszélünk kell arról a kegyelemről is, amelyet Isten a mi üdvözítésünkben mutat meg. Abból indulunk ki, hogy a kegyelem egy belső szépség vagy kedvesség, amely felragyog egy személyben és minden tettében, és hogy ez azt eredményezi, hogy mások jóindulattal tekintenek rá. Ezek alapján azt mondhatjuk, hogy amikor Isten az üdvösségünkben kijelenti a kegyelmét, akkor saját szépségét ajándékozza nekünk, mégpedig azért, hogy hasonlóak legyünk hozzá, és így jóindulatot találjunk az ő szemében. Isten kedvessége, amelyet az ő népének ad, amikor üdvözíti őket, egész életmódjukban és beszédükben láthatóvá lesz. Lehetetlen, hogy aki kegyelmet kapott, ne tükrözzön valamit Isten kedvességéből.

Ez az egyik oka annak, hogy az általános kegyelem tanítását el kell utasítanunk. Visszataszító annak gondolata, hogy a gonoszok és a hitetlenek jóindulatot találhatnak Isten szemében, vagy bármilyen mértékben részesülhetnek az ő kedvességéből. Az

<sup>21</sup> Az angol *grace* és a görög *charisz* szavak jelentéséhez egyaránt hozzátartozik a kedvesség és a szépség. A *kegyes* szó a régi magyar nyelvben szintén jelenthetett kedvest, szépet. (A ford. megj.)

sem volna lehetséges, hogy Isten megítélje és pokolra küldje őket, mert olyasvalakit küldene az örök sötétség helyére, aki kapott valamit az ő szépségéből.

Isten üdvözítő kegyelmének néhány további jellemzőjét is meg kell még említenünk. Ezek is azt mutatják, hogy miért nem lehet általános a kegyelem. Először is a kegyelem nemcsak Isten hozzáállása, hanem *ajándék* is. Ez következik az eddig elmondottakból, de hangsúlyoznunk kell. A Szentírás sokszor beszél arról, hogy Isten kegyelmet ad (Zsolt 84:12; Péld 3:34; Jak 4:6; 1Pt 5:5). A kegyelemről Isten ajándékeként beszélünk, amikor a kegyelem ingyenes és meg nem érdemelt voltát akarjuk hangsúlyozni. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a kegyelmet Isten nekünk is *adja*, amikor megmutatja nekünk azt, és nem csupán az ő hozzáállásáról van szó.

Másodsor a kegyelem *erő*. Ez valójában ugyanaz, mintha azt mondanánk, hogy a kegyelem *Istené*. Isten gondolatai, Isten tulajdonságai és Isten szava nem ugyanolyan, mint a miénk: nem erőtlenek, hanem mindig a Mindenható hatalmával teljesek. Ez is az oka annak, hogy Isten nem lehet mindenkihez kegyelmes. Az ő kegyelme nem lehet hiábavaló, nem lehet erőtlen arra, hogy megmentsen és megszabadítson, nem bukhat el. Ha arra utalnánk, hogy elbukhat, akkor tagadnánk, hogy Isten az Isten.

Harmadsor a kegyelem *üdvözítő*. A Szentírás soha nem beszél az embereknek adott másfajta kegyelemről. Amint a kiválasztás és az engesztelés speciális (partikuláris), úgy a Krisztus által előre elrendelt és megszerzett kegyelemnek is speciálisnak kell lennie, amely csak némelyeknek jelenik meg üdvözítő módon.

Csodálatos, hogy Isten szemében kegyelmet találhatunk, különösen ha ez alatt azt értjük, hogy ő kedvesnek és szépnek talál minket. Ez csak azért lehet így, mert Krisztusban és az ő munkáján keresztül lát minket. Krisztus Isten egyszülött Fiaként *gyönyörű*. Istennek való tökéletes engedelmisségében és hűségében tízezer közül a legszebb, és egyedül benne találhatunk Isten előtt jóindulatot.

## 1.34. Isten irgalma

Isten irgalmára általában saját magunkkal kapcsolatban gondolunk, mert nekünk szükségünk van erre az irgalomra. Leginkább könyörületként tekintünk rá. Isten irgalmas hozzánk, amikor megkönyörül rajtunk, és bűneink gyötrelméből és nyomorultságából megszabadít minket (Péld 16:6).

Az irgalom azonban ennél több. Soha nem szabad elfelejtenünk, hogy az irgalom Isten *tulajdonsága*, olyasvalami, ami az ő lényét jellemzi, és amely nélkül nem létezik. Ebből az következik, hogy Isten akkor is irgalmas lenne, ha soha nem léteznénk az ő irgalmasságának tárgyaként. Akkor is irgalmas lenne, ha minden ember

örökre elveszne, és senki nem üdvözülne. Akkor is irgalmas lenne, ha senkinek nem mutatná meg irgalmát. Ő önmagában irgalmas (Lk 6:36).

Ez arra is emlékeztet minket, hogy milyen helytelen azt mondani, hogy Isten nem lehet irgalmas, szerető, kedves és kegyelmes, ha nem üdvözít mindenkit. Neki nincs szüksége arra, hogy bárkit is üdvözítsen ahhoz, hogy irgalmas legyen. Nincsen szüksége egyetlen teremtményre sem ahhoz, hogy az irgalom Istene legyen (Ef 2:4). Ő független, önmagában elégséges, és nincsen szüksége semmire. Ő *Isten*.

Mi az irgalom mint Isten tulajdonsága? A kérdés megválaszolásához figyelembe kell vennünk néhány dolgot. Tudnunk kell, hogy az irgalom még velünk kapcsolatban is jóval több annak kívánságánál, hogy megszabadítson minket. Az irgalom mindenekfelett az a kívánság, hogy valakit boldognak és áldottnak lásson. A veszendő emberek iránt érzett szánalom és a megmentésükre irányuló vágy ehhez képest csak másodlagos. Ez segít minket abban, hogy Isten irgalmát elsősorban úgy lássuk, mint annak kívánságát, hogy ő maga mindenek felett és örökre boldog legyen. Ő nem veszendő, nincs szükségben, és soha nem lehet szánalom tárgya, mindazonáltal kívánja saját örök boldogságát és dicsőségét. Ez saját lényének tulajdonságaként az ő irgalma (2Móz 34:6).

Isten irgalmához – amely az a vágy, hogy megáldjon minket – csak akkor járul hozzá a szánalom, a könyörület és üdvözítésünk vágya, amikor úgy dönt, hogy megmutatja nekünk irgalmát, mert elveszettek, veszendőek és szánalmának valódi tárgyai vagyunk (Jak 5:11). Azonban még akkor is saját nevének és lényének dicsősége és boldogsága a fő kívánsága, amikor ilyen szánalmat is mutat felénk. Ezért irgalmában nemcsak megment, hanem fel is emel minket, hogy örökre vele lehessünk, és benne gyönyörködhessünk.

Tulajdonságként Isten irgalma is erős. Az irgalom Isten részéről nem pusztán valamiféle tehetetlen szánalom érzése, amelyet mindenki felé érez, miközben nem minden esetben tud vagy akar vele célt érni, amint azt néhányan állítják. Isten többi tulajdonságához hasonlóan az irgalom szuverén, mindenható, változhatatlan és örökkévaló, így soha nem sikertelen, amikor Isten bizonyos embereknek megmutatja (Ef 2:4–5; Tit 3:5; 1Pt 1:3). Isten irgalma nem lehet üres, be nem teljesült érzés. Nem hagyja, hogy irgalma tárgyai végül pokolra kerüljenek. Az irgalom *Isten* irgalma, és az ő isteni lényének mindenható tulajdonsága, ezért nem hisszük, hogy Isten irgalma *általános* olyan értelemben, hogy mindenki felé irányulna.

Kimondhatatlanul hálásak vagyunk azonban Isten felénk tanúsított irgalmáért, különösen mert tudjuk, hogy egyáltalán nem érdemeltük meg, és nem kapja meg mindenki. Isten megszán és megáld olyanokat, mint mi. Ez hihetetlen, és közben mégis mindenki buzgón hiszi, aki az övé.

## 1.35. Isten igazsága

Isten igazsága (igaz volta) az ő kegyelméhez, irgalmához és szeretetéhez hasonlóan az ő *közölhető* tulajdonsága, ami azt jelenti, hogy ajándékként nekünk adja, így mi is igazak leszünk. Hatalmas csoda, hogy Isten nekünk adja saját tulajdonságait, és így hasonlóvá tesz bennünket önmagához. Még ennél is csodálatosabb, hogy ezeket az ajándékokat nekünk, bűnösöknek adja (Rm 4:5).

Isten minden ajándéka között egyik sem olyan fontos, mint az igazsága. Azért adja nekünk ezt az ajándékot, mert önmagunktól egyáltalán nincsen igazságunk, és igazság nélkül elkárhozunk öelőtte. Amikor saját igazságát nekünk ajándékozza, akkor megigazítottan, ártatlanul és a kárhozzátás bármilyen lehetősége nélkül állunk öelőtte.

Tudod, hogy a megigazítás Isten saját igazságának ajándéka? Egy olyan igazság ajándéka, amely nem található meg ebben a világban, hanem a mennyből jön. Ahogyan Luther sokszor mondta, ez *idegen* igazság (Rm 3:21), amelyet Isten az ő saját Fia szenvedése és halála által szerzett meg, és a Szentlélek munkáján keresztül, hit által adott nekünk (Hab 2:4; Rm 1:17; 3:22–26).

A csoda az, hogy ez az igazság mindenestül Istentől van. Ezt hangsúlyozni kell, mert manapság nagyon sok evangélikál elfordul az ingyenes, kegyelemből való megigazítás református tanításától a hit és a cselekedetek általi megigazulást hirdetve: egy olyan gondolatot, amely nem különbözik túlságosan a római katolicizmus tanításától. Valójában Isten nemcsak nekünk adja (saját) igazságát, hanem Fia személyében azt ki is érdemelte és elnyerte. Semmit nem tehetünk annak kiérdemléséért vagy megszerzéséért (Rm 3:24). Még a hit sem saját cselekedetünk, amely által az igazságot megkapjuk úgy, hogy az a mi igazságunk legyen, hanem Isten ajándéka (Ef 2:8–10). A megigazulásban nincsenek cselekedetek, csak Isten saját cselekedetei az örökkévalóságban, Krisztusban és a Lélekben (Rm 11:6).

Isten azonban nem azért igaz, hogy adhasson nekünk valamit. Nincsen szüksége ránk ahhoz, hogy igaz legyen. Ő önmagában igaz (Zsolt 11:7; Zsolt 116:5; Dán 9:7; Jn 17:25; Jel 16:5).

Mit jelent Isten igazsága? Az igazság a törvényhez való igazodás. De milyen törvényhez igazodik Isten? Milyen mércéhez mérhető? A válasz, hogy ő maga annak a mércéje, hogy mi a jó, és mi a gonosz (Zsolt 35:24). Tökéletessége az a mérce, amelyhez minden teremtményének igazodnia kell, és amelyhez ő is igazodik minden szavával és cselekedetével. Soha nem vádolható igazságtalansággal (Rm 9:14). Soha nem található hiba Isten egyetlen szavában vagy tettében sem (Zsolt 19:10; Rm 9:20). Amit tesz, az jó, mert ő teszi. Ez az ő igazsága.

Hogy Isten igazzá tesz bennünket, azt jelenti, hogy a tiszta kegyelem csodája által hozzáigazít minket saját tökéletességének mércéjéhez. Ezt úgy tette, hogy elküldte Fiát, hogy szenvedjen bűneinkért, és kiérdemelje számunkra az ő jóindulatát. Hála legyen neki!

## 1.36. Isten bölcsessége

Isten bölcs. Ezt hisszük, és sokszor mégis szem elől tévesztjük. Érdemes tehát emlékeztetni magunkat arra, amit a Szentírás Isten bölcsességéről tanít.

Számunkra az a bölcsesség, ha tudjuk, miként tegyünk mindent Isten dicsőségére. A legtöbb ember tudja, hogyan tegyen valamit saját magáért vagy saját hasznára, de nem tudja, hogyan tegyen Isten dicsőségére. Van tudásuk, de nincs bölcsességük. Ők a bolondok, akik azt mondják szívükben, hogy nincs Isten (Zsolt 14:1).

A bölcsesség Isten ajándéka. Egyedül ő taníthat meg arra, miként tegyünk mindent az ő dicsőségére. Az ő Igéje minden bölcsesség forrása, és az ő Lelke a tanító, mert semmit nem tanulhatunk addig, amíg a Lélek át nem formálja a szívünket.

Isten mindenkinek bölcsességet ígér, aki kéri. Azt mondja, hogy bölcsességét senkitől sem tartja vissza, aki azt hittel kéri (Jak 1:5–6). A bolondságra tehát nincsen mentség. Lehet, hogy fiatalságunk vagy iskolázatlanságunk miatt nincs tudásunk, de arra nincs mentségünk, ha nem vagyunk bölcsek. A bölcsesség hiánya abból származik, hogy nem keressük Istent.

Nincs mentség arra sem, ha panaszkodunk Isten velünk való bánásmódja miatt. Igéjében nemcsak azt mondja el nekünk, hogy ő mindenestül bölcs, hanem meg is ígéri nekünk a bölcsességet, hogy ezt az ismeretet nyomorúságunkban őelőtte meghajolva, jóságáért őt dicsőítve és irgalmában bízva megértjük, és az ő dicsőségére használjuk.

Az Istentől kapott bölcsességet abban is megmutatjuk, hogy az ő dicsőségére élünk, nem pedig magunkért. Kegyelemből megmutatjuk, hogy többé nem vagyunk bolondok, hanem bölcsek, akik felismerik Isten akaratát, és mindenben az ő dicsőségét keresik. Még amikor meglátjuk önmagunkban a bűn bolondságát és az igaz bölcsesség hiányát, akkor is azt tesszük láthatóvá, hogy ő bölcsességet adott nekünk, mégpedig azzal, hogy őt keressük mint a számunkra szükséges bölcsesség forrását, és bízunk abban, hogy ő azt bőségesen megadja, és nem tartja vissza.

A bölcsesség nemcsak ajándék, hanem Isten egyik tulajdonsága is. Az ő tulajdonságaként a bölcsesség azt jelenti, hogy mindent ismer, és csodálatosan képes arra, hogy mindent az ő dicsőségére tegyen. Nem csupán akkor ismeri a dolgokat, amikor azok megtörténnek, hogy azután eldöntse, miként használja fel azokat, hanem mindent

öröktől fogva tud, és így bölcsességében mindent úgy végzett el és rendelt el előre, hogy igazságának és kegyelmének dicsőségét mutassák meg.

Mivel Isten bölcsen mindent az ő dicsőségére cselekszik, biztosak lehetünk abban, hogy még a velünk történő rossz dolgok sem választanak el az ő szeretetétől, hanem javunkra fognak válni. Isten bölcsességében öröktől fogva tudja, hogyan szolgál minden az ő dicsőségére, beleértve a bajainkat is. Mindent bölcsességében bocsát ránk a mi javunkra és az ő dicsőségére. Az ő bölcsességénél fogva bízhatunk benne, és hihetjük, hogy ő a mi Atyánk.

Micsoda tulajdonság ez a mi életünkre nézve! Amikor elfelejtkezünk Isten bölcsességéről, akkor elkezdjük megkérdőjelezni azt, ahogyan ő velünk cselekszik. Amikor nem emlékszünk arra, hogy ő bölcs, akkor morgolódunk és panaszkodunk a nekünk rendelt útjai miatt, különösen ha azok nehezek. Az ő bölcsessége a mi bizonyosságunk arra nézve, hogy minden dolognak a mi javunkat kell szolgálnia, és semmiért sem kell félnünk, semmiért sem kell panaszkodnunk.

### 1.37. Isten transzcendens volta

Isten következő tulajdonsága az ő transzcendens volta (magasabbrendűsége). Ez a tulajdonság sok másikhöz hasonlóan arra emlékeztet minket, hogy ő Isten, és nincs más. Transzcendenciája azt jelenti, hogy ő mindenek felett való, senki és semmi sincs, aki őfelette volna vagy egyenlő lenne vele.

Isten a teremtés *felett* áll. Ennek így kell lennie, hiszen ő a Teremtő. Amint a művész nagyobb bármely alkotásánál, Isten is nagyobb az ő alkotásainál. Isten transzcendens volta tehát válasz a panteizmusra, amely Istent a teremtéssel azonosítja. Ebben a gonosz tanításban gyökerezik sokféle modern irányzat, különösen a New Age mozgalom vagy sok környezetvédő csoport, amelyek számára a teremtés dolgai jelentenek mindent.

Isten az idő és a tér felett is áll. Transzcendens voltában örökkévalósága az időhöz képest áll fenn, mindenütt jelenvalósága pedig a térhez képest. Az idő valami, amit ő alkotott, nem olyan dolog, amely korlátozná őt. Ez számunkra nehezen megfogható, mert arra kényszerülünk, hogy múlt, jelen vagy jövő időben beszéljünk róla, de valójában ő örökké a VAGYOK<sup>22</sup> – a múltban csakúgy, mint a jelenben és a jövőben. Számára nincs idő. Nem is foglalja magában őt az univerzum. Annak hatalmas kiterjedése, a benne lévő teremtmények seregei mind Isten keze munkái. Jelen van bennük és velük, de mindig felettük marad.

<sup>22</sup>vö. 2Mózes 3:14 (A ford. megj.)

Hozzánk viszonyítva is transzcendens. Ezért soha nem tudjuk teljesen megérteni tetteit és útjait. Az ő útjai és gondolatai mindig magasabbak a mieinknél, és úgy kell hinnünk benne, hogy nem tudjuk őt teljesen megérteni (Ézs 55:8–9). Munkái olyan hatalmasak, hogy nem tudjuk azokat kikutatni. Útjai felül vannak minden ismereten. Dicsősége kikutathatatlan. Tulajdonságai számtalanok, dicsőségei vég nélkül valók, fensége öröktől fogva örökké tart.

A hívő azonban nem nyugtalanodik Isten transzcendenciája miatt, mert Isten még transzcendens voltában sincs messze (Jer 23:23), hanem közel hajol, megismerteti magát népe hitével, valamint kijelenti minden kedvességét és jóságát. Isten népe szereti az ő transzcendens voltát, mert arra emlékezteti őket, hogy a senkihez nem hasonlítható, élő és igaz Isten kezéből kapnak mindent. Transzcendenciájában okot látnak arra, hogy tőle függenek, benne bízzanak, valamint belé vessék hitüket és reménységüket. Még amikor kellemetlen dolgokat is küld nekik, amelyek szenvedéssel és bajokkal járnak, akkor is így szólnak: *„Ha elfogyatkozik is testem és szívem: szívemnek kősziklája és az én örökségem te vagy, oh Isten, mindörökké”* (Zsolt 73:26).

Csak Isten képes mindenre. Csak Isten hatalmas. Csak ő múlja felül gondolatainkat, szavainkat és tetteinket. Ezért egyedül ő méltó a bizalmunkra.

### 1.38. Isten egyszerűsége vagy tökéletessége

A teológiai könyvekben olykor olvashatunk arról a tulajdonságról, amelyet Isten egyszerűségének nevezünk. Ez egy nehezen értelmezhető szó, és mivel nem található meg a Szentírásban, lehet, hogy jobb lenne egy másik szót használni helyette, például a tökéletességet. Isten egyszerűsége az ő egységéhez tartozik: ő minden tulajdonságában és cselekedetében *egy*. Cselekedetei és tulajdonságai között nincsen egyenetlenség, összeütközés vagy ellentmondás. Azok mind egyek. Isten tökéletes, és nincsen benne semmiféle gyengeség vagy hiányosság.

Isten tökéletességét különösen azok a szakaszok tanítják, amelyek szerint Isten szeretet, igazság vagy világság (1Jn 1:5; 4:8; 5:6). Hogy ő világság, azt jelenti, hogy a sötétségnek nincs benne helye. Hogy ő szeretet, azt jelenti, hogy semmi sincs őbenne, ami megronthatná az ő szeretetét. Ez azt is tanítja, hogy az ő tulajdonságai valójában nem különálló jellemzők. Olyanok, mint egy gyémánt lapjai, amelyeket nem lehet egymástól elválasztani. Mindegyik saját dicsőségében szikrázik és fénylik, de együtt alkotnak egy értékes drágakövet. Ha elválasztjuk őket, akkor megsemmisülnek.

Gondoljunk csak Isten irgalmára! Ez nemcsak a szájalom, amelyet velünk kapcsolatban érez a mi nyomorúságunkat és bűneinktől való megkötözöttségünket

látva, hanem a hatalom is, amely által megszabadít minket ebből a nyomorúságból. Ez nem csupán egy vágy, hogy segítsen rajtunk, hanem egy ténylegesen meg is adott segítség. Irgalma és mindenható volta tökéletesen egy, soha nem választható el, soha nem állítható szembe.

Gondolhatunk Isten szeretetére is. Isten tökéletessége vagy egyszerűsége arról beszél, hogy szeretete nem választható el az ő igazságától, örökkévalóságától, mindenható voltától, sem bármely más tulajdonságától. Isten szeretete mindig igazságos, és a tökéletes igazságosságon kívül semmiben nem mutatkozik meg. Másként szólva ő senkit sem szeret, csak és kizárólag úgy, hogy betölti saját igazságosságának követelményeit azzal, hogy Krisztust elküldte azért, hogy meghaljon helyettük.

Isten szeretete mindig örökkévaló. Nincsen olyan isteni szeretet, amely csak a jelenre szól, de nem öröktől fogva örökké való. Akiket szeret, azokat mindig szerette, és mindig szeretni fogja. Így az ő szeretete is mindenható (hatalommal teljes). Soha nem üres érzelem, hanem olyan hatalom, amely az ő szeretetének alkalmas tárgyaivá formál minket.

Isten tökéletessége az egyik oka annak, hogy nem hiszünk, hogy Isten mindenkit szeret, és mindenki felé kegyelmet tanúsít. Ha ugyanis így lenne, azt jelentené, hogy Istennek van egy olyan szeretete vagy kegyelme, amely el van választva mindenható erejétől. Következésképpen azt kellene mondanunk, hogy Istennek van egy olyan szeretete vagy kegyelme, amely ellentétben áll az ő igazságosságával, szentségével és igaz voltával, mert akkor olyanok felé mutatna szeretetet, akik Krisztusban nem igazak, nem szentek, és soha nem is lesznek azok.

Milyen nagy áldás a hívők számára, hogy ismerhetik Isten tökéletességének igazságát! Ha ezt ismerjük, akkor megértjük, hogy az ő irgalma soha nem hiábavaló, az ő kegyelme soha nem viszonzatlan, és az ő szeretete soha nem elvesztegetett.

### 1.39. A Szentháromság

A Szentháromság bibliai tanítása a legfontosabb, ugyanakkor a bibliai tanítások közül az egyik legkevésbé megbecsült. Bár a legtöbb hívő megérti, hogy ez a tanítás választja el a keresztyénséget az összes pogány vallástól és a szektáktól, mégsem látják annak értékességét. Úgy tűnik számukra, hogy nem sok köze van életükhöz vagy üdvbizonyosságukhoz.

Azt szeretnénk különösképpen megmutatni, hogy a Szentháromság tanítása a lehető legdrágább a hívők számára. Ha valaki ismeri az Atyát, a Fiút és a Szentlelket, az ismeri Istent. Istent ismerni pedig maga az örök élet (Jn 17:3).

A Szentháromságba vetett hit nem triteizmus, azaz háromistenhit. A Jehova Tanúi és más, hasonló szekták, valamint az iszlám és más, hasonló hamis vallások azt mondják, hogy a keresztyének három istenben hisznek. Tévednek. Hisszük, hogy az Úr, a mi Istenünk egy Úr (5Móz 6:4). A három-egy Isten kifejezés ezt hangsúlyozza.<sup>23</sup>

A Szentírás tanítása alapján mi is hisszük, hogy Istenben három személy van: az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Sőt, ők valódi *személyek*, azaz különálló, egyéni személyiségek, különböző nevekkkel: Atya, Fiú és Szentlélek. Ezek a nevek személyes sajátosságukat tükrözik.

Sokan – állításuk szerint – hisznek a Szentháromságban, de valójában tagadják, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek valódi személyek. Némelyek például a Szentlélekről nem személyként, hanem egy irányítható, felhasználható erőként beszélnek. Mások egy olyan „egységtant” tanítanak, amely nagyon biblikusan hangzik, de valójában a Szentháromság tagadása. Eszerint a hamis tanítás szerint az Atya, a Fiú és a Szentlélek csak három különböző *tisztség, név* vagy *mód*, ahogyan az egy Isten kijelenti önmagát. Ezt a tanítást már az újszövetségi egyház korai történelmében elvetették. Akkor monarchianizmusnak vagy szabellianizmusnak nevezték.<sup>24</sup>

Ezzel szemben a Biblia valódi személyek sajátosságait tulajdonítja a Fiúnak, a Szentléleknek és az Atyának is, miközben hangsúlyozza, hogy ők egy Isten. Ezek nem csupán Isten nevei, erői vagy munkái. Ha nem valódi személyek, akkor mindaz, amit Jézus Krisztusról hiszünk, haszontalan. Akkor nincs a Szentháromságnak olyan személye, aki eljött a mi bűnös testünk hasonlatosságában, hogy helyünkre álljon, magára vegye a mi bűneinket, meghaljon értünk, elvégezze értünk a váltságot, és képviseljen minket az Atya előtt. Akkor a Szentlélek személye sem él a szívünkben, és nem juttat minket Istennel szoros, *személyes* kapcsolatra. A Szentháromságról való hitvallásunk a Zsoltárok 48:15 hitvallása: „*Bizony ez az Isten a mi Istenünk (...), ő vezet minket mindhalálig!*”

## 1.40. A Szentháromság jelentősége

A Szentháromság fontos bibliai tanítását sokszor alig értékelik azok, akik hisznek benne. Tudják, hogy ez a tanítás minden másnál jobban elválasztja a keresztyénséget minden pogány vallástól és a szektáktól, de mégsem látják, hogy az személyesen is

<sup>23</sup> Az angolban a Szentháromságra a *Trinity* szót használják, amely a hármas egységet fejezi ki. (A ford. megj.)

<sup>24</sup> A monarchianusok azt tanították, hogy Isten csak egyetlen személy. Egyik irányzatuk, az adopcionizmus szerint Krisztus nem isteni természetű, Isten csak örökbe fogadta. Másik irányzatuk a szabellianizmus vagy modalizmus, amely szerint a három isteni személy ugyanazon isteni valóság három különböző megjelenési módja. (A ford. megj.)

fontos számukra. Valami elvont tanításnak tűnik, amelynek nem sok köze van az élethez vagy az üdvbizonyossághoz. Mindazonáltal ez a tan mégis nagyon fontos, még olyan gyakorlati dolgokban is, mint például a családi élet.

Először is vegyük figyelembe, hogy a Szentháromság tana kijelenti számunkra, hogy ez a három-egy Isten az egyetlen igaz Isten. Ezt úgy teszi, hogy megmutatja, hogy Isten meghaladja értelmünket. Arra indít, hogy Jóbbal együtt ezt kérdezzük: *„Az Isten mélységét elérheted-e, avagy a Mindenhatónak tökéletességére eljuthatsz-e?”* (Jób 11:7). Isten az Isten; ha teljesen meg tudnánk őt érteni, akkor nem lenne nagyobb a mi véges elménknél. Egyáltalán nem is lenne Isten, hanem csupán egy eszünkhöz és szívünkhöz szabott bálvány.

Így a Szentháromság tana minden valódi bűnbánat, alázat, tisztelet és hódolat forrása. Arra emlékeztet minket, hogy Isten az Isten, és így arra indít, hogy térdre hulljunk előtte, miközben Jóbbal együtt ezt mondjuk: *„Az én fülemnek hallásával hallottam felőled, most pedig szemeimmel látlak téged. Ezért hibáztatom magam és bánkódom a porban és hamuban”* (Jób 42:5–6).

Másodszor a Szentháromság tana arra tanít minket, hogy Isten a mi teljes üdvösségünk és minden reményünk. Minden, amire szükségünk van, őbenne van. Ő az Atya, a mi Atyánk Krisztusért. Ő az egyszülött Fiú, a mi Bátyánk. Ő a Szentlélek, aki jön és megy, mint a szél, és aki már akkor ott lehet szívünkben, és akkor munkálkodhat ellenállhatatlan erejével, amikor még nem is sejtjük jelenlétét.

Ha Isten szeretetére van szükségünk, akkor úgy gondolunk rá, és úgy imádkozunk hozzá, mint gyermekek az Atyához. Amikor azt gondoljuk, hogy senki nincs, aki ismeri szükségünket és megérti próbatételeinket, akkor arra emlékeztet minket, hogy az ő Fia eljött testben, és meg tud indulni gyarlóságainkon (Zsid 4:15) – és az ő Fia valóban a mi Bátyánk. Amikor távol érezzük magunkat Istentől és minden békességtől, az ő Lelke a mi lelkünkkel együtt bizonyoságot tesz arról, hogy Isten gyermekei vagyunk.

Mind a bajban és aggodalomban, mind a magányban és bánatban, mind az örömben és engedelmisségben megtapasztaljuk, hogy ő a mi Istenünk. Nem egy távoli isten, mint az iszlám istene, hanem egy közellévő Isten, aki Atya, Fiú és Szentlélek. Ő a mi Istenünk, akit szeretünk, és akibe bizton vethetjük bizalmunkat.

Nincsen Isten rajta kívül, és senki más nem méltó tiszteletünkre és magasztalásunkra.

## 1.41. A Szentháromság és a család

Semmi nem mutatja meg jobban a bibliai Szentháromságtan jelentőségét, mint annak a családi étellel való kapcsolata. Ez a család és a családtagok különféle feladataink alapja. Értsük meg: azzal, hogy Istent Szentháromság Istennek nevezzük, azt is valljuk, hogy ő *család*-Isten. A Szentháromság Isten úgy jelenti ki magát, mint aki Atya, Fiú és Szentlélek. A Szentháromságban így Isten egy család. Ebben a családban a tökéletes közösség, a tökéletes harmónia és a szeretet életét éli.

Isten Igéje ezért beszél olyan sokszor családokról (Zsolt 68:7;<sup>25</sup> 107:41). Isten ezért üdvözít családokat (Jer 31:1; Ám 3:2; Csel 16:31–34).<sup>26</sup> A család mindig a Szentháromság Isten dicsőségének visszatükröződése. Ennek sok gyakorlati következménye van. Egyrészt megmagyarázza a család és a családi értékek mai megromlását. A család Isten szentháromságbeli családi életének tükörképéül lett megalkotva, ezért önmaguké nem virágozhat.

Ezenfelül a Szentháromságtól tanulhatjuk meg azt is, hogyan éljünk családként. Ha Istentől akarunk tudni a családi életéről, az nem csupán azt jelenti, hogy a Bibliában az ő Igéje felé fordulunk, hanem azt is, hogy hozzá mint Atyánkhoz járulunk azért, hogy megtanuljunk, hogyan lehetünk gyermekeink apja (és anyja). Azt is jelenti, hogy gyermekeinket szent gyermekéhez, Jézushoz visszük, hogy megismerhessék saját, gyermeki feladatukat. Azt is jelenti, hogy hozzá, a Szentlélekhez járulunk, hogy megtanulhassuk a békességet, az egységet, a szeretetet, a közösséget és a családi élet minden más áldását. Csak a Lélek taníthatja meg nekünk ezeket. Ő ezeknek az áldásoknak a forrása Isten lényében és a mi családjainkban is.

Maga a Biblia állítja fel ezt a párhuzamot a Zsoltárok 103:13-ban: „*A milyen könnyörülő az atya a fiakhoz, olyan könnyörülő az Úr az őt félők iránt.*” Ugyanezt a hasonlóságot mutatja be az Efézus 6:1–4 és a Kolossé 3:18–21. A gyermekek szófogadása, a feleségek engedelmissége, a férjek szeretete és az apák irgalma nemcsak azért igaz, illő és kedves, mert ez Isten parancsa, hanem azért is, mert ő a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja (Ef 1:5), a drága Fiú és az elsőszülött minden teremtmény közül (Kol 1:13, 15), és mert ő az egy Lélek (Ef 4:4).

Ami igaz a családra, az igaz az egyházra is. Az egyházat *családnak* vagy *háznépnek* is nevezi az Ige (Gal 6:10; Ef 2:19; Ef 3:15).<sup>27</sup> Az egyház családokból áll (Csel 5:42;

<sup>25</sup>KJV: „*Isten az elhagyottakat családokba helyezi.*” Károli: „*Isten hozza vissza a száműzötteket.*” (A ford. megj.)

<sup>26</sup>A Zsoltárok 107:41, a Jeremiás 31:1 és az Ámós 3:2 helyeken a Károli a *nemzettség*, a KJV pedig a *család* szót használja. (A ford. megj.)

<sup>27</sup>Galácia 6:10 és Efézus 2:19: amit a Károli *cselédnek* fordít, azt a KJV *háznépnek*. Efézus 3:15-ben a Károli a *nemzettség*, a KJV a *család* szót használja. (A ford. megj.)

20:20), és tisztségviselőivel együtt a család formáját ölti (1Kor 4:15; Gal 4:19; 1Tim 5:1–2). Valójában az egyház Isten családja, amely elismeri Istent mint Atyát, aláveti magát Krisztus, az idősebb Fivér uralmának, és Isten házában él (2Kor 6:18; Zsid 2:13). Az egyháznak ezért saját családi életét is Istentől mint családtól kell megtanulnia: az Atyától, a Fiútól és a Szentlélektől.

Így saját családjaink és az egyház nagyobb családja számára is az a legfontosabb, hogy ismerjük Istent, mégpedig úgy, ahogyan a Szentháromságban jelenti ki önmagát. Adja meg nekünk Isten ezt az ismeretet!

## 1.42. A szövetség

A Szentírás gyakran beszél Isten szövetségéről. Mi ez a szövetség? Miért utal rá olyan sokszor a Szentírás? Választ kell adnunk ezekre a kérdésekre. Emlékeznünk kell rá, hogy a szövetség mindenekelőtt *Isten* szövetsége. Ez azt jelenti, hogy egy olyan szövetség, amely Isten önmagában és önmagával kötött szövetsége. Amikor tehát szövetséget köt velünk, akkor az csak valami olyasminak a kijelentése, amit nélkülünk is bír.

Ez természetesen mindenre igaz, amit Isten kijelent. Mindaz, amit kijelent nekünk, az önmagának: lényének, dicsőségének, hatalmának és cselekedeteinek a kijelentése. Ez nagyon megalázó gondolat. A szövetségre nézve ez azt jelenti, hogy Istennek nincsen szüksége ránk ahhoz, hogy szövetségi Isten legyen. Ő önmagában szövetségi Isten.

Hisszük, hogy Isten szövetsége a Szentháromság három személye: az Atya, a Fiú és a Szentlélek közti kapcsolat. Látni fogjuk, hogy a szövetség egy kapcsolat vagy kötelék. Ha ez igaz, akkor a kezdetektől fogva ez a kötelék, amely a Szentháromság három személyét egy Istenné teszi.

Vannak olyan bibliai szakaszok, amelyek a Szentháromságban Isten három személyének kapcsolatát írják le. Egy ilyen rész a Példabeszédek 8:22–31. Az ezekben a versekben szereplő „én”, akit a 12. vers a *bölcsességgel* azonosít, a Fiú (vö. 1Kor 1:24). A Példabeszédek 8:30 így ír róla az Atyával kapcsolatban: „*mellette valék mint kézműves, és gyönyörűsége valék mindennap, játszva ő előtte minden időben.*” Ez Isten szövetsége, amely öröktől fogva létezik magában Istenben: az Atya, a Fiú és a Szentlélek között. Ezt a kapcsolatot írja le a János 10:15: „*A miként ismer engem az Atya, és én is ismerem az Atyát*”, és az 1Korinthus 2:10: „*a Lélek mindeneket vizsgál, még az Istennek mélységeit is.*” Milyen áldott életet él Isten önmagában!

Amikor Isten megerősíti velünk az ő szövetségét, akkor ebbe a kapcsolatba vesz fel bennünket, és részeseivé tesz minket annak. Saját családjába fogad minket, és Jézus Krisztuson és a Szentlelken keresztül Atyánkká lesz. Milyen csoda!

A Biblia a 2Péter 1:4-ben beszél erről, ahol azt mondja, hogy az isteni természet részeseivé lettünk. Ez Isten velünk kötött szövetségének megvalósulása, ami olyan csodálatos, hogy még csak gondolni sem mernénk rá, ha a Biblia nem beszélne róla. Jézus is szól erről a János 17:23-ban: *„Én ő bennök, és te én bennem: hogy tökéletesen egygyé legyenek, és hogy megismerje a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, a miként engem szeretted.”*

Ebbe az áldott kapcsolatba kerülünk bele, amikor Isten megerősíti velünk szövetségét. Ebben a kapcsolatban veszünk mindnyájan az ő teljességéből kegyelmet kegyelemért (Jn 1:16). Így lakozik bennünk, és jár közöttünk, így lesz Istenünk mindörökre (2Kor 6:16). Nélküle élni tehát valóban a halál (Zsolt 73:27). Megismerni őt pedig az örök élet (Jn 17:3).

Azonban sosem szabad elfelednünk, hogy nincs szüksége ránk ahhoz, hogy szövetségi Isten legyen. Velünk kötött szövetsége mindig kegyelmi szövetség – tiszta és meg nem érdemelt jóindulat.

### 1.43. Az örökkévaló szövetség

A Szentírás gyakran beszél arról a tényről, hogy Isten szövetsége örökkévaló. *Öröktől fogva* való, hiszen ez a Szentháromság három személye közti kapcsolat. Másrészt *örökké* tart, mert Isten bevesz minket ebbe az áldott szentháromságbeli kapcsolatba, és az isteni természet részeseivé tesz minket (2Pt 1:4). A közösségnek és szeretetnek ez a kapcsolata soha nem ér véget. Isten lesz a mi Istenünk mindörökkön örökké, mi pedig mindig az ő népe leszünk (Jel 21:3).

Ezt hisszük, és *nem* úgy tekintünk Isten szövetségére, mint egy egyezsége vagy egy szerződésre, ahogyan azt gyakran tanítják. A szövetség nem egy egyezés a Szentháromság három személye között Isten népének üdvözítésére, és nem is Isten és az ő népe között való egyezés Ádámban vagy Krisztusban.

A szövetség nem lehet *egyezség*. Egy egyezés vagy egy szerződés nem tartós. Amikor az egyezés feltételei (bármik is legyenek azok) beteljesednek, akkor maga az egyezés véget ér, és el lehet vetni. Lehet történelmi érdeklődés tárgya, de nem marad érvényben.

Kicsit másként fogalmazva egy egyezés vagy egy szerződés csupán *eszköz egy cél eléréséhez*. Egy üveg orvosság az egészség megújításának eszköze. Amikor újra

egészségesek vagyunk, többé nincs szükségünk a gyógyszerre, és elhagyhatjuk azt. Ha a szövetség csak az üdvösség *eszköze*, tehát az üdvösségről gondoskodó szerződés, akkor az üdvösség elnyerését követően nincs többé szükség rá.

Azonban mivel a Szentírás arról beszél nekünk, hogy a szövetség örökkévaló, az nem érhet véget, és nem válhat feleslegessé. Ez nem az *eszköz*, hanem maga a *cél*. Nem az üdvösség *útja*, hanem *maga az üdvösség*. Nem egy egyezség, amely beteljesedésekor véget ér, hanem egy örökké tartó, áldott kapcsolat Isten és népe között Krisztusban.

Vajon nem az a kapcsolat maga az üdvösség lényege, amelyet Isten az *ő* népével Krisztusban felállít? Vajon a Jelenések 21:3 nem az üdvösség legnagyobb dicsőségéről beszél-e, amikor megígér egy napot, amelyen Isten lesz a mi Istenünk, mi pedig az *ő* népe? Hisszük, hogy ez Isten szövetsége. Ez a szövetség pedig örökkévaló.

Jézus a János 17:3-ban azt mondja: az *örök* élet az, hogy megismerjük Istent és Jézus Krisztust, akit *ő* elküldött. Ez is Isten örökkévaló szövetsége az *ő* népével. Ennél igazán semmi sem lehet csodálatosabb. Még az arany utcák sem foghatóak hozzá. Csakis az örökkévaló szövetség az üdvösség, a menny és az örök élet igazi dicsősége.

Nem mindenki fog azonban részesülni benne. Istent csak azok látják meg és ismerik meg, akik hittek Jézus Krisztusban, mert *ő* az út az Atya jelenlétébe. Ezért beszél a János 17:3 nemcsak Isten, hanem Jézus Krisztus megismeréséről is.

## 1.44. Az egyetlen szövetség

Ha Isten szövetsége örökkévaló – és ezt a Szentírás sokszor megerősíti –, akkor csak egyetlenegy szövetség lehet. Egy ideiglenes szövetség helyett lehet másikat kötni, de Isten szövetsége nem ideiglenes. Ha a szövetség felbonthatatlan, akkor is csak egyetlen szövetség lehet. Arról, hogy *valóban* felbonthatatlan, a Szentírás bizonyóságot tesz a Bírák 2:1-ben, a Zsoltárok 89:35-ben, a Jeremiás 33:20–21-ben és sok más helyen. Ezért ez az egyetlen szövetség. Ha a szövetség Isten szövetsége, és ha Isten szövetsége a Szentháromság három személye közti kapcsolat, abból is az következik, hogy a szövetségnek egynek kell lennie, hiszen Isten is egy.

Egy szövetségről beszélünk a diszpenzácionalizmussal és annak sok szövetségével szemben. Egy szövetséget tanítunk a baptista állásponttal szemben is, amely különbséget tesz az ó és az új szövetség között, legalábbis ami a szövetség jelét illeti. Elutasítjuk azt a régi tanítást is, hogy van egy elválasztott, külön *cselekedeti szövetség* Ádámmal. Bizonyítja ezt az egyetlen(!) örökkévaló szövetségről szóló sok bibliai szakasz. Hadd utaljunk az olvasó számára olyan részekre, mint az 1Mózes 17:7, a 2Sámuel 23:5, a Zsoltárok 105:8–10, az Ézsaiás 55:3, az Ezékiel 16:60–62, valamint a Zsidók 13:20.

De mi a helyzet azokkal a részekkel, amelyek a szövetségekről beszélnek, többes számban (Rm 9:4; Gal 4:24 és más helyek)? És mi a helyzet azokkal a szakaszokkal, amelyek egy régi és egy új szövetségről beszélnek (Jer 31:31–33; Zsid 8:6–13)? Hacsak nem akarjuk elfogadni azt az elképzelést, hogy a Biblia ellentmondhat önmagának (így pedig Isten ellentmondhat önmagának), ezeket a szakaszokat összhangba kell hozni azokkal, amelyek egyetlen szövetségről tanítanak. A Szentírás segít nekünk ebben az általa használt nyelvezettel.

A Biblia beszél arról, hogy Isten *megemlékezik* az ő szövetségéről (3Móz 26:42; Lk 1:72), *adja* az ő szövetségét (4Móz 25:12; Csel 7:8), *kijelenti* (5Móz 4:13) és *megtartja* azt (1Kir 8:23). Ezek a kifejezések segítenek minket abban, hogy lássuk, hogy amikor Isten megerősíti a szövetségét, vagy szövetséget köt, akkor nem veti el a régit, hogy egy teljesen új szövetséget hozzon elő, hanem csak egy *új kijelentést* ad az ő *egyetlen kegyelmi szövetségéről*. Csak ebben az értelemben van régi és új szövetség, valamint egynél több szövetség.

Ez az egyetlen szövetség soha nem lehet semmi más, csak kegyelmi szövetség. Semmilyen más alapon nem élhetünk Istennel kapcsolatban, egyedül az ő felénk tanúsított, meg nem érdemelt jóindulatának alapján. Még Ádám sem érdeme miatt volt szövetségi kapcsolatban Istennel, jóllehet engedelmissége által továbbra is részesedhetett volna abban.

Így elutasítjuk a tanítást, miszerint az Ádámmal kötött szövetség érdemeken alapuló, cselekedeti szövetség volt, nem pedig kegyelmi. Kiváltképp azt a gondolatot vetjük el, miszerint abban a szövetségben Ádám engedelmissége révén kiérdemelhetette volna az örök életet.

A Lukács 17:10 az érdem minden lehetőségét kizárja, amikor így szól: „*Ezenképen ti is, ha mindazokat megcselekedtéték, a mik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan [érdemtelen] szolgálak vagyunk; mert a mit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.*” Isten örökkévaló szövetsége mindenestül kegyelemből van.

## 1.45. A kegyelmi szövetség

Ha Isten szövetsége egy kapcsolat vagy kötelék Isten és az ő népe között, akkor az csakis *kegyelmi* szövetség lehet. Mindenképpen Isten felénk tanúsított, *meg nem érdemelt jóindulata*, hogy az élő Istennel baráti, közösségi és szeretetkapcsolatban élhetünk. Szinte elképzelhetetlen, hogy Isten *velünk* lakozik, és a mi Istenünk lesz, de ő mégis ezt ígéri nekünk, bűnösöknek: „*Lakozom bennök és közöttük járok; és leszek nékik Istenök, és ők én népem lesznek*” (2Kor 6:16). Milyen csodálatos!

Ami igaz ránk, az Ádámra is igaz volt. Ki merné azt mondani, hogy amikor Isten úgy teremtette meg Ádámot, mint aki ismerte és szerette őt, az nem értelmetlen jóindulat volt? Ez bizonyosan nem érdemeken alapult, hiszen mielőtt Isten úgy alkotta meg őt, hogy ilyen magas pozícióban legyen, akkor még semmilyen lehetősége nem volt érdemet szereznie Isten előtt. Sőt *senki* sem szerezhet érdemet Isten előtt, amint azt a Lukács 17:10-ből megtanulhatjuk: „Ezenképen ti is, ha mindazokat megcselekedtéték, a mik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: Haszontalan szolgák vagyunk; mert a mit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.”

Elutasítunk tehát minden tanítást az érdemeken alapuló cselekedeti szövetségről. Nem vonakodunk attól, hogy Istennek az Ádámmal kötött szövetségét cselekedeti szövetségként jellemezzük, de nagyon óvatosan vizsgálánk minden ilyen beszédet. Világosan látnunk kell, hogy ha a cselekedeti szövetségről beszélünk, az nem egy *másik* szövetség, hanem Isten *egyetlen* szövetségének kijelentése. Ugyanígy Ádám engedelmissége és jó cselekedetei nem a szövetség alapját vagy okát képezték, hanem csak a módot, ahogyan Ádám továbbra is részesült a szövetségben. Ez csak egy másik megfogalmazása annak, hogy a szövetséget egyedül Isten köti és tartja meg, az ember segítsége és együttműködése nélkül. Ez azt jelenti, hogy a szövetség soha nem az emberen múlik, még akkor sem, ha a szövetségben van kötelessége és felelőssége.

Egy hasonlat segíthet jobban megérteni ezt. Tudjuk, hogy ennünk kell ahhoz, hogy éljünk, miközben elismerjük, hogy az életünk nem az ételtől és az italtól *függ*. Nem is az ételtől és az italtól nyerjük *életünket*. Életünk Istentől függ, akitől azt minden pillanatban kapjuk. Az étel és az ital csupán *eszközök*, nem pedig az élet *okai*. Így van ez a szövetségben is. Az engedelmisség csak az eszköz, amely által részesedünk Isten szövetségének áldásaiban és kiváltságaiban, de soha nem a szövetség oka.

A szövetség kegyelemből van, ezért biztos, örökkévaló és felbonthatatlan. Ádám ugyan hűtlen lett, és vele együtt mi is, de Isten hűsége marad, és soha nem töri meg a szövetségét, és ami kijött a szájából, azt meg nem változtatja (Zsolt 89:35). Nagy az ő hűsége. Egyedül az övé a szövetség Istené a dicsőség.

## 1.46. A szövetségi ígéret

Isten szövetségének egyik legdrágább oldala az ígéret, amely által megismerteti velünk szövetségét. Ebben az ígéretben megmutatja, hogy az ő szövetsége valóban kegyelmi szövetség. Ez által az ígéret által megsokasítja irgalmasságát, és kegyelmet kegyelemre halmoz. Ez az ígéret újra meg újra felbukkan a Szentírásban mint egyfajta szövetségi

formula. Kisebbségi eltérésekkel így mondja ezt Isten Igéje: „*Istenetek lesztek, ti pedig az én népem lesztek*” (1Móz 17:7–8; 5Móz 7:6; 2Kor 6:16; Jel 21:3).

Nem tudunk elképzelni ennél nagyobb ígéretet, vagy bármi jobbat annál, hogy Isten a mi Istenünk, akit ismerhetünk, szerethetünk, és akivel közösségünk lehet. Isten azonban kegyelmet kegyelemre és áldást áldásra halmoz, mert nem ez a szövetség teljes ígérete.

Isten irgalomból azt is hozzáteszi az ígérethez, hogy *ő* lesz a *gyermekeink* Istene is. Bár mi magunk semmit nem érdemlünk tőle, *ő* nemcsak nekünk ígér üdvösséget, hanem egyszersmind gyermekeink számára is. Milyen kimondhatatlan kegyelem! Istennek a hívők gyermekeiről szóló Igéje része a szövetségi ígéretnek mind az Ó-, mind az Újszövetségben. Először az 1Mózes 17:7–8-ban találjuk meg, amikor Isten elkezd vezetni Ábrahámot. Ismét megtaláljuk az újszövetségi egyház történetének kezdetén a Cselekedetek 2:39-ben.

Meg kell értenünk, hogy ez az ígéret soha nem volt és nem is lesz biztosíték arra nézve, hogy Isten minden egyes gyermekünket üdvözíteni fogja. Isten népének családjában legnagyobb szomorúságukra mindig vannak Ézsauk és Kainok. Isten ígérete az, hogy megőrzi az *ő* szövetségét az *ő* népével és családjakkal, és *ők* (sem családjaik, sem nemzedékeik) nem vágnak ki abból.

Erre az ígéretre emlékeztet, és ezt jelképezi a hívők gyermekeinek megkeresztelése. Ez az ígéret motiválja a szövetségi oktatást és nevelést, és biztosít arról, hogy azok hatékonyak lesznek. Ezáltal az ígéret által mutatja meg nekünk Isten, hogy milyen nagy is az *ő* kegyelme.

Azt is kiemeljük, hogy ez egy *ígéret*, egy eskü, amelyet Isten tett, aki nem változik és nem hazudik. Ez olyasvalami, amihez a szülők ragaszkodhatnak minden próba és nyomorúság között, amelyek a család nevelésében előfordulnak. Ez ad nekik okot arra, hogy kitartóan imádkozzanak, amikor egy fiú vagy egy leány önfejű és engedetlen.

Isten mutassa meg sokaknak az *ő* szövetségi kegyelmét és hűségét (Zsolt 25:14) e minden ígéretek legdrágábbikával!

## 1.47. Az eleve elrendelés

Az eleve elrendelés (predestináció) tana gyakran nehézséget jelent az emberek számára. Ez a nehézség abban rejlik, hogy a Szentírás semmilyen másik tanítása nem bizonyítja ennyire egyértelműen, hogy Isten az Isten, és nekünk meg kell alázkodnunk előtte, és el kell ismernünk az *ő* fenségét. Ez az alázat büszke és bűnös szívünk számára nagyon nehéz, mert balga gőgünkben minduntalan saját sorsunk vezérei szeretnénk lenni.

A predestináció – ahogyan a szóból is sejthető – jelentése, hogy Isten öröktől fogva meghatározta a racionális, gondolkodó és akarattal bíró teremtményeink sorsát,<sup>28</sup> beleértve az elbukott és az el nem bukott embereket és angyalokat is. Mindezt a világ teremtése előtt, örök tanácsából cselekedte (a *predestináció pre* előtagja azt jelenti, hogy *előtt*). Isten némelyeket öröktől fogva kiválasztott az üdvösségre, másokat pedig elvetett. Az ember örök sorsát Istennek ez a szuverén és örök döntése határozza meg, nem pedig az ember saját döntései.

Sok ellenvetés van ezzel a tanítással szemben. Azt mondják, hogy az embereket egyszerű bábokká teszi Isten kezében; kegyetlen és zsarnoki lenne Istentől, különösen hogy néhányakat eleve arra rendeljen, hogy pokolra kerüljenek; Istent teszi a bűn szerzőjévé stb. Mindazonáltal a Biblia világosan tanítja az eleve elrendelést.

A KJV-ben négyszer fordul elő a *predestináció* szó, mégpedig a következő helyeken: Róma 8:29–30; Efézus 1:5, 11 – éppen ott, ahol e tanítás említését várjuk. A *predestinál* szóval fordított görög szó jelentése, hogy *előzetesen kijelöl*. Még két másik szakasz használja (Csel 4:28; 1Kor 2:7), de ott más a fordítás.<sup>29</sup> A predestináció gondolata számos más helyen is olvasható, de valószínűleg sehol sem annyira világos, mint a Róma 9:11–13-ban: „Mert mikor még meg sem születtek, sem semmi jót vagy gonoszt nem cselekedtek, hogy az Istennek kiválasztás szerint való végzése megmaradjon, nem cselekedetekből, hanem az elhívótól, Megmondattott néki, hogy: A nagyobbik szolgál a kisebbiknek. Miképpen meg van írva: Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.”

Isten eleve elrendelése még az angyalokra és az ördögökre is vonatkozik. Ez világosan látszik az 1Timótheus 5:21-ből, amely a *választott angyalokról* szól, és a Júdás 6-ból, amely a bukott angyalokról beszél, akiket az Úr „*a nagy nap ítéletére örök bilincsekben, sötétségben*” tartott. Amint az angyalokkal, úgy van az emberekkel is: néhányan kiválasztottak az örök életre és a mennyországra, ezt nevezi a Biblia *kiválasztásnak*; mások pedig nem választottak ki vagy elutasítottak, ezt szoktuk *elvetésnek* nevezni.

Sokan elfogadják, hogy a Biblia beszél a kiválasztásról, de nem szeretik az elutasítást, az elvetés tanát. Egyértelmű, hogy a kiválasztás és az elvetés együtt létezik, mert nem mondhatjuk, hogy Isten kiválasztott némelyeket anélkül – hogy ebből legalábbis ne következne –, hogy másokat *nem* választott ki az örök életre. Nem kiválasztva lenni ugyanazt jelenti, mint elvetettnek, elutasítottnak lenni, még ha

<sup>28</sup>Erre vonatkozik a kifejezés *destináció* része, amely azt jelenti, hogy elhatároz, célul kitűz. (A ford. megj.)

<sup>29</sup>A Károliban a Róma 8:29–30 és az Efézus 1:11 az *eleve elrendel*, a Cselekedetek 4:28 az *eleve elvégez*, az 1Korinthus 2:7 az *öröktől fogva elrendel*, az Efézus 1:5 pedig az *eleve elhatároz* kifejezést használja. (A ford. megj.)

ezeket a szavakat nem is használják. A Szentírás világosan tanítja a kiválasztást és az elvettetést is.

Mindkettő Istennek szuverén és örökkévaló cselekedete, és ez azt bizonyítja, hogy ő „*akarhatja szerint cselekszik az ég seregében és a föld lakosai között, és nincs, a ki az ő kezét megfoghatná és ezt mondaná néki: Mit cselekedtél?*” (Dán 4:32).

## 1.48. A feltétel nélküli kiválasztás

Miután írtunk a predestinációról, most a kiválasztás csodálatos, bibliai tanításáról szeretnénk írni. A kiválasztás a félelmetesen lenyűgöző predestináció tanításának gyönyörű oldala. Lehetetlen tagadni, hogy a Biblia tanítja a kiválasztást, hiszen olyan sokszor beszél róla. A kérdés tehát nem az, hogy *van-e* kiválasztás, hanem hogy mi az, és mikor történik.

Hisszük, hogy a kiválasztás Isten szuverén döntése, amellyel némelyeket üdvösségre és örök életre választ, és hogy Isten ezt a döntést az örökkévalóságban hozta meg. Nem az időben dönt válaszként arra, amit az emberek tesznek, hanem már „*a világ teremtése előtt*” kiválasztott némelyeket (Rm 9:10–13; Ef 1:3–6).

Hogy megértsük, ez a kiválasztástan nem valami gyűlöletes és tagadnivaló dolog, észre kell vennünk, hogy ez nem csupán egy döntés, amelyet Isten meghoz, hanem az ő örök és változhatatlan *szeretetének* kijelentése. A Biblia nemcsak *azt* mondja, hogy Isten kiválasztott némelyeket, hanem *azt is* elmondja, hogy *miért* választotta ki őket. Amikor így tesz, a Szentírás úgyszólván bepillantást enged Isten szívének mélyére. Isten egyszerűen azért választott ki egyes embereket, mert *szerette* őket.

Istennek ez a szeretete örökkévaló. Mindig szerette az ő népét. Istennek ez a szeretete feltétel nélküli. Nem válasz arra, amit az emberek tesznek. Isten nem azért szereti őket, mert először ők szerették őt. Ő volt az első, aki szeretett, és öröktől fogva szeretett (1Jn 4:19). Istennek ez a szeretete szuverén és hatalmas. Soha nem lesz dolga végezetlen, hanem Jézus Krisztus halála által teljes váltságot szerzett mindazoknak, akikért Krisztus meghalt (Jn 3:16).

Hisszük, hogy a Szentírásban az *eleve ismer* kifejezés Istennek erre a szeretetére utal. Nem pusztán *előre látásról* van szó, hanem Isten időt megelőző szeretetéről. Az *ismer* szót, amely az *eleve ismer* kifejezésnek része, a Biblia más helyeken a bensőséges szeretet leírására használja, például egy férj és egy feleség egymás iránti szeretetére (1Móz 4:1, 25). Isten ezen a módon *ismeri eleve* az ő népét (1Móz 18:19). Nemcsak azt tudja, hogy kik ők, hanem mélyen, gyengéden, bensőségesen szereti őket Jézus Krisztus által, mégpedig öröktől fogva.

Micsoda nagy indok a hálaadásra! Isten szeretete csodálatos Jézus keresztje árnyékában, és annak fényében, amit ott az elveszett bűnösökért tett. De mennyivel csodálatosabb Isten szeretete, amikor felidézzük, hogy öröktől fogva, változhatatlanul, feltétel nélkül szeretete az övéit. Ez valóban egy *minden ismeretet* meghaladó szeretet, amelynek szélessége és hosszúsága, mélysége és magassága meg nem mérhető (Ef 3:17–19).

## 1.49. Az elvetés

Minden kálvinista hiszi, hogy Isten némelyeket kegyelmesen kiválasztott az üdvösségre – ez a *kiválasztás*. Némelyek azt is hiszik, hogy Isten öröktől fogva elvetett másokat – ez az *elvetés*. Azonban van különbség a hangsúlyokban. Egyesek keményebb szavakat használnak azt mondva, hogy Isten némelyeket a veszedelemre rendelt, mások pedig inkább passzívabb kifejezéssel élnek, amikor csak azt mondják, hogy Isten öröktől fogva „figyelmen kívül hagy némelyeket” vagy „úgy döntött, hogy bűneikben hagyja őket”. Mindkét esetben az elvetésről van szó.

A kiválasztást és az elvetést együtt kettős predestinációnak nevezik. A református hitvallások világosan tanítják a kettős predestinációt. A *Dordrechti Kánonok*, amely a kálvinizmus eredeti öt pontja,<sup>30</sup> valamint a *Westminsteri Hitvallás* is tanítja.<sup>31</sup>

Tanítja-e a *Biblia* az elvetést? Figyeljük meg a következő szakaszokat! A Róma 9:10–13 szerint mielőtt Jákób és Ézsáú megszületett, Isten kijelentette, hogy egyiküket gyűlöli. A Róma 9:21–22 némelyeket becstelenségre *készített* edénynek nevez, vagy a harag edényeinek, amelyek veszedelemre *készítettetek*. Az 1Péter 2:6–8 azt mondja, hogy egyesek arra *rendeltettek*, hogy engedetlenek lévén megbotránkozzanak. A Júdás 4 az ítéletre *régen előre beírt* emberekről beszél. Sőt a Júdás 6 a bukott angyalok (ördögök) tekintetében is beszél az elvetésről.

Figyeljük meg ezekben a szakaszokban a Szentírás erőteljes nyelvezetét is! Ha mondhatunk valamit, akkor a *Biblia* azt tanítja, hogy Isten valóban veszedelemre rendelt és szánt némelyeket, és nem csupán öröktől fogva figyelmen kívül vagy a bűnben hagyta őket. Mindenesetre a *Biblia* világosan tanítja a veszedelemre való predestinációt. Az elvetésről beszélve két dolgot kell hangsúlyoznunk: ez egyrészt

<sup>30</sup>*Dordrechti Kánonok* I,15–18. A kálvinizmus öt pontját a TULIP angol mozaikszó foglalja össze: teljes romlottság (Total depravity), feltétel nélküli kiválasztás (Unconditional election), korlátozott engesztelés (Limited atonement), ellenállhatatlan kegyelem (Irresistible grace) és a szentek állhatatossága (Perseverance of the saints).

<sup>31</sup>*Westminsteri Hitvallás* 3.7.

nem teszi Istent a bűn szerzőjévé, és nem oldozza fel a gonoszokat a bűneikért való felelősség alól; másrészt pedig Istennek célja van az elvetéssel.

A kiválasztás és az elvetés között a legnagyobb különbség ez: mivel Isten szuverén módon választotta ki az ő népét öröktől fogva, és mindent elvégzett, ami szükséges az üdvösségükhöz, ezért minden érdem, azaz üdvösségük dicsősége az övé. Bár ugyanolyan szuverén az elvetésben, azért nem az övé a szégyen. Ebben a tekintetben a kiválasztás és az elvetés nem egyenlő. A kiválasztás miatt Isten az üdvösség szerzője, de az elvetés miatt nem ő a bűn szerzője.

A Róma 9:17–20 *Istennel való versengés*nek nevezi még csak a gondolatot is, hogy Isten rosszul cselekedne, amikor elítéli a bűnöst. Az is következik ebből, hogy a gonoszok teljes mértékben felelősek bűneikért. Ez világos a Cselekedetek 2:23-ból, amely nemcsak azt mondja el, hogy Krisztus megfeszítésének bűnét Isten előre elrendelte, hanem azt is, hogy azt *gonosz kezekkel* követték el.

Mindez nem eredményezi, hogy az elvetés önkényes volna. Nem igaz, hogy Isten ok nélkül vet el némelyeket örökre. A Róma 9:22–23 két indokot ad: egyrészt Isten megismerteti haragját és hatalmát, másrészt pedig az irgalmasság edényein az ő dicsőségének gazdagságát. Még az elvetés is azt a célját szolgálja Istennek, hogy megmutassa népe iránti irgalmát, amely világos Krisztus megfeszítéséből (Csel 4:24–28).

Az elvetést nehéz tanításnak találjuk a test számára, de hisszük, hogy tanítanunk kell, hogy az emberek megrendüljenek Isten haragja és hatalma előtt, és álmélgodjanak az ő nagy irgalmasságán (Ézs 43:4). Ó, bárcsak sokan remegnének és álmélgodnának ma!

## 1.50. Isten rendelései

Hiszed-e, hogy Isten *mindent* előre elvégzett? Ha nem, akkor miért történnek a dolgok? A következő néhány szakaszban ezeket a kérdéseket fogjuk átgondolni. Meg akarjuk mutatni, hogy a Biblia azt tanítja, hogy Isten mindent elvégzett. Ezért beszél Isten *rendeléseiről* (dekrétumairól).

Isten rendelései az ő szuverén, örök végzései, amelyek mindent érintenek, ami van, ami volt és ami lesz – a teremtésben, a történelemben és az üdvösségben. A Biblia a következő szavakat használja, amikor ezekről a rendelésekről beszél:

- Az ő *tanácsa* (Zsolt 73:24; Ef 1:11), amely azt hangsúlyozza, hogy ezek a Szentháromság mindhárom személyének megfontolásai és szándékai.

- Az ő *szándéka* (Ézs 14:24–27;<sup>32</sup> amely azt mutatja, hogy rendelései nem önkényesek, hanem mindegyiknek az ő dicsősége a végső célja.
- Az ő *jótetszése* (Ézs 44:28;<sup>33</sup> Lk 12:32) azt emeli ki, hogy Isten rendelései nem múlnak senkin és semmin, még az emberek vagy más teremtmények előre látott cselekedetein sem, csakis önmagán. Az ő rendelései szabadok és függetlenek. Azért rendel el mindent, mert úgy tetszik neki.
- Az ő *akarata* (Rm 1:10; Ef 1:5) azt mutatja meg, hogy az ő rendelései nem pusztá sors, hanem az élő Isten szívének gondolatai.
- Az ő *végzése* (Ézs 19:17; Lk 22:22) azt a fontos igazságot hangsúlyozza, hogy rendelései állandóak és változhatatlanok.
- Az ő *rendelése* (Zsolt 2:7<sup>34</sup>) arra emlékeztet minket, hogy ő mint a nagy Király, a szuverén Teremtő, valamint a menny és föld Ura mindent elvégzett.

Már az Isten rendeléseit leíró szavak száma is megmutatja, hogy milyen fontosak. Különösen fontos ezeket a rendeléseket ismerni, ha valami reménységet vagy békességet szeretnénk ebben a gonosz, összezavart világban.

A legnagyobb vigasztalás, amelyet bárki megszerezhet, ha hiszi, hogy Isten mindent előre elvégzett vagy elrendelt. Ekkor ugyanis tudhatjuk, hogy a dolgok nem pusztán véletlenül vagy sorsszerűen történnek, hanem annak végzése folytán, aki mindenekfelett bölcs és jó. Így nem szükséges arra következtetni, hogy van egy másik hatalom: egy gonosz, amely sok mindent meghatároz életünkben és a történelemben, ez ugyanis reménység és békesség nélkül hagyja minket.

Hogy vigasztalást találjunk abban az igazságban, miszerint mindent Isten rendelt el, ahhoz az embernek *meg kell győződnie* Isten bölcsességéről és jóságáról, és ismernie kell Isten kegyelmét és irgalmát. Ez csakis a Jézus Krisztusba vetett hit által lehetséges. Ő Isten hatalma és bölcsessége (1Kor 1:24). Ha ő általa ismerjük Istent, akkor biztosak leszünk abban, hogy Isten jó.

<sup>32</sup>Károli: „Megersküdüdött a seregeknek Ura, mondván: Úgy léssen, mint elgondolám, úgy megy véghez, mint elvégezém: Megrontom Assiriát földemen, és megtapodom hegyeimen, és eltávozik róluk igája, és terhe válláról eltávozik. Ez az elvégzett tanács az egész föld felől, és ez ama felemelt kéz minden népek felett. Mert a seregek Ura végezte, és ki teszi azt erőtelenné? Az ő keze fel van emelve; ki fordítja el azt?” Ef 3:11), (Ézs 14:24–27) „Amaz örök eleve-elvégzés szerint, a melyet megcselekedett a Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Ef 3:11). Az *elgondol*, a *végéz* és a *megcselekszik* szavakat a KJV a *szándékozik*, az *eleve-elvégzés* és a *tanács* szavakat pedig a *szándék* szóval fordítja. A Károliban is megjelenik a *szándék* szó, pl. Jer 36:3; Mik 4:12. (A ford. megj.)

<sup>33</sup>Károli: „Ki Czírusnak ezt mondja: Pásztorom! ki véghez viszi minden akaratomat, és ezt mondja Jeruzsálemnek: Megépítettétek! és a templomnak: Alapja vettessék!” A KJV az *akarat* szót *jótetszésnek* fordítja. (A ford. megj.)

<sup>34</sup>Károli: „Törvényül hirdetem: Az Úr monda nékem: Én fiam vagy te; én ma nemzetelek téged.” A KJV a *törvény* szót *rendelésnek* fordítja. (A ford. megj.)

## 1.51. Isten mindent átfogó rendelkezései

A Szentírás gyakran beszél Isten rendelkezéseiről, amelyek az ő szuverén, örökkévaló döntései azokra nézve, amelyek a teremtésben, a történelemben és a megváltásban vannak, voltak vagy lesznek.

De ezekben a rendelkezésekben vajon *minden* előre el van határozva? A Szentírás nagyon világosan tanítja, hogy Isten mindent előre elhatározott. A következőket végezte el:

- A földet és annak alapjait (Péld 8:29).
- A tengert és annak határait (Jób 38:8–11).
- Az esőt (Jób 28:26).
- A napot, a holdat és a csillagokat (Zsolt 148:3–6).
- A történelmi időket és korszakokat (Ézs 46:9–10).
- A nemzetek fizikai és etnikai határait (Csel 17:26).
- Születésünket és fizikai adottságainkat (Zsolt 139:15–16).
- Életünk útját (Jer 10:23), sőt gondolatainkat és szavainkat is (Péld 16:1).
- Az emberek hatalmát és tekintélyét, még az istentelenekét is (2Móz 9:16).
- Az emberek gonoszságát (1Pt 2:8), beleértve azokét is, akik megfeszítették Krisztust (Csel 4:24–28).
- Az eljövendő antikrisztusi királyságot (Jel 17:17).
- A gonosz emberek elkárhozását (Mt 26:24–25; Rm 9:22).
- A bukott angyalok ítéletét (Júd 6).
- Minden dolgok végét (Ézs 46:10).
- Krisztus születését (Zsolt 2:7–8), életét (Lk 22:22) és halálát (Jel 13:8).
- Az üdvösség minden részét, beleértve az elhívást (Rm 8:28), a hívők hitét (Csel 13:48), a megigazítást (igaznak nyilvánítást) (Rm 8:30), a fiúvá fogadást (Ef 1:5), a szentséget és a jó cselekedeteket (Ef 1:3–4; 2:10) és a dicsőséges örökséget (Ef 1:11).
- Mindent a mennyben, a földön és a pokolban (Zsolt 135:6–12).

Egy hívő embernek ezt nem lehet nehéz elfogadni. Mások számára jelenthet akármit, de a hívőnek azt jelenti, hogy nem a gonoszok, nem az ördög, hanem *Isten* az, aki mindent a kezében tart. Itt arról van szó, hogy semmi sem történik csak úgy – leginkább pedig semmi nem történik Isten népével, amit mennyei Atyjuk ne rendelt volna már el. Akik Istent szeretik, azoknak minden a javát kell munkálja, mert az ő Atyjuk végzett el mindent.

Amikor látjuk, hogy „*az emberek elhalnak a félelem miatt és azoknak várása miatt, a mik e föld kerektségére következnek: mert az egek erősségei megrendülnek*” (Lk 21:26), annak az oka, hogy tudatlanok arra nézve, hogy Isten szuverén módon mindent elrendelt. Egy szuverén, elrendelő Isten nélkül nincsen reménységük (Ef 2:12).

Valljuk meg a világ előtt: „*Pedig a mi Istenünk az égben van, és a mit akar, azt mind megcselekszi*” (Zsolt 115:3)!

## 1.52. Isten hathatós rendelései

Isten rendelései nemcsak papírra vetett tervek, amelyek egy íróasztalfiókban hevernek valahol a mennyben, hanem Isten élő és erős akarata. Rendelései nem olyasvalamik, amiket Isten újra meg újra elővesz, hogy megnézzze, mit is tervezett el, hanem az ő változhatatlan elméjének gondolatai a forrása és oka mindannak, ami történik.

Amikor Isten akar valamit – és mindent ő akar –, akkor annak, amit akar, végbe kell mennie, és végbe is megy, mert ő akarja. A Szentírás nagyon világosan beszél erről. Az Ézsaiás 46:9–10-ben Isten így szól: „*Én vagyok Isten és nincsen több; Isten vagyok, és nincs hozzám hasonlatos. Ki megjelentem kezdettől fogva a véget, és előre azokat, a mik még meg nem történtek, mondván: tanácsom megáll, és véghez viszem minden akaratomat.*” A Zsoltárok 73:23–28-ban Aszáf arról beszél, hogy Isten tanácsa igazgatja őt. Nem azért, mert tudja előre Isten akarátát, majd pedig követi azt, hanem mert ez a tanács rendelte el egész életét és annak körülményeit.

A Cselekedetek 2:23 ugyanezt az igazságot hangsúlyozza Krisztus halálával kapcsolatban: „*Istennek elvégezett tanácsából és rendeléséből adatott*” ellenségei gonosz kezébe. Ami igaz Krisztus halálára, az arra is igaz, ahogyan örökséget nyerünk Istentől. Az örökséget így vesszük: „*eleve elrendeltetvén annak eleveelvégzése szerint, a ki mindent az ő akarátjának tanácsából cselekszik*” (Ef 1:11).

Tehát senki nem akadályozhatja vagy változtathatja meg Isten akarátát. Vannak, akik azt hiszik, hogy megtehetik. Egyesek azt gondolják, hogy imádság által megváltoztathatják Isten gondolatait és akarátát: akár gyakori imádsággal, akár úgy, hogy elég embert összegyűjtenek imádkozni. Mások azt hiszik, hogy manipulálhatják Istent, és együgyű vallásos trükkökkel rávehetik arra, hogy megtegye akarátukat, de ez nem így van. Isten akarata mindenható és változhatatlan. A Szentírás erről is világosan tanúskodik. A Dániel 4:32-ben Nabukodonozornak, egy istentelen királynak kényszerűen el kellett ismernie, hogy senki nem mondhatja azt Istennek: „Mit cselekedtél?” A Róma 9:19–20 arról beszél, hogy senki nem állhat ellen akarátának.

Isten még gondolkozó és akarattal bíró teremtményeinek, az emberek és az angyalok cselekedeteiben is szuverén. A Példabeszédek 16:9 azt tanítja, hogy mi eltervezzük ugyan utainkat, de az Úr igazgatja lépteinket. A szívbeli előkészületek és a nyelv felelete is tőle származnak (1. v.). Még a király szíve is Isten kezében van, aki oda fordítja azt, ahová akarja (21:1).

Nagy vigasztalás a hívők számára, hogy Isten rendelése mindenható és változhatatlan. Mindenekfelett ez az oka üdvösségük bizonyosságának. Lehet, hogy akaratuk megváltozik, és elméjük elbukik, de Isten akarata és elméje sosem változik. Ezért hihetik, hogy minden javukra van (Rm 8:28). Isten szuverén és változhatatlan módon elrendelt mindent, és mivel ő rendelte el üdvösségüket, ezért nem fog kárt vallani vagy elbukni angyalok, fejedelemségek, hatalmasságok, jelenvalók, következendők, halál, élet vagy bármi más teremtmény miatt (Rm 8:38–39).

Őbenne, őáltala és őreá nézve vannak mindenek. Milyen nagy Isten és Megváltó ő!

### 1.53. Isten feltétel nélküli rendelései

Amikor Isten rendeléseiről, különösen pedig a predestinációról beszélünk, akkor fontos látnunk, hogy rendelései, beleértve a kiválasztás és elvetés rendelését is, feltétel nélküliek. Valóban, a kálvinizmus öt pontja közül a második a feltétel nélküli kiválasztás.

Ez mit jelent? Azt, hogy Isten az ő rendeléseiben nem függ egyetlen teremtménytől sem: az ő akarata a legfőbb, nem pedig az emberé. Isten rendelései az ő akarata, és az ő akarata az ő döntése mindenről. Isten rendelései feltétel nélkül valók, azaz a döntései minden emberi és angyali döntés előtt vannak, és nem vár az emberek döntéseire.

Hogy Isten rendelései feltétel nélküliek, leginkább arra utal, hogy semmiben, amit elrendelt, nem vár az emberekre, hogy döntsenek, mintha nem tudna vagy nem akarna közbelépni. Egyszerűen fogalmazva, az ember döntése nem oka Isten döntésének, hanem Isten döntése az oka az ember döntésének. Ha nem így lenne, akkor az ember lenne szuverén, nem pedig Isten, és az ember akarata lenne a legfőbb, nem pedig Istené.

Isten feltétel nélküli rendelését tagadják, akik az ember szabad akaratában hisznek. Ragaszkodnak ahhoz, hogy az üdvösségben az ember akarata számít igazán, nem pedig Istené. Azt mondják, hogy Isten nem tud vagy nem akar semmit sem tenni, amíg az ember nem döntött Krisztus és az evangélium mellett vagy ellen. Ez

Isten szuverenitásának nagyon nyilvánvaló tagadása, és a két tanítás sehogyan sem egyeztethető össze. Ez ugyanis Istent, az élő Istent a teremtményeitől teszi függővé.

A kiválasztás így Isten időbeli reakciója lesz az ember döntéseire. Ez a hamis tanítás azt mondja, hogy Isten azokat választja ki, akik előbb választották őt, és azokat szereti, akik szeretik őt. Ez nemcsak ellentmond a Szentírásnak – amelynek tanítása szerint azért szeretjük őt, mert ő előbb szeretett minket –, hanem tagadja a kiválasztás örök és feltétlen voltát, illetve a kiválasztás Istenének szuverenitását. Az ilyen tanítás szerint Isten nem sokban különbözik a pogányok isteneitől, akik alkotóikhoz hasonlóan csak az emberekre és cselekedeteire tudnak reagálni.

Mások felismerve a kiválasztás örökkévaló voltát, Isten előre tudására alapozva azt mondják, hogy Isten az időben előrenézve előre tudta és látta, kik fognak hinni, így kiválasztotta őket leendő cselekedetükért. Az ilyen kiválasztás is függővé teszi Istent az embertől, és inkább egy jövőmondóhoz teszi hasonlóná őt.

A Szentírás azt tanítja, hogy Isten rendelései feltétel nélküliek. A Róma 9:15–16 szerint Isten azon könyörül, akin *ő* akar, nem pedig azon, aki elfogadja irgalmát, és így az üdvösség *„nem azé, a ki akarja [aki dönt], sem nem azé, a ki fut [aki cselekszik]”*. Az Efézus 1:5 tanítása, hogy Isten csupán az *ő* akaratának jó kedve szerint választotta az *ő* népét – egyszerűen azért, mert *ő* akarta őket, nem pedig fordítva.

Milyen hálásnak kell lennünk azért, mert Isten rendelései szuverének és feltétel nélküliek, s nem függenek a mi gyarló és változó akaratunktól!

## 1.54. Isten bölcs rendelései

A Szentírás világosan tanítja, hogy Isten bölcs, de Isten népe gyakran elfelejti ezt, különösen amikor szenved, vagy amikor nem mennek jól a dolgok. Ilyenkor nehéz látni Isten bölcsességét, de ezekben az időkben látás nélkül kell hinni. Isten mindent bölcsességben rendelt el. Ezért munkálkodik együtt minden. Nemcsak véletlenszerűen és egymástól függetlenül történnek az események, hanem minden egymáshoz illeszkedik és együtt munkálkodik, mint egy olajozott, jól működő gépezet alkatrészei. Azért van ez így, mert Isten bölcs. Tudja, hogyan kell mindent tökéletes harmóniában működtetni az *ő* saját céljai szerint. Ennek így kell lennie, mert mindennek Isten dicsőségét és tisztességét kell szolgálnia. Ez az *ő* magasztos célja.

Az *ő* terve magában foglalja a mi üdvösségünket is, mert kevés dolog ad neki olyan nagy dicsőséget és tisztességet, mint az *ő* kegyelmének kijelentése népe üdvösségében. Így Isten bölcsessége által minden együtt munkálkodik azok javára, akik *őt* szeretik, és akik *„az ő végzése szerint hivatalosak”* (Rm 8:28).

Ezt kell hinnünk minden szenvedésünk és bajunk között. Nemcsak azt kell látnunk, hogy mindennek van célja, egy olyan célja, amelyet általában nem ismerünk fel, de hinnünk kell azt is, hogy ez a cél bölcs és jó. Ha hisszük ezt, akkor nem fogunk panaszkodni, félni, aggódni vagy csüggedni azért, ami velünk történik. A mi Istenünk bölcs, és sokkal jobban tudja nálunk, hogy mi a legjobb nekünk és mi szükséges az üdvösségünkhöz. Valóban, ha hit által tudjuk, hogy Isten bölcs, akkor végül hálások leszünk neki mindazért, ami velünk történt, még a bajokért is. Látni fogjuk, hogy a siralom völgye, amely száraz és sivatagos völgynek tűnt, valójában élő vizek és a kegyelem forrása volt (Zsolt 84:7).

A 131. zsoltár egy versbeöntött formája szerint Isten bölcsességének ismerete békességre tanít:

*Nem gőgös a szívem, nem kevélykedem,*

*Nem kutatom azt, amit Isten elrejtett bölcsen.*

*Ó, Uram, tebenned megnyugszom, mint gyermek,*

*Boldogan, mint anyja ölében a kisdéd.*

*Ti, az Úr népe, csak benne bízzatok,*

*Mert most és örökké ő bölcs pásztorotok.<sup>35</sup>*

## 1.55. Isten akarata

A Szentírás sokszor úgy ír Isten rendeléseiről, mint az ő *akarata*ról. Ez a szó arról beszél, hogy Isten rendelései nem valamiféle holt tervek, amelyeket ő valahol a mennyben tárol, hanem Isten *elméje*. Ha az ő rendeléseiről beszélünk, akkor *magáról Istenről* beszélünk. Ez különösen is fontos. Többek között azt jelenti, hogy Isten rendelései az ő összes tulajdonságát megjelenítik. A rendelései hozzá hasonlóan örökkévalók, változhatatlanok, tökéletesek és szuverén módon szabadok. Ezt hangsúlyozni kell, mert sokan azt tanítják, hogy Isten minden embert üdvözíteni akar, és üdvösségük saját döntésükön múlik. Ebben az esetben Isten akarata nem lenne szuverén.

Mások szerint Istennek két akarata van. Az első örökkévaló, változhatatlan és szuverén (ellenállhatatlan), a második pedig változékony, ellenállható és ideiglenes, és ellentmond Isten első akaratának. Azt mondják, hogy Isten *némelyeket* öröktől fogva üdvösségre választott Jézus Krisztusban, azaz *akarja* üdvösségüket. Mindazonáltal azt is hirdetik, hogy Isten *minden* ember üdvösségét is *akarja*, mert az evangélium

<sup>35</sup>Psalter 366, *The Psalter with Doctrinal Standards, Liturgy, Church Order, and Added Chorale Section* [Zsoltárok, hitvallási iratok, liturgia, egyházi rendtartás énekkísérettel kiegészítve]. Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans Publishing Company. 1998.

hirdetésében egy vágyat (akaratot) fejez ki arra nézve, hogy minden ember üdvözüljön. E tanítás szerint Isten némelyek üdvösségét (az evangéliumban) akarja, és (a predestinációban) nem akarja. Amennyiben az igehirdetésben Isten minden ember üdvösségét akarja, ez az akarat sosem teljesül; csak itt és most érvényes, nem pedig az örökkévalóságban, ennélfogva tökéletlen és beteljesületlen.

Tiltakozunk ezzel a tanítással szemben, mert eszerint Isten akarata és így maga Isten is tökéletlen, beteljesületlen, változékony, ellenállható (nem szuverén) és ideiglenes. Azt mondja, hogy Istenben ellentmondás (tökéletlenség) van. Még azt is tanítja, hogy ő nem egy, hanem kettő, mert két gondolata van a dolgokról. Mindez tagadja, hogy Isten valóban Isten.

A Szentírás tanítása szerint Istennek egy akarata van, és ő mindent véghez visz, amit akar. A Zsoltárok 115:3 és 135:5–6 világosan hirdeti ezt, mégpedig a bálványimádással kapcsolatos erőteljes kijelentések szövegösszefüggésében. Ha azt állítjuk, hogy Isten nem tesz meg mindent, amit akar, így az ő akarata tökéletlen és beteljesületlen maradhat, akkor azt mondjuk, hogy ő nem is Isten, és így a bálványimádás bűnét követjük el. Ezt tanítják ezek a zsoltárok.

Mit hiszel? Azt mondd, hogy Istennek két gondolata van az emberekről és üdvösségükről? Mered azt állítani, hogy az ő akarata nem erősebb a tiednél, és akaratában meg lehet őt zavarni? Vajon nem biblikus és sokkal vigasztalóbb hinni, hogy „*a mi Istenünk az égben van, és a mit akar, azt mind megcselekszi*”?<sup>36</sup> Végül is ő Isten!

## 1.56. Isten parancsoló akarata és tanácsbeli akarata

Megvédtük az igazságot, miszerint Istennek csak egy akarata van az üdvösséget és a kárhozatot illetően. Nem tudja az emberek üdvösségét akarni (az evangéliumban) és nem akarni (a predestinációban). Mindazonáltal létezik egy helyénvaló megkülönböztetés, amikor Isten akaratáról beszélünk. A Szentírás az *akarát* szót nemcsak Isten rendeléseire, hanem az ő parancsaira nézve is használja. Parancsai is az ő akarata a mi életünkre nézve, de egy másik értelemben.

Rendeléseiben Isten olyan értelemben akar bizonyos dolgokat az életünkre nézve, hogy szuverén módon *eldönti* azokat. Törvényében is akar bizonyos dolgokat, de ezt úgy kell értenünk, hogy *megparancsolja* azokat. Az Efézus 1:5 az ő *tanácsbeli akaratáról*, a Máté 7:21 pedig *parancsoló akaratáról* beszél. Tanácsvégzéseit azt jelentik ki, hogy ő mit akar elvégezni, parancsai pedig azt, hogy mit kell az *embernek* tennie. Tanácsbeli akarata mindent magában foglal, amit Isten eleve elrendelt, és ami valaha

<sup>36</sup>Zsoltárok 115:3 (A ford. megj.)

is megtörténik. Parancsoló akarata pedig mindent kijelent, amit az embernek kell tennie, és amilyennek lennie kell.

Ezt a megkülönböztetést sokszor annak védelmében hozzák fel, hogy Istennek van két ellentmondó akarata: megparancsolja (akarja), hogy mindenki higgyen Jézus Krisztusban, aki hallja az evangéliumot, miközben elrendeli (akarja), hogy némelyek ne higgyenek. Hisszük, hogy ez játék a szavakkal, mivel a parancs és a tanácsvégzés két különböző dolog, bár az *akarata* szó mindkettőre vonatkozhat. A tanácsvégzés esetében az *akarata* szó arra utal, amit Isten öröktől fogva elvégzett. Parancsa esetében arra utal, ami elfogadható és kedves előtte. Ez a kettő nem ugyanaz, de nincs köztük ellentmondás. Igaz, hogy Isten parancsolhat olyat, amit nem rendelt, de még akkor sincs köztük ellentmondás. Miért? Mert a parancs nem üres szó, hanem olyasvalami, amit Isten az ő tanácsvégzése beteljesítésére használ. Egyszerűbben fogalmazva amikor Isten megparancsolja valakinek, hogy higgyen, azzal vagy ellenállhatatlanul Krisztushoz hívja, és az üdvözítő hitre vonja őt (Jn 6:44), vagy megkeményíti a hitetlenségben (Rm 9:18; 2Kor 2:15–16) beteljesítve, amit Isten elvégzett. Nincs itt semmiféle ellentmondás.

A gyakorlatban sincs semmilyen ellentmondás. Amikor szembesülünk az evangélium követeléseivel, akkor csak azt kell tudnunk, hogy Isten hitet vár tőlünk. Hinnünk kell, vagy elveszünk. Nem a mi dolgunk, hogy mit rendelt, és nem is lehet az, amikor előttünk van igazságos követelése. Parancsolatai, nem pedig tanácsvégzései szerint élünk.

Amikor vigasztalást és bátorítást keresünk, akkor Isten tanácsvégzéséhez kell fordulnunk, és észre kell vennünk, hogy a hit és az engedelmesség Isten kiválasztó rendelésének gyümölcse, így a hitben, a megtérésben és a szentségben kiválasztásunk bizonyítékát láthatjuk.

